

UiT Norgga árkálaš universitehta

ÁLBMOTDEARVVAŠVUOĐAISKKADEAPMI ROMSSAS JA FINNMÁRKKUS

Liigeraporta sámi ja kvena/norggasuopmelaš álbmoga birra

Čállit: Marita Melhus ja Ann Ragnhild Broderstad, Sámi dearvvasvuodadutkama guovddáš

ÁLBMOTDEARVVAŠVUOĐAISKKADEAPMI ROMSSAS JA FINNMÁRKKUS

Liigeraporta sámi ja kvena/norggasuopmelaš álbmoga birra

Raporta Romssa ja Finnmárkku fylkkagildii

Almmuheaddji: Sámi dearvvasvuođadutkama guovddáš, UiT Norgga ártkalaš universitehta

Cuoŋománnu 2020

Čállit: Marita Melhus ja Ann Ragnhild Broderstad

Jorgaleaddji: Ánne Márjá Guttorm Graven

Ovdasiidogovva: Inger Johanne Dagsvold, Sámi dearvvasvuođadutkama guovddáš, ©SDDG

Proševtta oasálastit: Sámi dearvvasvuođadutkama guovddáš, Álbmotdearvvasvuođainstituhtta, Romssa ja Finnmárkku fylkkagiela

Oktavuohta:

Sámi dearvvasvuođadutkama guovddáš

Servodatmedisiinnalaš instituhtta

UiT Norgga ártkalaš universitehta

Poastaboksa 6050 Langnes

9037 Romsa

E-poasta: sshf@ism.uit.no

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmárkku fylkkagiela
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Sámi dearvvasvuođadutkama guovvdáš

Ovdasátni

Fylkkadearvvašvuodaiskkadeapmi lea álbmotdutkanmuš jearaldatskovi vástádusaid vuođul man Álbmotdearvvašvuodainstituhta ovttas fylkkaiguin riikkas čađaha. Lea ráhkaduvvon váldojearaldatskovvi mii geavahuvvo buot fylkkain, dan lassin sáhttet ovttaskas fylkkat ráhkadit iežaset báikkálaš liigejearaldatskoviid. Romssa ja Finnmárkku fylkkagiieldat háliidedje oažžut eanet dieđuid mánggačearddalaš álbmoga birra davvin; sápmelaččaid, kvenaid/norggasuopmelaččaid ja dážaid birra ja bivde danne Sámi dutkamiid guovddáža UiT Norgga ártkalaš universitehtas ráhkadit liigemodula mas lea sámi ja kvena/norggasuopmelaš álbmot guovddáži. Jearaldatskovvi jorgaluvvui davvisámegillii, nu ahte oasseváldit sáhtte válljet giela. Ledje oktiibuot 186 oasseváldi geat vástidedje jearaldatskovi davvisámegillii.

Lei Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš, mii ovttas Kristina Forsberg:in ovdalaš Romssa fylkkasuohkanis, Britt Hjørdis Somby:in ovdalaš Finnmárkku fylkkagiieldas ja Thomas Sevenius Nilsen:in ja Ole Trygve Stigen:in Álbmotdearvvašvuodainstituhtas, ráhkadii liigemodula mii geavahuvvui Romssas ja Finnmárkkus. Lea seniorinšenevra Marita Melhus Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáži guhte lea ráhkadan tabeallaid ja figuvrraid mat leat dán raporttas. Letne Marita Melhus:in čállán dán rapporta. Ovdasiidogova lea prošeaktajodiheaddji Inger Johanne Dagsvold, Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáži, hábmen.

Fáttát liigemodulas galget addit dievasmahtti dieđuid etnalaš duogáža, giela, searvevuodadovddu ja gullevašvuoda birra bajásšaddangiieldaide ja otná orrungiieldaide, internáhtaskuvlla ja vealaheami birra. Leat buori muddui viiddis jearaldagat mat addet čiekŋalis máhtu oasseváldiid guottuid ja jurdagiid birra, sihke sin iežaset bajásšaddamis, dálá dilis ja boahtteáiggejurdagiin.

2019 čavčča almmuhii Álbmotdearvvašvuodainstituhtta Romssa ja Finnmárkku váldoraportta mas ledje váldojearaldatskovi bohtosat. Ovttas min raporttain, addá váldoraportta áidnalunddot oppalašgova máhtus dearvvašvuoda ja eallindiliid birra min mánggačearddalaš servodagas odđa stuorrafylkkas davimusas riikkas. Dán máhtu sáhttet fylkkagiieldat ja ovttaskas giieldat geavahit viidásat strategalaš plánendoaimmaide.

Historjjálaš áiggi rájes lea golmma čeardda deaivvadeapmi leamaš vuođđun kultuvrii, eallinvuohkái ja eallindiliide min báikegottiin. Badjel njealjádasoasis oasseváldiin dán fylkkaálbmotdearvvašvuodaiskkadeamis lea sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Dát lohku lea muhttin guovlluin stuorát go ovddalgihtii lei navdojuvvon. Seammás čájeha iskkadeapmi ahte odđa stuorrafylkkas leat moadde sámi majoritehtagiielda, ja eará giieldain ges leat sápmelaččat unnitlogus. Kvena/norggasuopmelaš álbmot lea unnitlogus buot giieldain.

Loahpahansátnin, ollu giitu buot nissoniidda ja almmáiolbmuide geat nu buorredáhtolaččat leat veahkehan álbmotdearvvašvuodabarggu dan bokte ahte devde jearaldatskoviid ja geat dainna lágiin fuolahedje nu varas go vejolaš máhttovuođu bargui viidásat. Dasa lassin lea dát álbmotdearvvašvuodaiskkadeapmi leamaš dehálaš boahtte SAMINOR-iskkadeami, SAMINOR 3, plánemis man Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš jodiha.

Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš giitá kreatiivvalaš ja buori ovttasbarggu ovddas Romssa ja Finnmárkku fylkkagiieldain ja Álbmotdearvvašvuodainstituhtain.

Kvitfors/Skáidi

27.03.2020

Ann Ragnhild Broderstad

Dr.med. Fágalaš jodiheaddji, Sámi dearvvasvuodadutkama guovddáš, UiT Norgga ártkalaš universitehta

Váldodoavttir UNN Hárstták

SISDOALLU

Čoahkkáigeassu	7
Álggaheapmi	10
Metoda	10
Oppalašgeahčastat jearaldagain, váldomodula	11
Oppalašgeahčastat jearaldagain, liigemodula	11
Sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš	12
Etnalašvuotta	12
Giellageavaheapmi bearrašis	13
Máhttu áddet sámegiela ja kvenagiela/norggasuomagiela	13
Sámegiela/kvenagiela/norggasuomagiela geavaheapmi boahhteáiggis	13
Gullelašvuotta	13
Searvevuodadovddu dássi	14
Sámi ja kvena/norggasuopmelaš báikegottit	14
Internáhttaskuvla	14
Sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáža čilgehus	14
Vealaheapmi	14
Statistihkalaš analysat	15
Bohtosat	16
Liigemodula sidjiide geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš	16
Etnalašvuotta	16
Ahki	19
Sohkabealli	20
Ruovttugiella	21
Ovttasássi etnalaš duogáš	23
Giella mainna gulahallá iežas mánáiguin	24
Máhttu áddet sámegiela	25
Máhttu hállat sámegiela	26
Máhttu lohkat sámegiela	27
Máhttu čállit sámegiela	28
Máhttu áddet kvenagiela/norggasuomagiela	29
Sámegiela/kvenagiela/norggasuomagiela geavaheapmi logi jagi geahčen	30
Gullelašvuotta bajásšaddangildii	31
Gullelašvuotta gillái/ránnjágoddái/čoahkkebáikái gos lea bajásšaddan	32
Gullelašvuotta dála Orrungildii	33
Gullelašvuotta eará gielddaide gos lea orrun	34
Man Muddui dovdá searvevuoda olbmuiquin báikkis gos bajásšattai	35

Man Muddui dovdá searvevuoda olbmuiguin báikkis gos dál orru.....	36
Atnet bajásšaddanbáikki sámi báikegoddin	37
Atnet bajásšaddanbáikki kvena/norggasuopmelaš báikegoddin	38
Atnet dálá orrunbáikki sámi báikegoddin	39
Atnet dálá orrunbáikki kvena/norggasuopmelaš báikegoddin	40
Internáhttaskuvla	41
Bajásšattadettiin dihten unnán iežan sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáša birra.....	42
Bajásšattadettiin mearkkašii mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš unnán munnje.....	43
Bajásšattadettiin lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga man birra dábálaččat in jurddašallan.....	44
Bajásšattadettiin lei sámevuotta/kvenavuotta/ norggasuopmelašvuotta lunddolaš oassi eallimis.....	45
Bajásšattadettiin lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga mainna ledjen rámis.....	46
Bajásšattadettiin hállen eanet sámeagiela/kvenagiela/norggasuoma-giela go dagan dál	47
Vealaheapmi man ieš lea vásihan	48
Sivat vealaheapmái.....	49
Dearvvašvuotta, eallinvuohki, eallindilli ja eallinkvaliteahtta, etnalaš joavkkuid rastá.....	50
Oahppu.....	50
Ekonomalaš váttisvuodát	51
Loaktin lagasbirrasis	52
Oadjebasvuotta lagasbirrasis	53
Giksašuvvan oadđinváttisvuodaiguin mañimuš vahkku.....	54
Vásihan vahágahttot (iešraporterejuvvon) mañimuš 12 mánu	55
iešárvoštallan Dearvvašvuoda.....	56
iešárvoštallan Bátndearvvašvuoda	57
Ii leamaš bátnedoaktára/bátnedivššára luhtte mañimuš 2 jagi	58
Psyhkalaš givssit (gaskamearálaš HSCL-5-Submelohku)	59
Psyhkalaš givssit (oassi mas lea HSCL-5-submelohku >2,0).....	60
Sosiála doarjja (Oslo-3 Social support scale).....	61
Beaivválaš borgguheapmi	62
Beaivválaš Snuvssen.....	63
Juhket alkohola guktii vahkus dahje dávjjit	64
Episodalaš alla alkoholageavaheapmi	65
Eallinkvaliteahtta: Duhtavašvuotta eallimiin	66
Eallinkvaliteahtta: Lea oaivil das maid dahká eallimis	67
Eallinkvaliteahtta: Mu sosiála gaskavuodát leat doarjjan ja buktet juoga eallimii.....	68
Eallinkvaliteahtta: Lean aktiivvalaš dagahit earáide ilu ja eallinkvaliteahta	69
Digaštallan	70
Sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš ja gullelašvuotta.....	70

Etnalaš variašuvnnat dearvvašvuodas, eallinvuogis, eallindilis ja eallinkvalitehtas	72
Oppalaččat.....	72
Sámi almmáiolbmot.....	72
Sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmot.....	72
Kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmot.....	73
Almmáiolbmot geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš	73
Sámi nissonat.....	73
Sámi/kvena/norggasuopmelaš nissonat.....	74
Kvena/norggasuopmelaš nissonat.....	74
Nissonat geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš	74
Gáržžádusat diehtovuodas	75
Representatiivavuhta ja bonjuvuodát.....	75
Jearaldatskovvi ja mihtidaninstrumeanta	75
Čoahkkáigeassu	76
Referánsat.....	77
Miiddus: Jearaldatskovv	77

Lea Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš (SDDG) UiT Norgga árttalaš universitehtas mii lea ráhkadan dán raportta bohtosiiguin liigejearaldatskovi vuodul man oasseváldit geain lea sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš vástidedje Romssa ja Finnmárkku Álbmotdearvvašvuodaiskkadeamis (1). Álbmotdearvvašvuodainstituhtta (FHI) čadahii jearahallaniskadeami áigodagas miessemánu 28. b. - geassemánu 19. b. 2019 Romssa ja Finnmárkku fylkkagielddaid ovddas. Liigejearaldatskovvi ráhkaduvvui ovttasbargun gaskal fylkkaid ja SDDG, ja lea kultuvrralaš ja gielalaš, eallindiliid ja gullelašvuoda aspeavttaid birra sis geain lea sámi, kvena dahje norggasuopmelaš duogáš. [Romssa ja Finnmárkku váldoraporta](#)¹ almmuhuvvui 2019 čavčča ja das boahtá ovdan geat bovdejuvvojedje ja ovdanbukta bohtosiid fáttáin nu mo psyhkalaš dearvvašvuotta, láhttema mii guoská dearvvašvuhtii, iešguđetge beliid sosiála birrasis ja lagasbirrasis ja eallinkvalitehtas juhkkovuvvon sohkabeali, agi ja geografii ja vuodul (1).

Oasseváldit ledje rávisolbmot badjel 18 jagi. Oktiibuot bovdejuvvojedje 50 066 olbmo searvat, dain ledje 21 761 olbmo (43,5 %) geat vástidedje váldojearaldatskovi. Dan 21 761 oasseváldis ledje 8 339 (38,3 %) geat vástidedje álggahanjearaldaga liigemodulas mas jerrojuvvo leigo sis, dahje ovttá sin váhnemiin, áhkuin/ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš. Oktiibuot 5 645 oasseváldi definerejuvvojedje sápmelažžan/kvenan/norggasuopmelažžan dan vuodul go ledje russen sápmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš unnimusat ovttá dain oktanuppelohkáii jearaldahkii ruovttugiela dahje etnalaš duogáža birra, dahje manin ieža atnet iežaset. Dáin ledje badjel 90 % geat vástidedje eanaš jearaldagaid mat vel ledje jearaldatskovvis, dat veardiduvvo leat buorre responsan. Sáhtá navdit ahte dan 2694 eará olbmo, geat ledje vástidan jo álggahanjearaldahkii liigemodulas, lea sámi dahje kvena/norggasuopmelaš gullelašvuotta dobbelis sogas.

Oppalohkáii lei gaskamearalaš ahki 46,8 jagi. Kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuin (53,2 %) lei alimus gaskamearalašahki ja sámi nissoniin (44,0 %) vuolimus gaskamearalašahki. Ledje veahá eanet nissonat go almmáiolbmot geat serve iskkadeapmái.

Dán liigeraporttas leat liigejearaldatskovi bohtosat, ja dan lassin vel buohtastahttojit ovttaskas dearvvašvuodajearaldagat váldomodulas etnalaš joavkkuid rastá. Suorggit maid raporta gokčá leat earret eará etnalašvuotta, giella, dearvvašvuotta, dearvvašvuodalaš láhtten, iešguđetge bealit sosiála birrasis ja lagasbirrasis, oahppu ja vealaheapmi.

Bohtosat ovdanbuktojuvvojit váldonjuolggaduslaš čuoldadiagramman, juhkkovuvvon ovttá dahje mángga variábelii etnalašvuotta, geográfalaš guovlu, sohkabealli ja ahkejoavku. Mii geavahat seamma guovlojuhkima mii geavahuvvui váldoraporttas: golbma guovllu Finnmárkku (Nuorta-Finmárku, Oarje-Finmárku ja Sis-Finmárku) ja njeallje guovllu Romssas (Davvi-Romsa, Gaska-Romsa, Lulli-Romsa ja Romssaguovlu).

¹Liŋka raportii:

<https://www.fhi.no/contentassets/362d96533b2e4118b810e21f6dd9631d/folkehelseundersokelsen-i-troms-og-finnmark-2019.pdf>

Váldogávdnosat

Čoahkkáigeasus lea muhttin oassi váldogávdnosiin, muhto mii čujuhat boađusoassái dán raporttas jus háliidat dievasmahtti dieđuid.

Etnalašvuohta ja giella

Ledje oktiibuot 5645 oasseváldi geat vástidedje sámegiella ja/dahje kvenagiella/norggasuomagiella unnimus ovtta dain 11 jearaldagain iežaset, váhnemiid ja áhkuid/ádjáid ruovttugiela birra, váhnemiid ja iežaset etnalaš duogáža dáfus, dahje iežaset etnalašvuođa (manin iežaset atnet). Dát vástida lagabui 26 % oppalaš oasseváldilogus mii lea 21 761. Leat regionála erohusat das man stuorra oassi álbmogis gullá daid iešguđetge etnalaš joavkkuide. Sis-Finnmárku lea sámá majoritehtaguovlu. Sápmelaččaid lohku lea relatiivvalaččat allat muđui maid Finn Márkkus ja Davvi-Romssas. Kvenaid/norggasuopmelaččaid lohku lea alimus Nuorta-Finnmárkkus, muhto maiddá mearkkašahtti Davvi-Romssas ja muđui Finn Márkkus. Jus baicce geahččá man galles leat proseantaoasi ektui, de lea veahá earálágan govva das. Leat sullii seamma ollu sápmelaččat ja kvenat/norggasuopmelaččat Romssaguovllus go dain golmma guovlluin Finn Márkkus. Raporttas leat maiddá dieđut beallelačča/ovttasássi etnalaš duogáža birra.

Ledje oktiibuot 1230 olbmo (14,8 % sis geat ledje vástidan jearaldahkii) geat almmuhedje ahte hállet sámegiela ja/dahje kvenagiela/norggasuomagiela ruovttus. 1049 olbmo hállet sámegiela ruovttugiellan, 60 % sis ássat Sis-Finnmárkkus. Leat unnánat olbmot geat hállet kvenagiela/norggasuomagiela ruovttugiellan, oktiibuot 252 olbmo. Dieđut guhte gielaid geavahit iežaset mánáiguin leat maiddá dain bohtosiin, maiddá dieđut makkár máhtut sis leat áddet, hállat, lohkat ja čállit sámegiela.

Guovttis juohke golmma sámá/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis lei jáhkku ahte sámegiella/kvenagiella/norggasuomagiella geavahuvvo seamma ollu dahje eanet logi jagi geahčen.

Gullelašvuohta

Lagabui bealli sámá/kvena/norggasuopmelaš oasseváldiin almmuhedje ahte sis lea nana gullelašvuohta bajásšaddangildii. Ledje eanaš oasseváldit Sis-Finnmárkkus ja Nuorta-Finnmárkkus geat almmuhedje ahte lei nana gullelašvuohta bajásšaddangildii. Jearaldagat gullelašvuođa birra bajásšaddangillái/ránnjágoddái ja báikegoddái, otná orrungieldda ja eará orrungielddaid lassin, leat maiddá fáttmastuvvon dán raporttii.

Eará dieđut man nana searvevuoda olbmot dovdet bajásšaddanbáikkis ja doppe gos oasseváldit orrot dál čilgejuvvo čiekŋalit bohtosiin raporttas.

Sámá báikegottit

Liigemodulas ledje maiddá mánja jearaldaga definerejedje go oasseváldit iežaset dálá ja ovddeš orrunbáikki sámá dahje kvena/norggasuopmelaš báikegoddin. Sápmelaččat geain ii leat kvena/norggasuopmelaš duogáš dávjjimusat definerejedje dálá orrunbáikki sámá báikegoddin. Bealli kvenain/norggasuopmelaččain leat bajásšaddan báikkis man eai ane kvena/norggasuopmelaš báikegoddin. Lea oalle unna erohus gaskal

kvenaid/norggasuopmelaččaid geain lea ja geain ii leat sámi duogáš ahte atnet go bajásšaddanbáikki kvena/norggasuopmelaš báikegoddin.

Internáhttaskuvla

Eanaš oasseváldit geain lea sámi duogáš almmuhedje ahte leat orrun internáhtas go ledje vuodđoskuvllas, 13,6 % nissoniin ja 16,5 % almmáiolbmui leat orron internáhtas.

Vealaheapmi

Okta juohke golmma olbmós sámi joavkkus almmuhedje ahte ledje vealahuvvon, dušše okta juohke logi kvenas mas ii leat sámi duogáš almmuha vásihan dan. Dábálemos sivva sápmelaččaid ja kvenaid/norggasuopmelaččaid vealaheapmái lea sin etnalaš duogáš.

Dearvvašvuohta, eallinvuohki, eallindilli ja eallinkvaliteahhta

Jearaldagat oasseváldiid dearvvašvuođa birra jerrojuvvojedje váldojearaldatskovis. Eanetlohku oasseváldiin, lagabui 70 %, almmuhedje ahte sis lei buorre dahje hui buorre dearvvašvuohta. Joavkkus obalohkái ii lean erohus gaskal nissoniid ja almmáiolbmuid, muhto ledje erohusat sin gaskkas geain lei iešguđetlágan etnalaš duogáš. Leat unnánat oasseváldit geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš geat almmuhit ahte sis lea buorre dearvvašvuohta. Leat almmáiolbmot geain lea mánggabealat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš geat unnimusat almmuhit ahte sis lea buorre dearvvašvuohta. Dieđut dan birra mo oasseváldit ieža árvoštallet iežaset bátnedearvvašvuođa ja dieđut bátnedoavttergalledemiid birra leat maiddá dán raporttas. Nissonat almmuhit dávjjit psyhkalaš givssiid go almmáiolbmot. Dát guoská buohkaide beroškeahttá etnalaš duogážis. Lea maiddá erohus etnalaš joavkkuid gaskkas mii čájeha ahte sámi almmáiolbmui ja nissoniin lea alit logut go buohtastahtá singuin seamma sohkabeliin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš.

Oahppu

Beroškeahttá guđe etnalaš jovkui sii gullet, almmuhit nissonat alit oahpu go almmáiolbmot. Sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš ja kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuid gaskkas lea vuolit oahppodássi go almmáiolbmuid gaskkas geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Nissoniin leat unnánat erohusat etnalaš joavkkuid gaskkas. Nissoniin geain lea sihke sámi ja kvena/norggasuopmelaš duogáš lea seamma alla oahppodássi go nissoniin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš, ja joavkkus mas leat dušše sámi ja dušše kvena/norggasuopmelaš nissonat lea veahá alit lohku geain lea dušše vuodđoskuvla ja veahá unnit lohku geas lea guhkes universitehtaoahpu.

Nu mo lea namuhuvvon váldoraporttas, lea oalle buorre vástidanresponsa, namalassii 43,5 %. Go jo dá leat jearahallaniskadeapmi man beare sáhtii vástidit nehta bokte, lea duhtadeaddji responsa. Leat maiddá mánggas geat leat almmuhan sis lea sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš ja geat dárkilit leat vástidan iežaset eallima ja eallindili birra, juoga mii čájeha midjiide áidnalunddot oasi álbmoga eallindiliin mánggačearddalaš gielddain Romssas ja Finnmárkkus.

ÁLGGAHEAPMI

Romssas ja Finnmárkkus lea mánggačearddalaš álbmot, ja sápmelaččat, kvenat/norggasuopmelaččat ja dážat leat ránnjážagat. Dearvvašvuoda- ja eallindilleiskkadeapmi guovlluin gos lea sámi ja dáža ássan – SAMINOR lea buktán eanet máhtolašvuoda riikkaoasi dearvvašvuodadiliin ja lea okta moatti iskkademiin mii dagaha vejolažžan buohtastahttit etnalaš joavkkuid. SAMINOR lea čadahuvvon välljejuvvon gielddain Davvi- ja Gaska-Norggas, eanaš boaittoeale guovlluin gos vassis oassi álbmogis leat sápmelaččat. Storra kvenaguovllut eai leat fátmastuvvon, eaige gávpotguovllut nu mo Romsa ja Hárstták. Romssaguorahallamat (Tromsøundersøkelsen) leat addán ollu dieđuid romsalaččaid dearvvašvuoda birra, muhto das ii lean guovddážis sámi ja kvena/norggasuopmelaš álbmot.

Álbmotdearvvašvuodalága § 21 mielde, galgá fylkkagielddas leat dárbblaš oppalašgeahčastat fylkka dearvvašvuodadilis, ja guhte positiiva ja negatiiva fáktorat sáhttet dasa váikkuhit. Álbmotdearvvašvuodaiskkadeamit fylkkain leat dehálaččat dán dáfus. Álbmotdearvvašvuoda-instituhtta lea ráhkadan málle mo čadaha ovttaiduhhton álbmotdearvvašvuodaiskkademiid fylkkain. Romssa ja Finnmárkku Álbmotdearvvašvuodaiskkadeapmi čadahuvvui ovttasbargun gaskal fylkkaid, Álbmotdearvvašvuodainstituhta, ja UiT Norgga ártkalaš universitehta Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáža ja Servodatmedisiinna instituhta. Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš, mas lea ovddasvástáduš SAMINOR-iskkadeapmái, ráhkadii liigemodula masa oasseváldit geain lea sámi, kvena dahje norggasuopmelaš duogáš bovdejuvvojedje vástidit. Dán raporttas ovdanbuktojuvvojit bohtosat liigemodulas. Dan lassin vel buohtastahttojuvvojit ovttaskas dearvvašvuodajearaldagat váldomodulas etnalaš joavkkuid rastá.

METODA

Álbmotdearvvašvuodainstituhtta čadahii álbmotdearvvašvuodaiskkadeami Romssas ja Finnmárkkus áigodagas miessemánu 28. b. – geassemánu 17. b. 2019.

Álbmotdearvvašvuodainstituhtta lea ráhkadan rapporta mas iskkadeami duogáš, metoda ja čadaheapmi ovdanbuktojuvvo, ja oassi välljejuvvon dieđuin (1). Dát raporta gohčoduvvo *váldoraportan* dán čállošis.

Geat bovdejuvvojedje ledje dáhpedorpmis gessojuvvon Guovddáš álbmotregistaris. Ledje oktiibuot 50 066 olbmo badjel 18 jagi geat bovdejuvvojedje, sis ledje 21 761 olbmo (43,5 %) geat serve. Lei vuollegat vástidanproseanta almmáiolbmuid gaskkas go nissoniid gaskkas, ja buot vuollegeamos vástidanproseanta lei nuorat almmáiolbmuid gaskkas (1). Ii leat vejolaš dadjat leago erohus vástidanproseanttain gaskal sápmelaččaid, kvenaid/norggasuopmelaččaid ja eará norgalaččaid. Go Norggas ii leat registtar mas oaidná olbmuid etnalašvuoda, de eat dieđe man galle sápmelačča ja kvena ledje bovdejuvvon iskkadeapmái. Váldoraporta čájeha ahte ledje unnánat oassálastit Finnmárkkus (39,3 %) go Romssas (46,2 %), vuollegeamos lei Sis-Finnmárkkus (38,9 %) gos sápmelaččat leat eanetlogus ja alimus Romssaguovllus (48,4 %) gos sii leat unnitlogus. Dát sáhtta geažidit ahte lea vuollegat oassálastin sápmelaččaid gaskkas.

Jearaldatskovis mii geavahuvvui Romssas ja Finnmárkkus ledje guokte oasi: okta váldomodula man Álbmotdearvvašvuodainstituhtta ovttas fylkkagielddain lea ráhkadan ja liigemodula man

Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš lei ráhkadan ja man sii geain lea sámi, kvena dahje norggasuopmelaš duogáš galge vástidit.

OPPALAŠGEAHČASTAT JEARALDAGAIN, VÁLDOMODULA

Dieđut agi, sohkabeali ja ássansuohkana birra lea vižžon Guovddáš álbmotregistaris (DSF). Dán raporttas leat gielddat juhkkjuvvon čieža guvlui:

- Nuorta-Finnmárku: Bearalváhki, Báhcavuotna, Gáŋgaviika, Davvesiida, Máttá-Várjjat, Čáhcesuolu, Várggát
- Oarje-Finnmárku: Áltá, Hámmárfeasta, Ákŋoluokta, Ráhkkerávju, Láhppi, Muosát, Davvenjárga
- Sis-Finnmárku: Kárášjohka, Guovdageaidnu, Unjárga, Porsáŋgu, Deatnu
- Davvi-Romsa: Návuotna, Gáivuotna, Ivgu, Ráisa, Skiervá, Omasvuotna
- Gaska-Romsa: Beardu, Birgi, Divrrák, Leaŋgáviika, Mátatvuopmi, Siellakvuotna, Ráisavuotna, Doasku, Ránáidsuolu
- Lulli-Romsa: Rivtták, Hárstták, Ivvárstádik, Giehtavuotna, Loabákvuotna, Skánik
- Romssaguovlu: Báhcavuotna, Gálsa, Romsa

Eará variábelat jearaldatskovi váldooasis mat ovdanbuktojuvvojit dán raporttas leat:

- Oahppu
- Ekonomalaš váttisvuodát
- Loaktin lagasbirrasis
- Oadjebasvuohka lagasbirrasis
- Oadđinváttisvuodát
- Vahágahttimat
- Dearvvašvuoda iešárvoštallan
- Bátne dearvvašvuoda iešárvoštallan
- Eanetgo 2 jagi dan rájes go maŋimuš lei bátne doaktára luhtte
- HSCL-5 (Hopkins symptom checklist-5, mii lea psykalaš dearvvašvuoda mihttu)
- Sosiála doarjja
- Beaivválaš borgguheapmi
- Beaivválaš snuvssageavaheapmi
- Alkohola
- Episodalaš juhkan
- Duhtavašvuohka eallimiin
- Lea oaivil das maid dahká eallimis
- Sosiála gaskavuodát leat doarjjan ja buktet juoga eallimii
- Lean aktiivvalaš dagahit earáide ilu ja eallinkvaliteahta

Mii čujuhat váldoraportii s. 16–24 gos variábelat čilgejuvvojit vuđoleabbo (1).

OPPALAŠGEAHČASTAT JEARALDAGAIN, LIIGEMODULA

Dás mii oanehaččat čilget jearaldagaid mat leat liigemodulas sidjiide geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš.

SÁMI/KVENA/NORRGASUOPMELAŠ DUOGÁŠ

Álggus jerrojuvvojedje oasseváldit lei go sis, dahje ovttá sin váhnemiin, áhkuin/ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš, lei vejolaš russet «Jo» ja «Ii». Dát jearaldat lei verrát liigemodulii. Sii guđet vástidedje «Ii» loahpahedje iskkadeami dasa. Sii guđet vástidedje «Jo» ožžo čuovvovaš liigejearaldaga:

ETNALAŠVUOHTA

GIELLADUOGÁŠ

Jerrojuvvui oasseváldiin guhte ruovttugiella sis alddiineaset lea, goappáge váhnemiin ja guhtege sin áhkuin ja ádjáin lei. Juohke jearaldahkii sáhtte vástidit ovttá dahje mánga molssaeavttu Dárogiella, Sámeigiella, Kvenagiella/norggasuomagiella ja Eará. Sis jerrojuvvui maiddá leigo unnimusat ovttá sin máttarváhnemiin sámeigiella ruovttugiellan. Dán jearaldagas lei vejolaš vástidit «Jo», «Ii» ja «In dieđe».

ETNALAŠ DUOGÁŠ

Oasseváldit jerrojuvvojedje iežaset, sin áhči, eatni ja vejolaččat ovttasássi/beallelačča etnalaš duogáža birra. Lei vejolaš vástidit dan seamma go maid sáhtii vástidit jearaldagaide gielladuogáža birra.

IEŠDEFINEREJUVVON ETNALAŠVUOHTA

Oasseváldit jerrojuvvojedje manin sii ieža atne iežaset. Lei vejolaš vástidit dan seamma go maid sáhtii vástidit jearaldagaide gielladuogáža birra.

ETNALAŠVUOĐAVARIÁBEL MII GEAVAHUVVO DÁN RAPORTTAS

Jearaldagat oasseváldi iežas, váhnemiid ja áhkuid/ádjáid ruovttugiella birra, jearaldagat iežas ja váhnemiid etnalaš duogáža birra, ja manin oasseváldi iežas navdá (oktiibuot 11 jearaldaga) ovttastahttojuvvojit ovttá etnalašvuođavariábelin mii geavahuvvo dán raporttas. Jus oasseváldi lea russen sámeigiella iežas, váhnemiid dahje áhkuid/ádjáid ruovttugiellan, dahje jus sámi lea iežas dahje váhnemiid etnalaš duogáš, dahje jus oasseváldi navdá iežas sápmelažžan (lea russen unnimusat ovttá dain 11 jearaldagaide sámi mearkašeaddji vástádusa), de definerejuvvo oasseváldi sápmelažžan. Jus oasseváldi lea russen unnimusat oktii daidda seamma gažaldagaide kvenagiella/norggasuomagiella ruovttugiellan, kvena/norggasuoma etnalaš duogáža, dahje navdán iežas danin, de definerejuvvui oasseváldi kvenan/ norggasuopmelažžan. Dát guokte dieđu biddjojuvvojit oktii ovttastahtton variábelin mas leat njeallje kategoriija.

1. Sápmelaš (Sámeigiella/sámi duogáš russejuvvon unnimusat oktii, dahje navdá iežas sápmelažžan muhto ii leat russejuvvon kvenagiella/norggasuomagiella dahje kvena/norggasuoma etnalaš duogáža oktiige, iige navdde iežas kvena/norggasuomapelažžan).
2. Sápmelaš ja kvena/norggasuopmelaš (Jus oasseváldi lea russen: a) Sámeigiella/sámi duogáš unnimusat oktii, dahje navdá iežas sápmelažžan, dahje á) kvenagiella/norggasuomagiella dahje kvena/norggasuoma etnalaš duogáš unnimusat oktii, dahje navdá iežas kvena/norggasuomapelažžan)

3. Kvena/norggasuopmelaš (kvenagiella/norggasuomagiella dahje kvena/norggasuoma etnalaš duogáš russen unnimusat oktii, dahje navdá iežas kvena/norggasuomapelažžan, iige sámegiella/sámi duogáš leat russejuvvon oktiige, dahje ii navdde iežas sápmelažžan)
4. Ii sápmelaš, iige kvena/norggasuopmelaš (Ii leat russen Sámeigiella dahje kvenagiella/norggasuomagiella oktiige, iige russen oktiige sámi/kvena/norggasuoma etnalaš duogáša, ja ii navdde iežas sápmelažžan, kvena/norggasuomapelažžan. Dán kategoriijai gullet maiddáii sii guđet eai leat vástidan liigemodula)

Dán raporttas leat válljet ahte eat geavat jearaldaga mas jerrojuvvui leigo unnimus ovttá máttarváhneimis sámegiella ruovttugiellan defineret gean nu sápmelažžan, go jearaldatskovis ii lean vástideaddji jearaldat kvenagiella/norggasuomagiella dáfus.

Figuvrraide lea čállon dušše kvena go oaivvilduvvo kvena/norggasuopmelaš, nu lea dahkkon go lea eanet čáhket.

Ovttasássi/beallelačča etnalaš duogáš ovdanbuktojuvvojit dain seamma njealji kategoriijain.

GIELLAGEAVAHEAPMI BEARRAŠIS

Oasseváldit jerrojuvvojedje guđe giela sii hálle vejolaš ovttasássiin/beallelaččain ja vejolaččat iežaset mánáiguin ja guđe giela ovttasássi/beallelačča hálai mánáiguin. Lei vejolaš vástidit dan seamma go maid sáhtii vástidit jearaldagaide gielladuogáša birra.

MÁHTTU ÁDDET SÁMEGIELA JA KVENAGIELA/NORGGASUOMAGIELA

Oasseváldit jerrojuvvojedje iežaset máhtuid birra áddet, hállat, lohkat ja čállit sámegiela ja kvenagiella/norggasuomagiella. Buot gávccii jearaldahkii lei vejolaš vástidit «Hui bures», «Oalle bures», «Jus ražastan», «Moadde sáni» ja «In obanassiige».

SÁMEGIELA/KVENAGIELA/NORGGASUOMAGIELA GEAVAHEAPMI BOAHTTEÁIGGIS

Oasseváldit galge válljet dan čuoččuhusa man ieža oaivvildedje lei eanemus riehta:

- Logi jagi geahčen geavahuvvo sámegiella/kvenagiella/norggasuomagiella eanet go dál
- Logi jagi geahčen geavahuvvo sámegiella/kvenagiella/norggasuomagiella sullii seamma ollu go dál
- Logi jagi geahčen geavahuvvo sámegiella/kvenagiella/norggasuomagiella unnit go dál

GULLEVAŠVUOHTA

Oasseváldiin jerrojuvvui man nana gullevašvuoda sii dovde gildii gos bajásšadde, gilážii/ránnjáguvlui/čoahkkebáikái gos bajásšadde, gildii gos dál orrot ja vejolaččat eará gielddaide gos leat orron. Buot njeallje jearaldaga galge vástiduvvot loguiguin gaskal 1 ja 5, mas 1=Ii leat gullevašvuolta ja 5=Hui nana gullevašvuolta. Mis eai leat dieđut dan birra gos oasseváldit leat bajásšaddan. Danne sáhtta bajásšaddangiella leat dat seamma giella go otná orrungiella.

SEARVEVUOĐADOVDDU DÁSSI

Oasseváldiin jerrojuvvui man nana searvevuođa sii dovde olbmuiguin báikkis gos bajásšadde ja báikkis gos dál orrot. Jearaldagat galge vástiduvvot loguin gaskal 1 ja 5, mas 1=In dovdda searvevuođa ja 5=Dovddan hui nana searvevuođa.

SÁMI JA KVENA/NORGGASUOPMELAŠ BÁIKEGOTTIT

Oasseváldit jerrojuvvojedje atne go báikki gos bajásšadde ja báikki gos dál orrot sámi dahje kvena/norggasuopmelaš báikegoddin. Dan njealji jearaldagas ledje vástáduskategoriijat «Buori muddui», «Muhttin muddui», «Veahá», «In obanassiige».

INTERNÁHTTASKUVLA

Oasseváldit jerrojuvvojedje orro go internáhtas (stáhtainternáhtas, gieldda internáhtas, priváhta internáhtas) go ledje vuodđoskuvllas. Sáhtii vástidit «Jo» ja «In».

SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ DUOGÁŽA ČILGEHUS

Oasseváldit jerrojuvvojedje vástidit man ovttaoaivilis ledje čuovvovaš cealkámušaiguin:

- Bajásšattadettiin dihten unnán iežan sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáža birra
- Bajásšattadettiin mearkkašii mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš unnán munnje
- Bajásšattadettiin lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga man birra dábálaččat in jurddašallan
- Bajásšattadettiin lei sámevuolta/kvenavuolta/norggasuopmelašvuolta lunddolaš oassi eallimis
- Bajásšattadettiin lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga mainna ledjen rámis
- Bajásšattadettiin hálle eanet sámegiela/kvenagiela/norggasuomagiela go dagan odne

Vástidankategoriijat buot guđa jearaldahkii ledje «Áibbas ovttaoaivilis», «Beallemuddui ovttaoaivilis», «Beallemuddui eará oaivilis», «Áibbas eará oaivilis».

VEALAHEAPMI

Oasseváldit jerrojuvvojedje leatgo vásihan vealahuvvot. Vástidankategoriijat ledje «Jo, mañimuš guokte jagi», «Jo, ovdal», «In» ja «In dieđe».

Jus vástidedje «Jo, mañimuš guokte jagi» dahje «Jo, ovdal» ožžo guokte čuovvulanjearaldaga manne sii jáhkke ahte vealahuvvojedje. Lei vejolaš russet ovttahje mañga čuovvovaš sivain:

- Doaibmahehttejuvvi
- Seksuálalaš sodju
- Oahppanválttisvuolta
- Sohkahehttejuvvi
- Religiovdna dahje osku
- Nationalitehta
- Etnalaš duogáš
- Geográfalaš gullelašvuolta

- Ahki
- Buozalmasvuohta
- Eará sivat
- In dieđe

STATISTIKKALAŠ ANALYSAT

Bohtosat ovdanbuktojuvvojit álgovurolaččat diagrámman, muhto soames tabeallat leat maiddá teavsttas. Vuos ovdanbuktojuvvo etnalašvuodajuohkin geográfalaš regiovnín rastá, dan maŋŋá ahke- ja sohkabealejuohkin juohke etnalaš joavkku mielde. Dasto čilgejuvvojit variábelat liigemodulas, juhkkajuovvon etnalašvuoda, regiovnín, sohkabeali ja/dahje ahkejoavkkuid mielde. Jearaldat manne jáhkká iežas vealahuvvon ovdanbuktojuvvo oppalaš lohkun sin searvvis geat almmuhit ahte leat vealahuvvon. Variábelat liigemodulas ovdanbuktojuvvojit dušše sin ovddas geat leat raporterren ahte sis lea sámá ja/dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Loahpas ovdanbuktojuvvojit válljejuovvon dearvvašvuodavariábelat váldomodulas etnalaš joavkkuid ja sohkabealiid rastá. Dás lea maiddá joavkku mas ii leat sámá dahje kvena duogáš mielde.

Eará oktavuodain kodejuvvojit dat odđasit variábelin mas leat dušše guokte kategoriija (omd. alla/vuollegis, dehálaš/ii dehálaš) ja čilgejuvvo proseanttaiguin ja 95-proseantta konfideansainterválliguin (KI). Konfideansaintervállat dovddahit presišuvnna ja eahpesihkarvuoda mii lea gustovaš go mis leat dieđut dušše oasis álbmogis. Mađi stuorát oasseváldilohku, dađi gáržžit konfideansaintervállá. Konfideansaintervállat dustejit beare dan eahpesihkarvuoda mii boahá oasseváldilogus. Dat eai duste boasttuvuodaid mat šaddet dan dihte go olbmot eai vástit.

Metarlaš variábelat (variábelat maid sáhtta mihtidit dahje lohkat) ovdanbuktojuvvojit gaskamearrin ja 95 % konfideansaintervállan. Ovdamearkkat metarlaš variábeliin leat ahki ja psyhkalaš givssit (mihttusubmi). Maiddá dat variábelat mat vástiduvvojit loguiguin 0–10 adnojuvvojit leat metarlažžan.

Proseantaoassi/gaskamearri buot oasseváldiin lea merkejuovvon figuvraide rukses maŋŋálas sázožiiguin.

Analysat eai leat justerejuovvon eará variábeliidda. Sivat vejolaš erohusaide joavkkuid gaskkas sáhttet danne leat ahte joavkkuin leat erohusat maid mii eat leat vuhtiiváldán. Ovdamearkka dihte sáhttet sivat etnalaš erohusaide leat iešguđetlágan orrunminstarat dahje iešguđetlágan ahkečoahkkádusat.

Statistihkkareaidu Stata versjon 16 geavahuvvui rehkenastimiidda, statistihkalaš analysaide ja diagrámmaid hábmemiidda.

BOHTOSAT

LIIGEMODULA SIDJIIDE GEAIN LEA SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ DUOGÁŠ

ETNALAŠVUOHTA

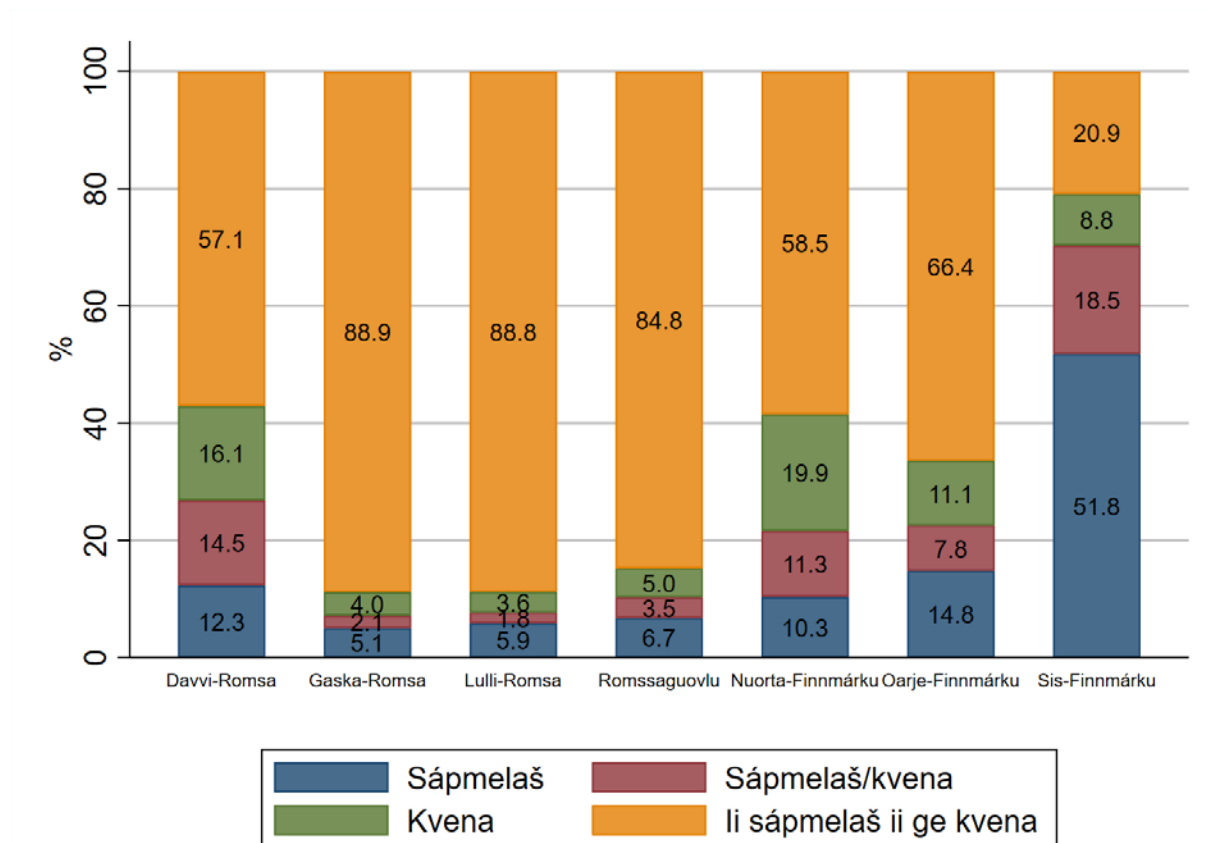
Oktiibuot ledje 8 339 dan 21 761 oasseváldis (38,3 %) geat vástidedje liigemodula mii lei ráhkaduvvon sidjiide geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš.

Tabealla 1: Etnalašvuodajuohku (lohku ja proseanta)

	Lohku	Proseanta	Kumulatiiva lohku	Kumulatiiva proseanta
Sámeigiella	2482	11,4	2482	11,4
Sámeigiella ja kvena/norggasuomagiella	1363	6,3	3845	17,7
Kvenagiella/norggasuomagiella	1800	8,3	5645	25,9
Sámeielat máttarváhnemat	465	2,1	6110	28,1
Vástidan liigemodula, muhto ii leat vástidan sámeigiella dahje kvenagiella/norggasuomagiella etnalašvuoda- ja giellajearaldagaid	2229	10,2	8339	38,3
Ii vástidan liigemodula	13422	61,7	21761	100,0
Oktiibuot	21761	100		

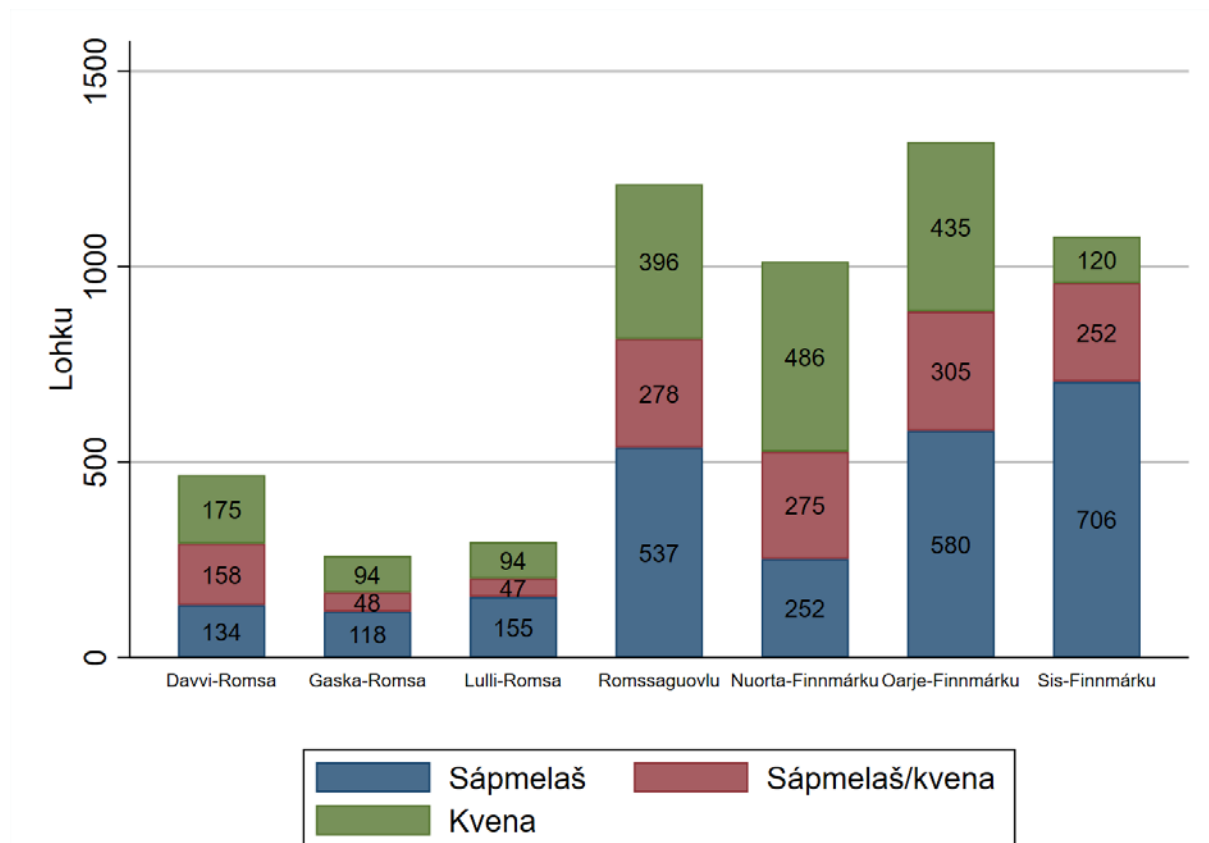
Tabealla čájeha etnalašvuodajuogu lohkun ja proseantan. Ledje oktiibuot 5 645 oasseváldi geat vástidedje sámeigiella ja/dahje kvenagiella/norggasuomagiella unnimus ovtta dain 11 jearaldahkii iežaset, váhnemiid ja áhkuid/ádjáid ruovttugiela birra, váhnemiid ja iežaset etnalaš duogáza, dahje iežaset etnalašvuoda birra. Dát vástida 25,9 % oppalaš oasseváldilogus mii lea 21 761. 2 482 oasseváldi kategoriserejuvvojedje sápmelažžan, 1 363 sihke sápmelažžan ja kvenan/norggasuopmelažžan ja 1 800 kvenan/norggasuopmelažžan. Dat earát kategoriserejuvvojit dán raporttas ahte eai leat sápmelaččat eaige kvenat/norggasuopmelaččat. Dáin leat 2 694 oasseváldi vástidan álggahanjearaldaga leago sis sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš, muhto eai leat vástidan sámeigiella dahje kvenagiella/norggasuomagiella ovttage dain 11 jearaldahkii mat geavahuvvojedje juohkit etnalaš joavkkuide dán raporttas. Sáhtta navdit ahte sis lea sámi dahje kvena/norggasuopmelaš gullevašvuolta dobbelis sogas. Sis ledje 465 oasseváldi geat vástidedje ahte unnimus ovttas sin máttarváhnemiin lei sámeigiella ruovttugiellan. Jearaldatskovis ii leat vástideaddji jearaldat kvenagielat/norggasuomagielat máttarváhnemiid dáfus.

Figuvra 1: Etnalašvuodajuohku regiovnnaid rastá (proseanta)

Figuvra čájeha etnalašvuodajuogu proseantan geográfalaš regiovnnaid rastá. Sis-Finmmárkkus (Guovdageainnus/Kárášjogas) leat sápmelaččat čielgasit eanetlogus. Sápmelaččaid lohku lea relatiivvalaččat allat muđui maid Finmmárkkus ja Davvi-Romssas. Kvenaid/norggasuopmelaččaid lohku lea alimus Nuorta-Finmmárkkus, muhto maddá mearkkašahhti Davvi-Romssas ja muđui Finmmárkkus.

Figuvra 2: Etnalašvuodajuohku regiovnínain rastá (lohku)

Figuvra čájeha man ollu sápmelaččat ja kvenat/norggasuopmelaččat leat geográfalaš regiovnínain rastá. Jus geahččá loguid iige proseantaoasi, de lea veahá earálágan govva das gos sápmelaččat ja kvenat/norggasuopmelaččat orrot. Vaikke vel lea vuollegis lohku sápmelaččain ja kvenain/norggasuopmelaččain Romssaguovllus, lea lohku allat ja seamma dásis go regiovnínain Finnmarkkus.

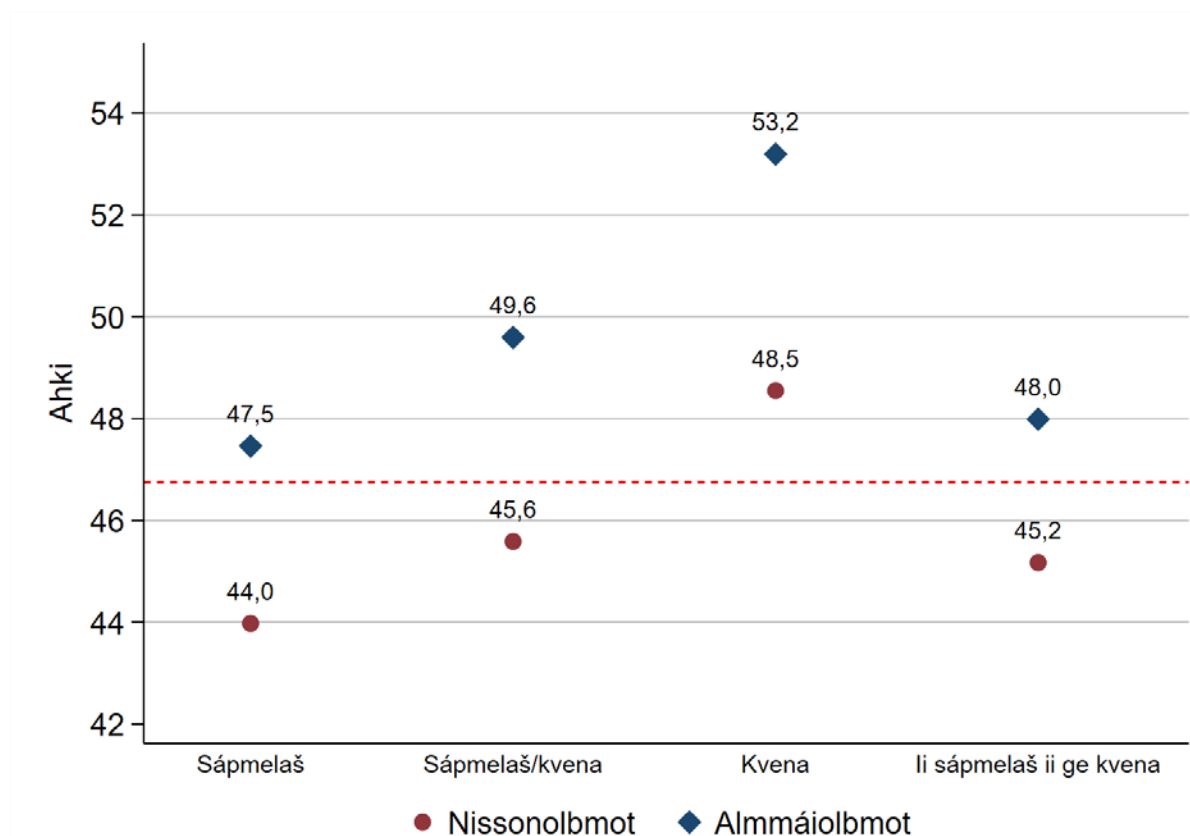
AHKI

Gaskamearálašahki buot 21 761 oasseváldiin lei 46,75 jagi (95 % KI: 46,54–46,97).

Almmáiolbmuid gaskamearálašahki lei 48,45 jagi (95 % KI: 48,13–48,77), ja nissoniid

gaskamearálašahki lei 45,33 jagi (95 % KI: 45,05–45,62).

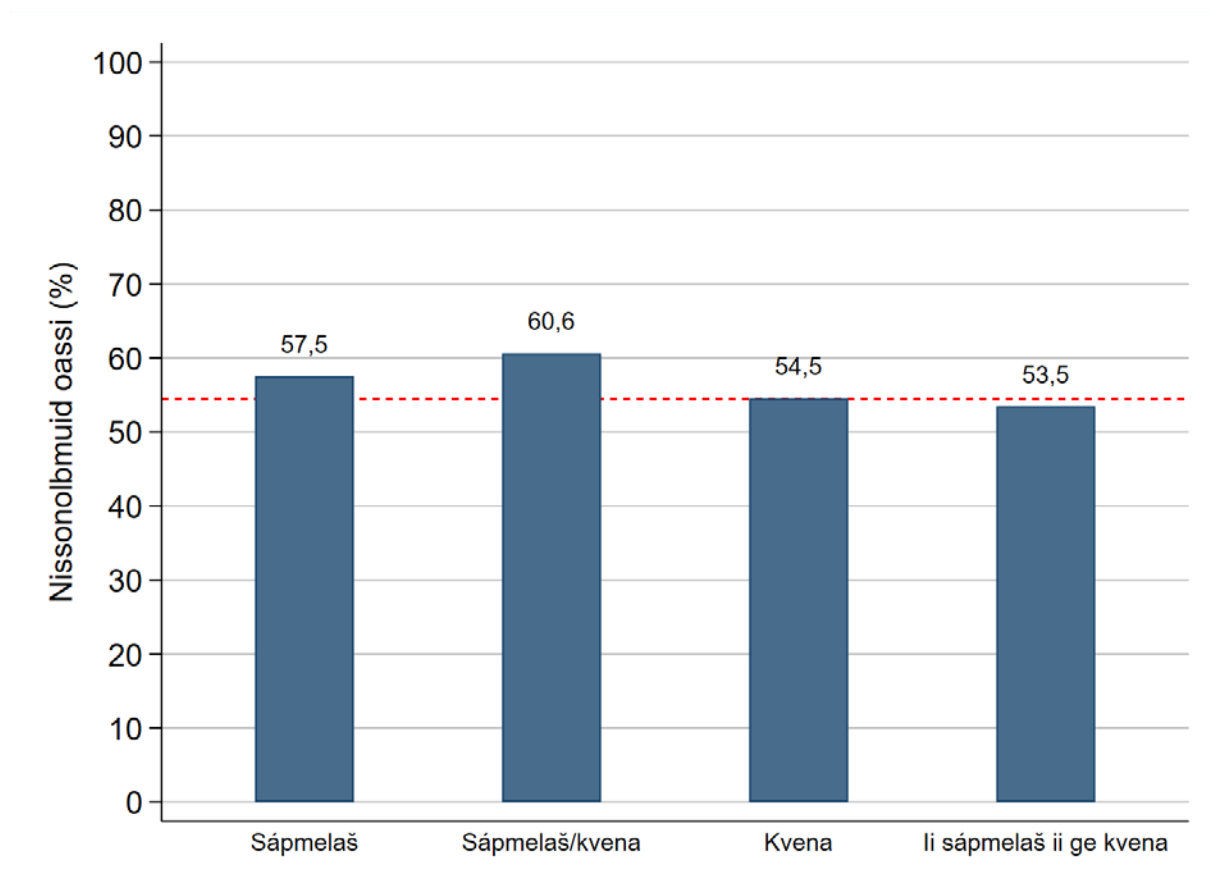
Figuvra 3: Ahki etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

Figuvra čájeha oasseváldiid gaskamearálašagi čohkkejuvvon (rukses manjálas sázožiiguin) ja nissoniid ja almmáiolbmuid gaskamearálašagi juohke etnalaš joavkkus sierra. Buot etnalaš joavkkuin lei almmáiolbmuid gaskamearálašahki alit go nissoniid. Sivvan dasa lea go ledje unnán nuorra almmáiolbmot geat serve. Goappašiid sohkabeliide lei gaskamearálašahki čielgasit alimus kvenaid/norggasuopmelaččaid gaskkas ja vuollegeamos sápmelaččaid gaskkas.

Ledje oktiibuot 54,46 % (95 % KI: 53,79–55,12) nissona oasseváldin.

Figuvra 4: Nissoniid lohku etnalaš joavkkuid rastá

Figuvra čájeha man ollu nissonolbmot ledje oktiibuot (rukses maŋŋálas sázožat) ja juohke etnalaš joavkkus sierra. Leat eanemus nissonolbmot sámi/kvena/norggasuopmelaš joavkkus ja nubbin eanemus nissonat sámi joavkkus.

RUOVTTUGIELLA

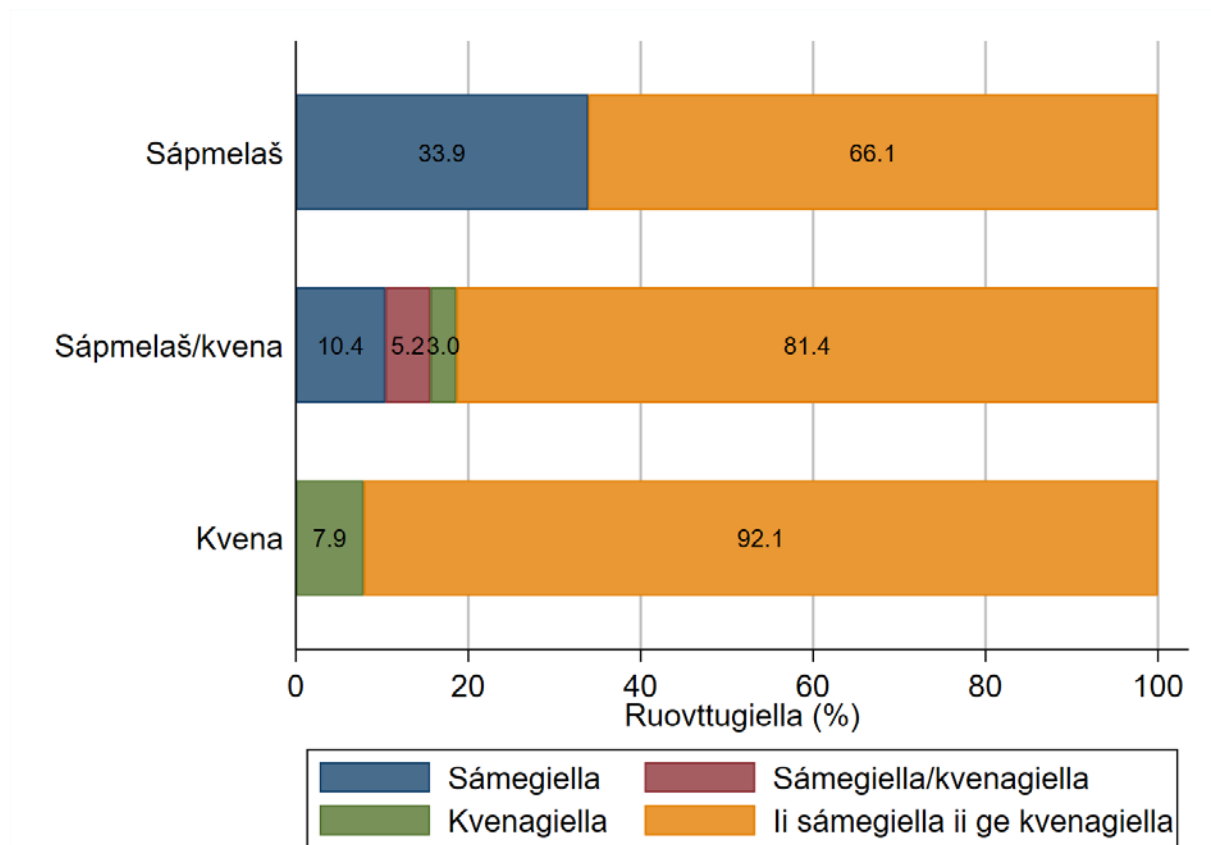
Oktiibuot 8 285 olbmo dan 8 339 oasseváldis geat ledje vástidan liigemodula (99,4 %) ledje vástidan jearaldaga ruovttugiela birra. 1 230 olbmo (14,8 %) almmuhedje ahte hállet sámegiela ja/dahje kvenagiela/norggasuomagiela ruovttus. Dán ii galgga malssidit eatnigielain dahje máhttágo sámegiela dahje kvenagiela/norggasuomagiela.

Tabealla 2: Lohku sis geain lea sámegiella ja/dahje kvenagiella ruovttugiellan regiovnnaid rastá

Sierra ruovttugiella			
Regiovdna	Sámegiella	Sámegiella ja kvenagiella/ norggasuomagiella	Kvenagiella/ norggasuomagiella
Davvi-Romsa	22	8	16
Gaska-Romsa	16	5	8
Lulli-Romsa	20	2	5
Romssaguovlu	102	11	21
Nuorta-Finnmárku	60	15	64
Oarje-Finnmárku	157	9	31
Sis-Finnmárku	601	21	36
Oktiibuot	978	71	181

Tabealla čájeha ahte leat oktiibuot 1 049 olbmo geat raporterejit ahte sis lea sámegiella ruovttugiellan. Sullii 60 % sis geain lea sámegiella ruovttugiellan orrut Sis-Finnmárkkus (Guovdageainnus/Kárášjogas). Kvenagiela/norggasuomagiella ii geavahuvvo nu viidát. Oktiibuot 252 olbmo raporterejit ahte geavahit kvenagiela/norggasuomagiela ruovttugiellan.

Figuvra 5: Sierra ruovttugiella juhkkovuvvon etnalaš joavkkuide

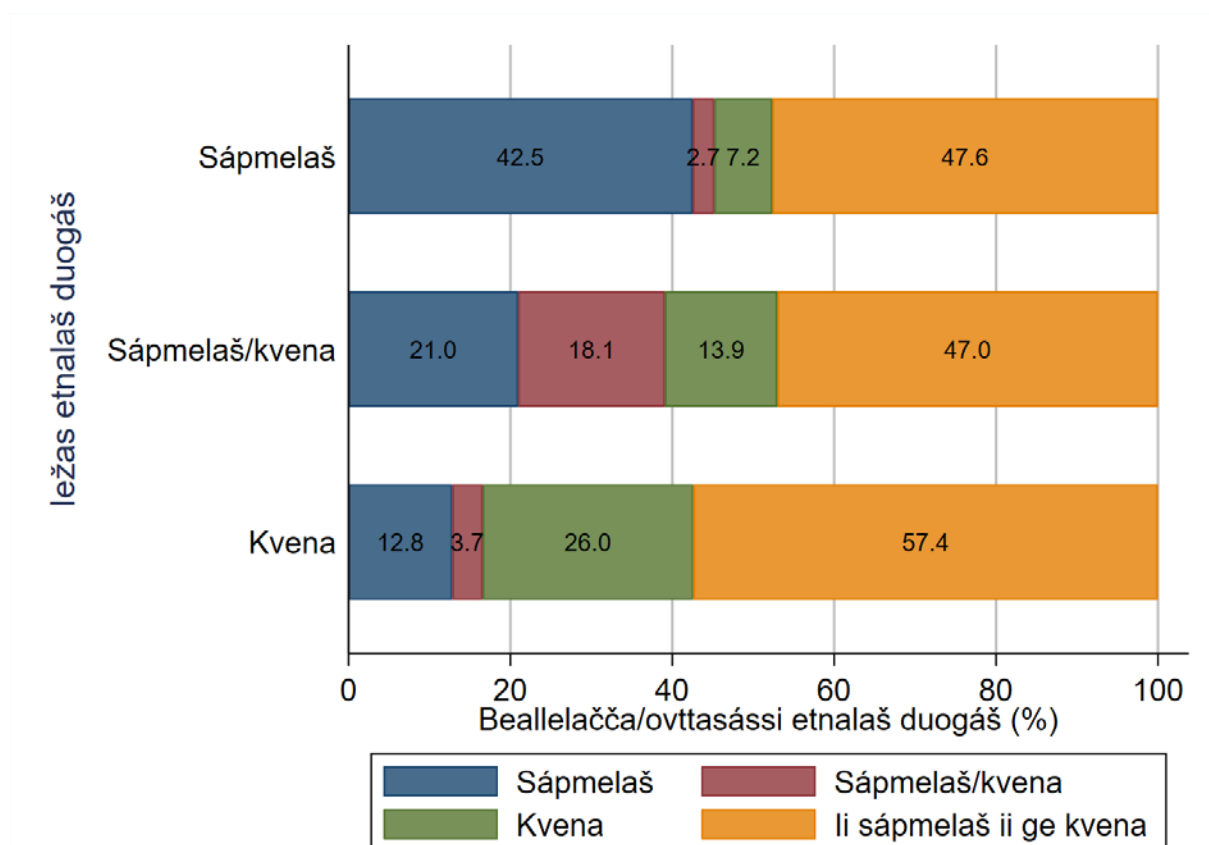

Figuvra čájeha Sámi, Sámi/kvena/norggasuopmelaš ja Kvena/norggasuopmelaš joavkkuid ruovttugiela. Okta juohke golmma olbmus sámii joavkkus hállat sámegiela ruovttus, muhto dušše 8 % kvenain/norggasuopmelaččain geavahit kvenagiela/norggasuomagiela ruovttus.

OVTTASÁSSI ETNALAŠ DUOGÁŠ

Dan 2 939 oasseváldis geat leat almmuhan alcces leat sámi ja/dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš, leat dušše 1 841 olbmo geat almmuhit ahte sis lea beallelaš/ovttasássi. Oktiibuot 1 836 (99,7 %) sis ledje vástidan jearaldaga beallelačča/ovttasássi etnalaš duogáža birra.

Figuvra 6: Ovttasássi/beallelačča etnalaš duogáš juhkkovuvvon iežas etnalaš duogáža ektui

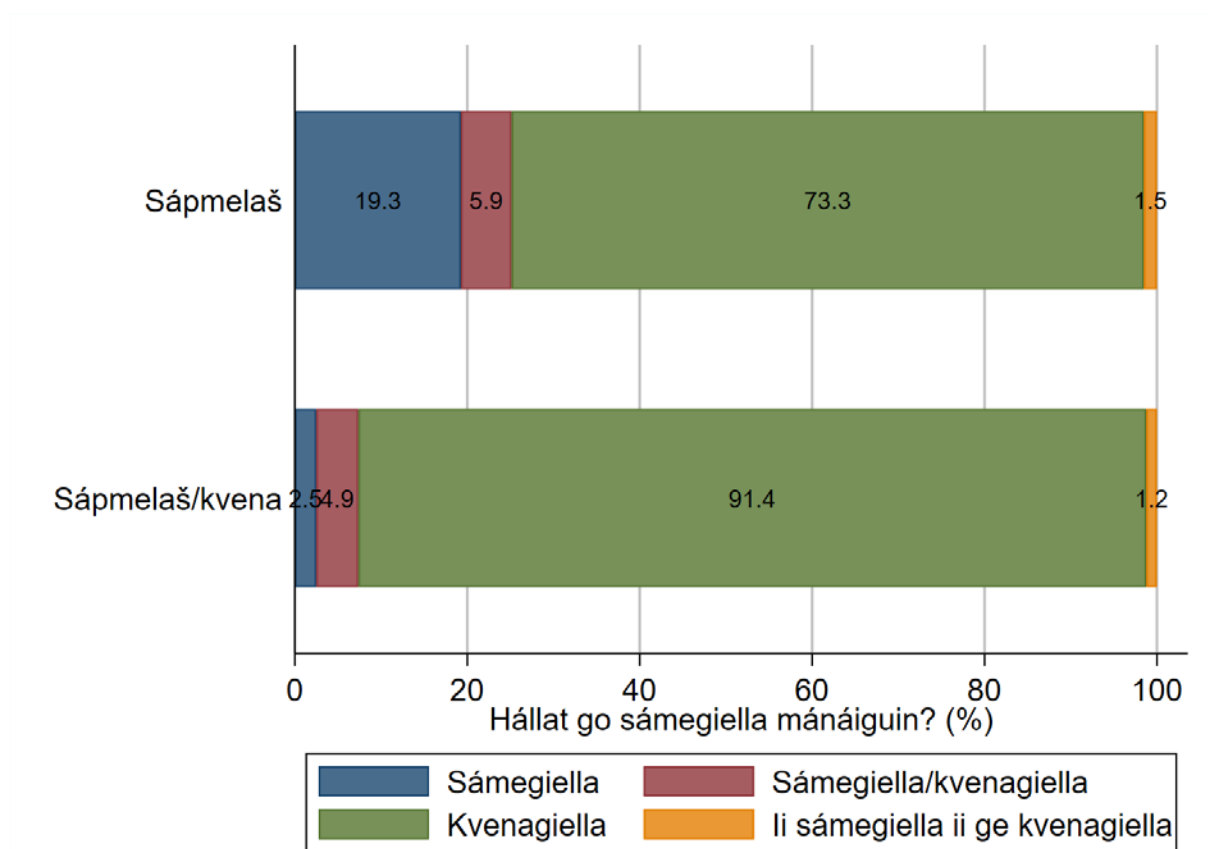

Figuvra čájeha man galliin lea ovttasássi/beallelaš mas lea sámi, kvena/norggasuopmelaš dahje seahkalas sámi ja kvena/norggasuopmelaš etnalaš duogáš juhkkovuvvon iežas etnalaš duogáža ektui. Dán figuvrii lea válljen geavahit jearaldaga 4.1 "Mu etnalaš duogáš lea" ovdal go etnalašvuodavariábela man vuodđun leat dat oktanuppelohkái jearaldaga čohkkejuvvon. Dán mii dahkat vai mii sáhttit eanet njuolga buohtastahttit ovttasássi etnalaš duogážiin. Lea dábálat ahte lea guoibmi geas lea seamma etnalaš duogáš go alccesis lea sápmelaččaid gaskkas go kvenaid/norggasuopmelaččaid gaskkas. Muhtin muddui sáhtta dát leat boadusin etnalaš čoahkkádusas guovllus gos orru.

GIELLA MAINNA GULAHALLÁ IEŽAS MÁNÁIGUIN

Oktiibuot 3 099 dan 3 845 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldiin (80,6 %) ledje vástidan jearaldaga "Jus dus leat mánát, guđe giela hálat singuin?". Čilgehus dasa go buohkat eai leat vástidan lea go muhttin oasseváldiin eai leat mánát. Oktiibuot, sin searvvis geain lea sámi dahje sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš, leat 408 olbmo (13,2 %) geat dušše hállat sámegiela iežaset mánáiguin ja 171 (5,5 %) geat hállat sihke sámegiela ja dárogiela. Sis-Finnmárkkus lea dábálemos gulahallat sámegielain iežas mánáiguin. Oktiibuot ledje dušše 13 oasseváldi geat almmuhit ahte hállat kvenagiela/norggasuomagiela iežaset mánáiguin.

Figuvra 7: Man galles hállat sámegiela iežaset mánáiguin juhkkovuvvon sin mielde geain lea sámi dahje sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš

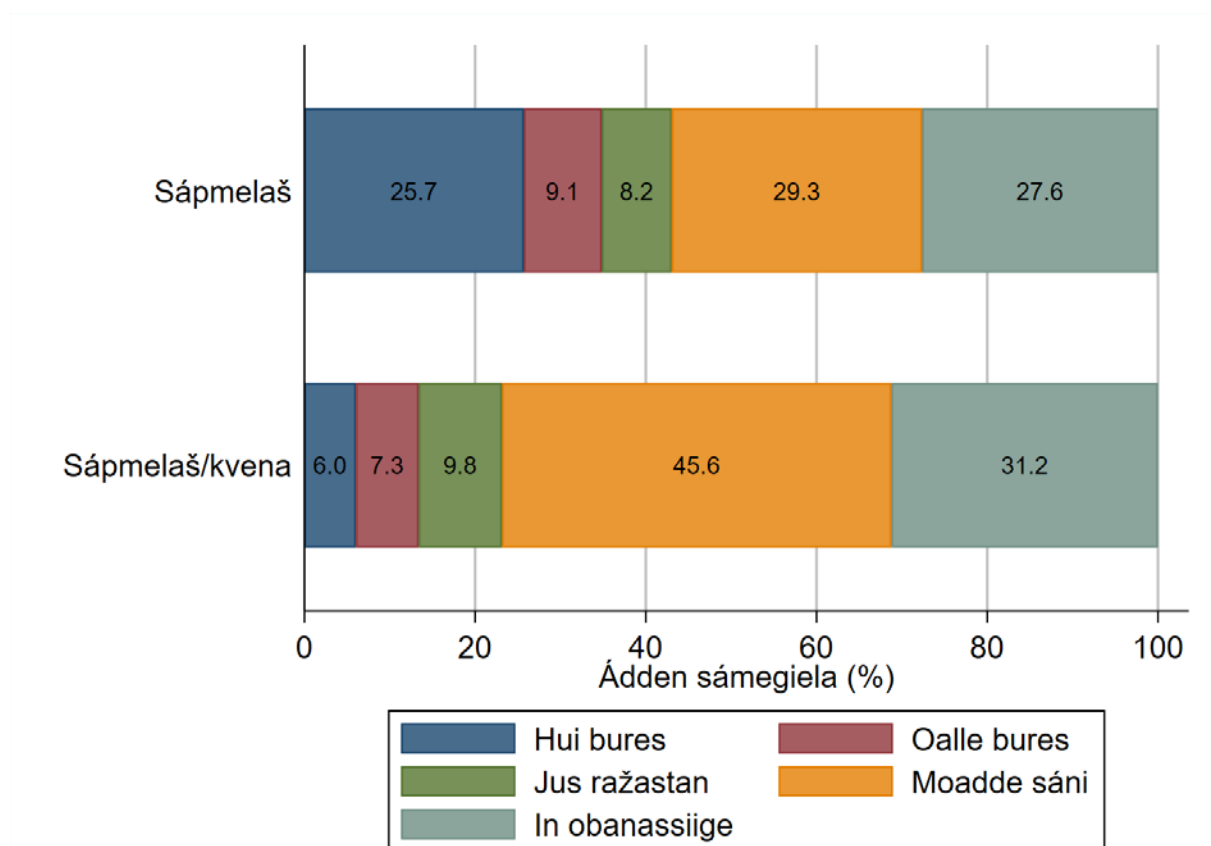

Figuvra čájeha sámegiela geavaheami gulahallat iežas mánáiguin sin gaskkas geain lea sámi dahje sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš. Go buohtastahtá de oaidná ahte lea hárvvit ahte sii geain lea seahkalaš sámi ja kvena/norggasuopmelaš duogáš hállat sámegiela iežas mánáiguin go sii geain lea dušše sámi duogáš.

MÁHTTU ÁDDET SÁMEGIELA

Oktiibuot 3 836 dan 3 845 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,8 %) ledje vástidan mo ieža árvvoštallet iežaset máhtuid áddet sáme giela.

Figuvra 8: Máhttu áddet sáme giela

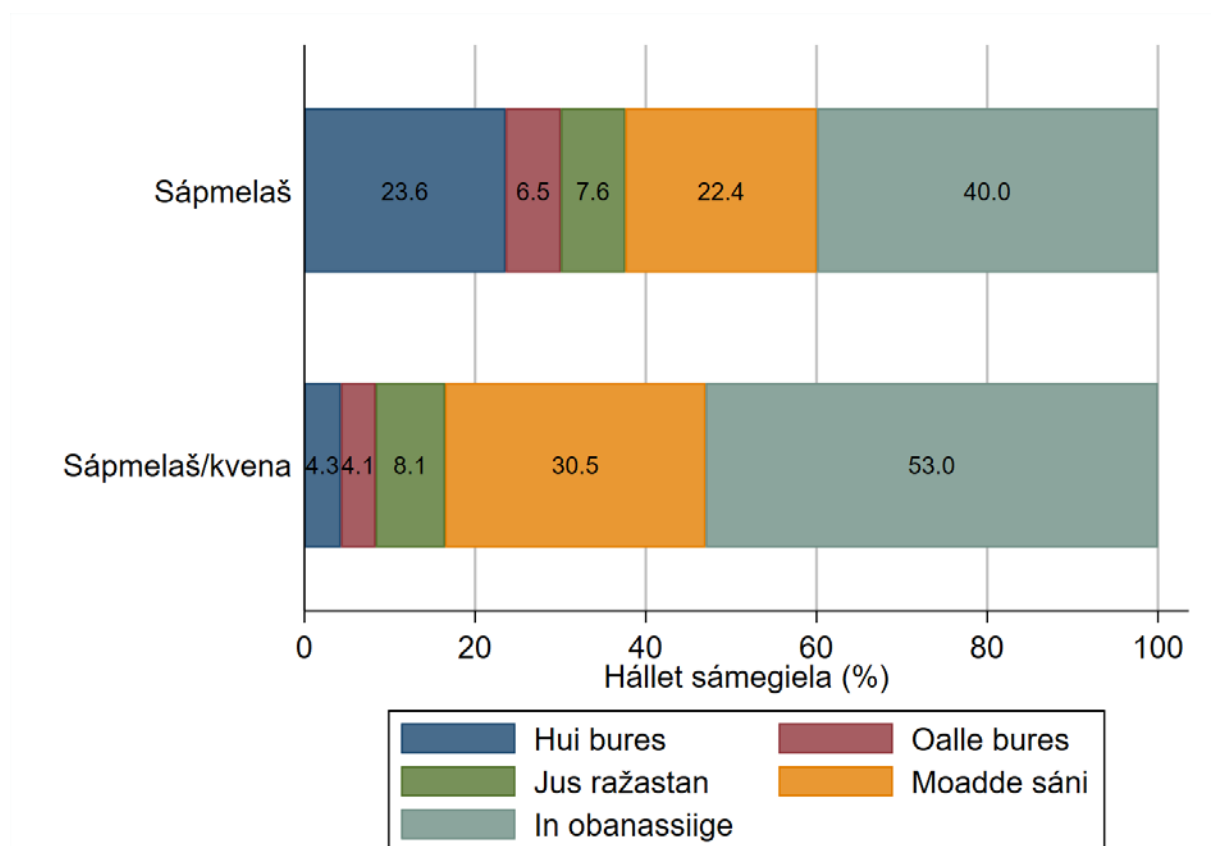

Figuvra čájeha máhttu áddet sáme giela ja kvenagiela/norggasuomagiela juhkkjuvvon joavkkuide sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš. Okta juohke njealji olbmos geain lea sámi, muhto ii kvena duogáš, dadjet ahte áddejit sáme giela hui bures. Dát lohku lea veahá vuollegat go sii geat lohket sii hállet sáme giela ruovttus (34 %).

MÁHTTU HÁLLAT SÁMEGIELA

Oktiibuot 3 826 dain 3 845 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,5 %) ledje vástidan mo ieža árvvoštallet iežaset máhtuid hállat sámegeiela.

Figuvra 9: Máhttu hállat sámegeiela

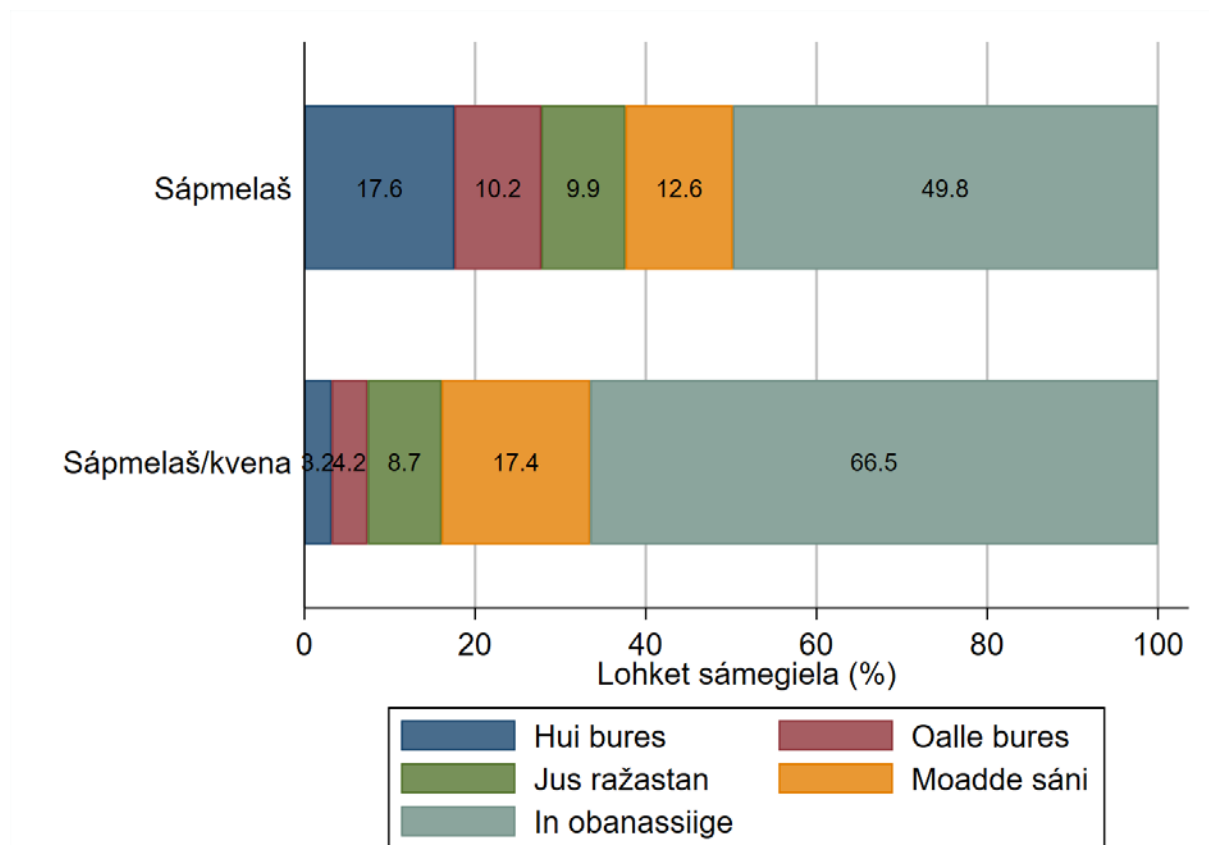

Figuvra čájeha máhttu hállat sámegeiela juhkkovuvvon joavkkuide sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš. Máhttu hállat sámegeiela lea veahá vuollegat go máhttu áddet geiela.

MÁHTTU LOHKAT SÁMEGIELA

Oktiibuot 3 814 dan 3 845 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,2 %) ledje vástidan mo ieža árvvoštallet iežaset máhtuid lohkat sámegeiela.

Figuvra 10: Máhttu lohkat sámegeiela

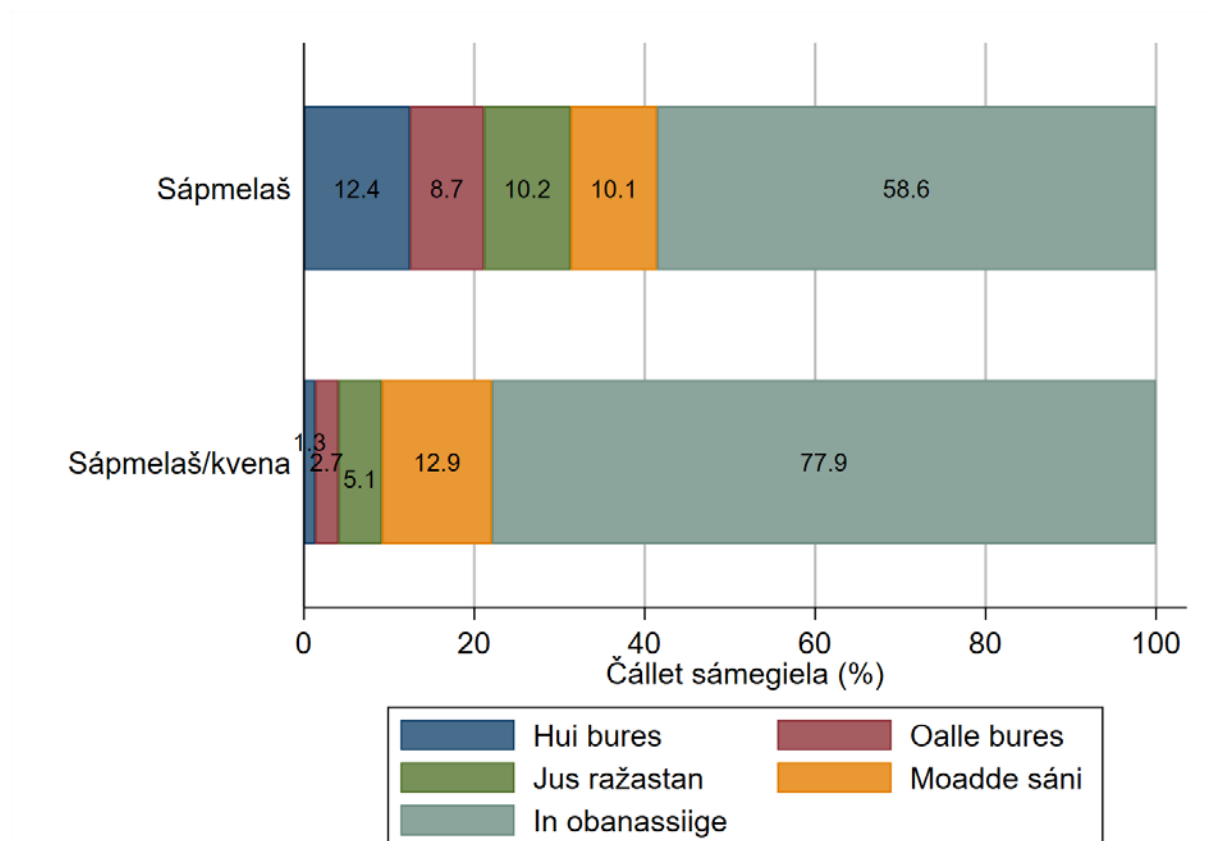

Figuvra čájeha máhttu lohkat sámegeiela juhkkoujuvvon joavkkuide sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš. Leat vuollegat máhttu lohkat sámegeiela go hállat sámegeiela. Leat unnán olbmot geain lea sihke sámi ja kvena/norggasuopmelaš duogáš geat lohket sámegeiela bures.

MÁHTTU ČÁLLIT SÁMEGIELA

Oktiibuot 3 821 dan 3 845 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,4 %) ledje vástidan mo ieža árvvoštallet iežaset máhtuid čállit sámegiela.

Figuvra 11: Máhttu čállit sámegiela

Figuvra čájeha máhttu čállit sámegiela juhkkovuvvon joavkkuide sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš. Lea vuollegis lohku sis geat almmuhit ahte čállet sámegillii hui bures go buohtastahtá singuin geain leat buorit njálmmálaš máhtut. Leat hui unnán olbmot geain lea sihke sámi ja kvena/norggasuopmelaš duogáš geat čállet sámegiela bures.

MÁHTTU ÁDDET KVENAGIELA/NORGGASUOMAGIELA

Oktiibuot 8 267 olbmo dan 8 339 oasseváldis geat ledje vástidan liigemodula (99,1 %) ledje vástidan jearaldaga mas jerrojuvvui máhtu birra áddet kvenagiela/norggasuomagiela.

Tabealla 3: Máhttu áddet kvenagiela/norggasuomagiela beroškeahttä iežas gielalaš ja etnalaš duogášis (lohku)

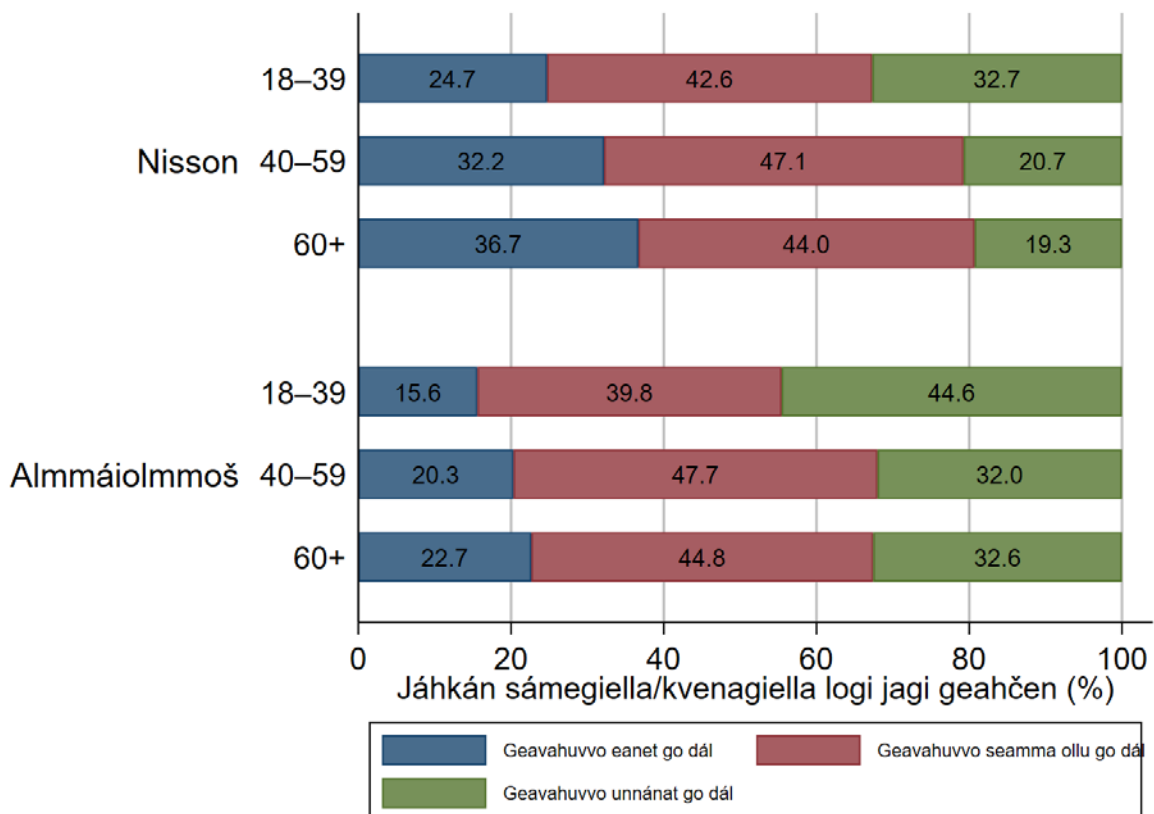
Mun ádden kvenagiela/norggasuomagiela						
Gielalaš ja etnalaš duogáš	Hui bures	Oalle bures	Jus ražastan	Moadde sáni	In obanassiige	Oktiibuot
Kvenagiella/norggasuomagiella ruovttugiellan	49	42	37	75	48	251
Kvena/norggasuopmelaš duogáš, muhto ii geavat kvenagiela/norggasuomagiela ruovttugiellan	29	51	141	921	1 753	2 895
Ii leat kvena/norggasuopmelaš duogáš	49	63	96	655	4 258	5 121
Oktiibuot	127	156	274	1 651	6 059	8 267

Tabealla čájeha man galles leat iešguđetge máhtut áddet kvenagiela/norggasuomagiela, joavkkuin 1) kvenagiella/norggasuomagiella ruovttugiellan, 2) Kvena/norggasuopmelaš duogáš, muhto ii geavat kvenagiela/norggasuomagiela ruovttugiellan ja 3) Ii leat kvena/norggasuopmelaš duogáš. Sin gaskkas geat dadjet sis lea kvenagiella/norggasuomagiella ruovttugiellan, leat unnán olbmot geat almmuhit ahte sis leat buorre máhttu áddet giela. 48 olbmo dadjet sis lea kvenagiella/norggasuomagiella ruovttugiellan, muhto ahte eai ádde giela obanassiige. Eanetlohku sis geain áddejit kvenagiela/norggasuomagiela hui bures dahje oalle bures, eai geavat dan ruovttugiellan.

SÁMEGIELA/KVENAGIELLA/NORGGASUOMAGIELLA GEAVAHEAPMI LOGI JAGI GEAHČEN

Oktiibuot 5 599 dan 5 645 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,2 %) ledje vástidan mo smihttet sámeagiela/kvenagiela/norggasuomagiela geavaheapmi lea logi jagi geahčen. Oktiibuot oaivvildit 25,7 % ahte sámeagiella/kvenagiella/norggasuomagiella geavahuvvo eanet, 44,4 % oaivvildit ahte gielat geavahuvvojit seamma ollu, ja de leat ges 29,07 % geat oaivvildit gielat geavahuvvojit unnánat logi jagi geahčen.

Figuvra 12: Sámeagiela/kvenagiela/norggasuomagiela geavaheapmi logi jagi geahčen, juhkkjuuvvon sohka beali ja ahkejoavkkuid mielde

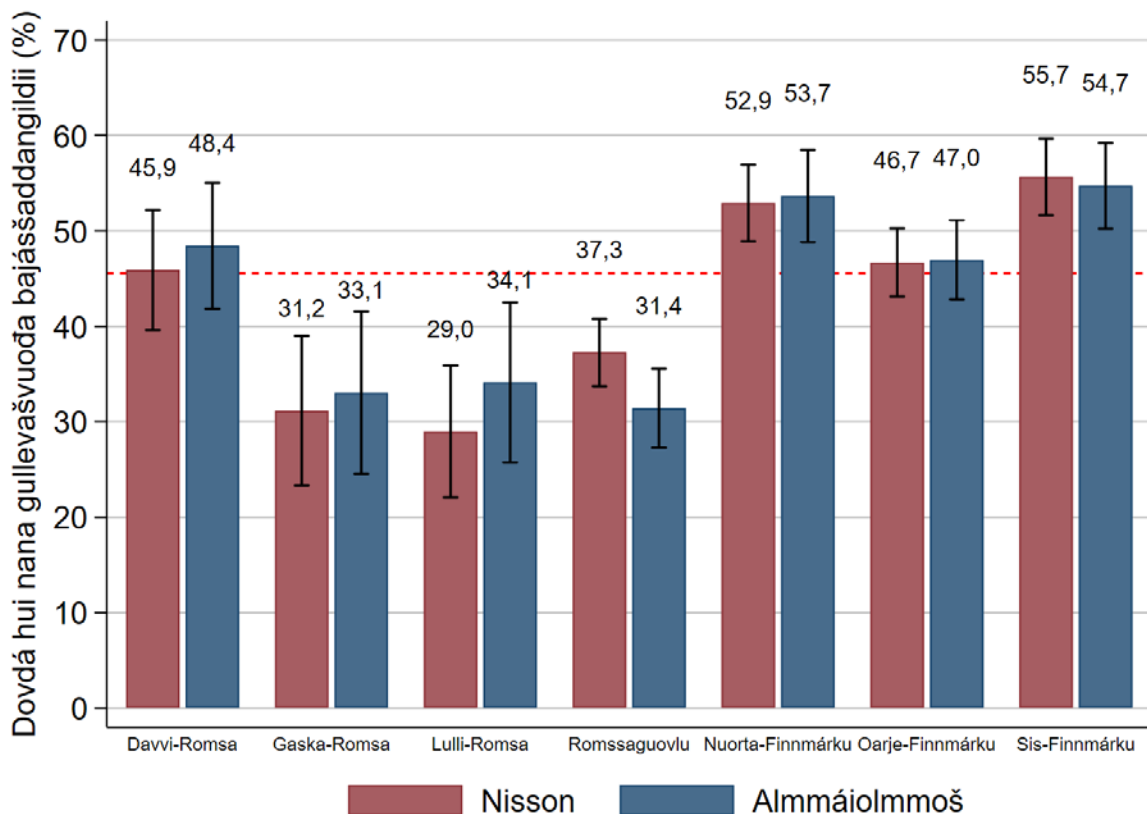

Figuvra čájeha man galles almmuhit ahte jáhkket sámeagiella/kvenagiella/norggasuomagiella logi jagi geahčen 1) geavahuvvo eanet go dál, 2) geavahuvvo seamma ollu go dál ja 3) geavahuvvo unnánat go dál, juhkkjuuvvon sohka beali ja golmma ahkejoavkku mielde. Nissoniin lea stuorát jáhkku ahte giellageavaheapmi lassána, buohtastahhton almmáiolbmuiguin. Boarrásepmosat leat eanet optimisttalaččat go nuorabut.

GULLEVAŠVUOHTA BAJÁŠŠADDANGILDII

Oktiibuot 5 636 dan 5 645 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,8 %) ledje vástidan man nana gullevašvuoda dovdet gildii gos bajásšadde. Oassi oasseváldiin geat almmuhedje ahte sis lea hui nana gullevašvuotta gildii gos bajásšadde lei 45,55 % (95 % KI: 44,25–46,85). Oassi nissoniin lei 45,76 % (n= 3 230; 95 % KI: 47,48–44,04) ja oassi almmáiolbmuin lei 45,26 % (n=2 406; 95 % KI: 43,27–47,25).

Figuvra 13: Gullevašvuotta bajásšaddangildii regiovnnaid ja sohkabeliid rastá

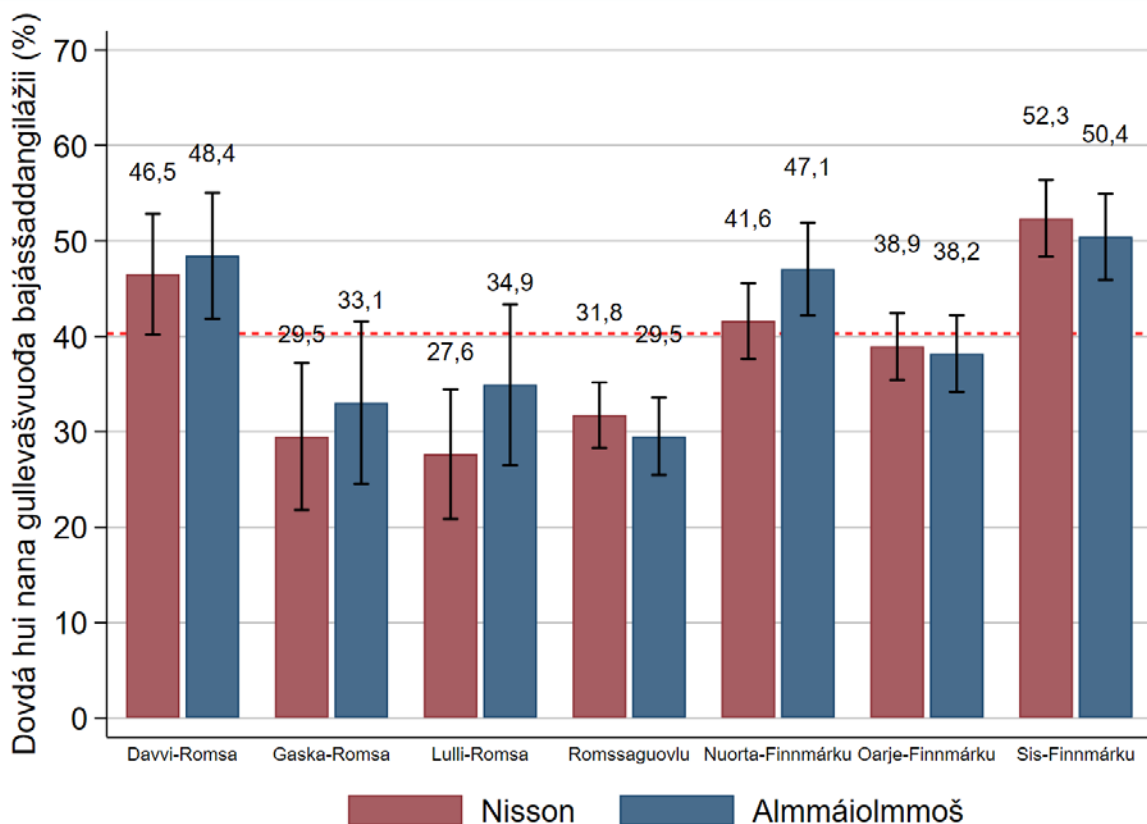

Figuvra čájeha man stuorra oassi sis geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš almmuhit ahte sis lea hui nana gullevašvuotta gildii gos bajásšadde sohkabeliid ja regiovnnaid rastá Romssas ja Finnmarkkus. Regiovnnaid gaskkas ledje oalle stuorra erohusat man galles almmuhedje ahte sis lea hui nana gullevašvuotta gildii gos bajásšadde. Alimus gullevašvuodalohku bajásšaddangildii lea sin gaskkas geat orrot Sis-Finnmarkkus ja Nuorta-Finnmarkkus, dan botta go dušše okta juohke golmma olbmos gii orru Gaska-Romssas, Lulli-Romssas ja Romssaguovllus raportere nana gullevašvuoda bajásšaddangildii. Sivvan dása sáhtta leat ahte muhttin guovlluin leat ollu sisafárrejeaddjit, ja eará guovlluin leat ges eambo ássit geat leat orron doppe olles eallima. Lea unnán erohus gaskal nisnonolbmuid ja almmáiolbmuid.

GULLEVAŠVUOHTA GILLÁI/RÁNNJÁGODDÁI/ČOAHKKEBÁIKÁI GOS LEA BAJÁŠŠADDAN

Oktiibuot 5 627 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,7 %) ledje vástidan man nana gullevašvuoda dovdet gillái/ránnjágoddái/čoahkkebáikái gos bajásšadde. Oassi oasseváldiin geat almmuhedje ahte sis lea hui nana gullevašvuhta čoahkkebáikái/ránnjágoddái/gillái gos bajásšadde lei 43,31 % (95 % KI: 39,02–41,59). Oassi nissoniin lei 39,88 % (n=3 222; 95 % KI: 38,20–41,57). Oassi almmáiolbmuin lei 40,87 % (n=2 405; 95 % KI: 38,91–42,84).

Figuvra 14: Gullevašvuhta gillái/ránnjágoddái/čoahkkebáikái gos lea bajásšaddan regiovnnaid ja sohkaбелиid rastá

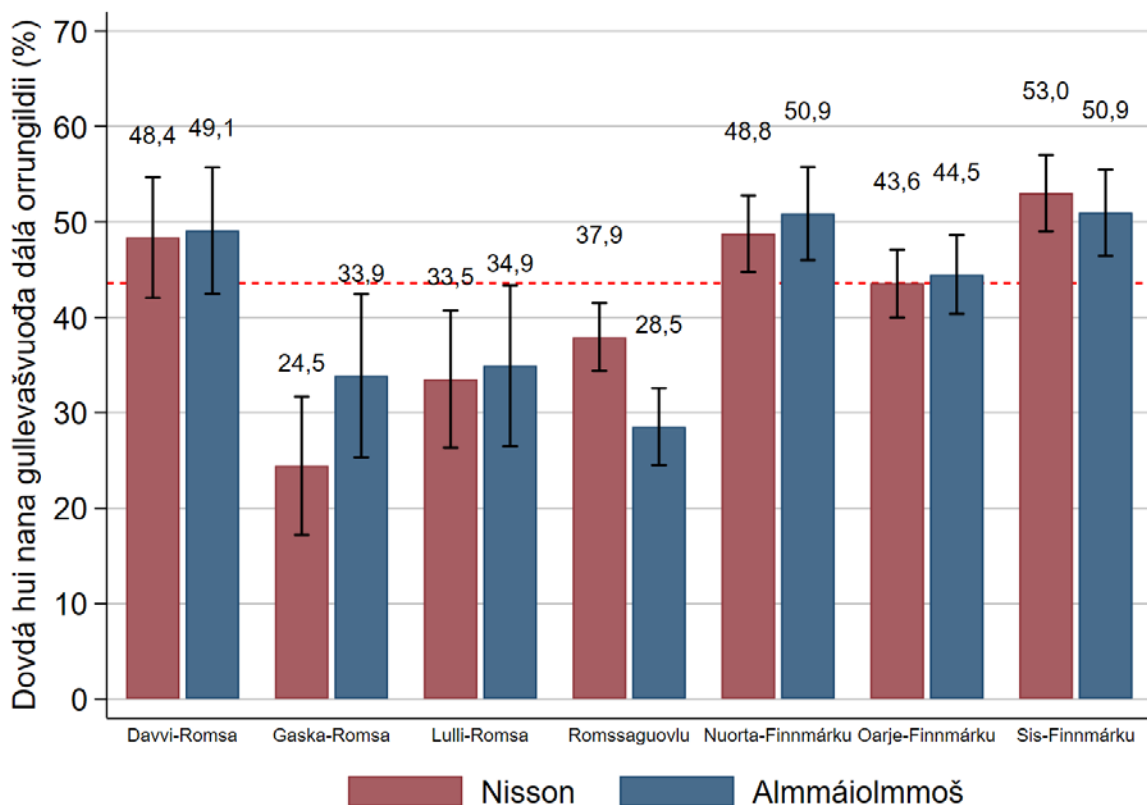

Figuvra čájeha man stuorra oassi sis geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš almmuhit ahte sis lea hui nana gullevašvuhta gillái/ránnjágoddái/čoahkkebáikái gos bajásšadde sohkaбелиid ja regiovnnaid rastá Romssas ja Finnmarkkus. Mii oaidnit sullii seamma gova dás go fáttás gullevašvuhta bajásšaddangildii. Oassi geat almmuhit hui nana gullevašvuoda lea alimus Sis Finnmarkkus ja vuollegeamos Gaska-Romssas, Lulli-Romssas ja Romssaguovllus. Lea unnán erohus gaskal nissonolbmuid ja almmáiolbmuid.

GULLEVAŠVUOHTA DÁLA ORRUNGILDII

Oktiibuot 5 625 dan 5 645 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,6 %) ledje vástidan man nana gullevašvuoda dovdet gildii gos orrot dál. Oassi geat almmuhedje sis lea hui nana gullevašvuotta gildii gos dál orrot lei 43,59 % (95 % KI: 42,29–44,89). Oassi nissoniin lei 44,03 % (n=3 227; 95 % KI: 42,32–45,75). Oassi almmáiolbmuin lei 42,99 % (n=2 398; 95 % KI: 41,01–44,98).

Figuvra 15: Gullevašvuotta dálá orrungildii regiovnnaid ja sohkaбелиid rastá

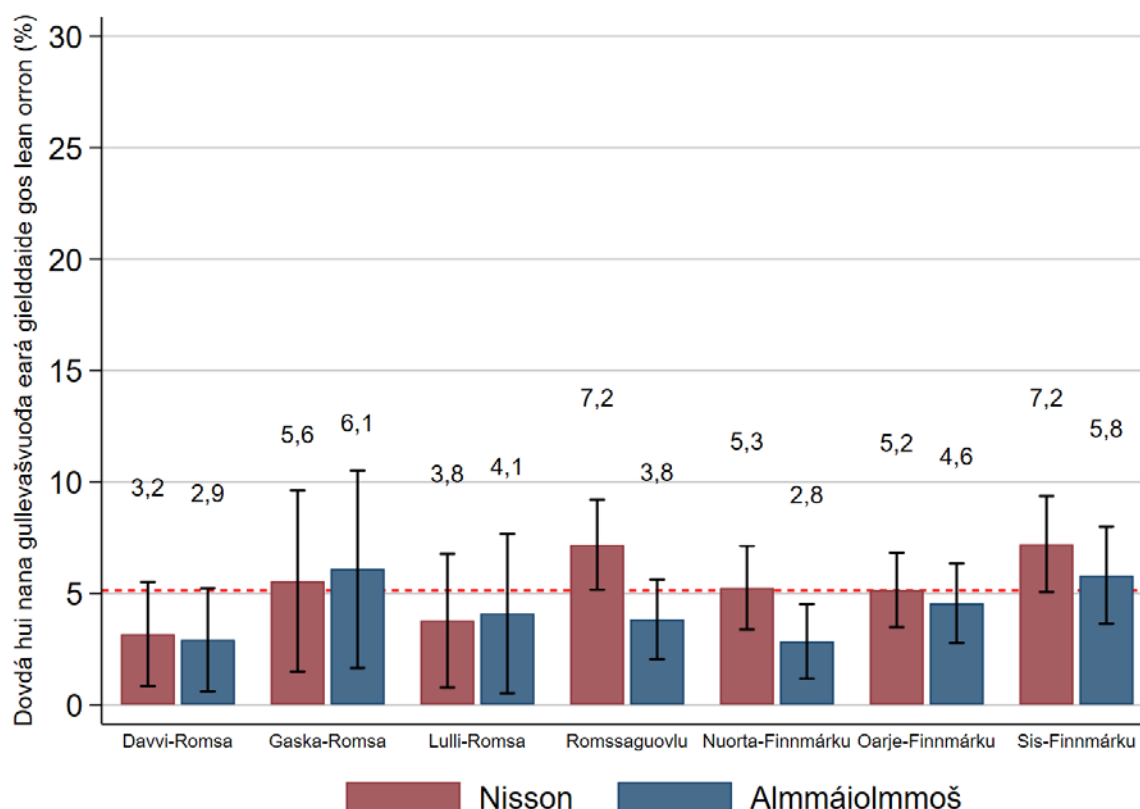

Figuvra čájeha man stuorra oassi sis geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš almmuhit ahte sis lea hui nana gullevašvuotta gildii gos dál orrut sohkaбелиid ja regiovnnaid rastá Romssas ja Finnmarkkus. Mii oaidnit sullii seamma gova dás go fáttás gullevašvuotta bajásšaddangildii. Oassi geat almmuhit hui nana gullevašvuoda lea alimus Sis Finnmarkkus, Nuorta-Finnmarkkus ja Davvi-Romssas ja vuollegeamos Gaska-Romssas, Lulli-Romssas ja Romssaguovllus. Lea unnán erohus gaskal nissonolbmuid ja almmáiolbmuid, earret regiovnnaid Gaska-Romssas ja Romssaguovllus. Gaska-Romssas lea gullevašvuodadassi alimus almmáiolbmuid gaskkas, Romssaguovllus lea ges nuppe láchkai.

GULLEVAŠVUOHTA EARÁ GIELDDAIDE GOS LEA ORRUN

Oktiibuot 5 164 dan 5 645 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (91,5 %) ledje vástidan man nana gullevašvuoda dovdet eará gielddaide gos leat orron. Čilgehus váilevaš vástádusaide sáhtta leat ahte sii leat orron seamma gielddas olles eallima. Oassi oasseváldiin geat almmuhedje ahte sis lea hui nana gullevašvuhta eará gielddaide gos leat orron lei 5,13 % (95 % KI: 4,53–5,73). Oassi nissoniin lei 5,79 % (n=2 917; 95 % KI: 4,95–6,64). Oassi almmáiolbmuin lei 4,27 % (n=2 247; 95 % KI: 3,44–5,11).

Figuvra 16: Gullevašvuhta eará gielddaide gos lea orrun regiovnnaid ja sohkaбелиid rastá

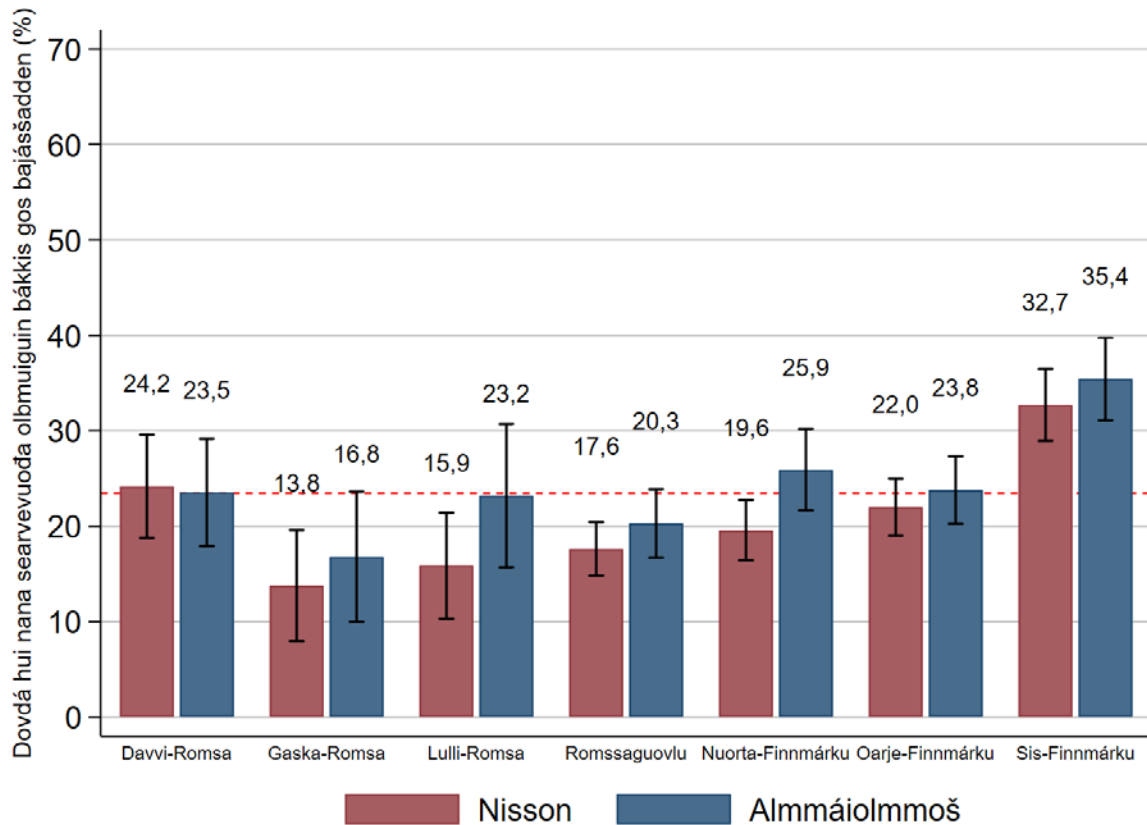

Figuvra čájeha man stuorra oassi sis geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš almmuhit ahte sis lea hui nana gullevašvuhta eará gielddaide gos leat orron sohkaбелиid ja regiovnna rastá Romssas ja Finmárkkus. Buohkaid gaskkas, buot regiovnnaid lea vuollegis lohku man nana gullevašvuodadovdu sis lea eará gielddaide, muhto alimus lohku lea nissoniid gaskkas Romssaguovllus ja Sis-Finmárkkus.

MAN MUDDUI DOVDÁ SEARVEVUOĐA OLBMUIGUIN BÁIKKIS GOS BAJÁSŠATTAI

Oktiibuot 5 629 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,7 %) ledje vástidan man muddui dovdet searvevuođa olbmuiguin báikkis gos bajásšadde. Oassi oasseváldiin geat almmuhedje ahte sis lea nana searvevuodadovdu olbmuiguin báikkis gos bajásšadde lei 23,45 % (95 % KI: 22,34–24,56). Oassi nissoniin lei 22,03 % (n=3 227; 95 % KI: 20,60–23,46). Oassi almmáiolbmui lei 25,35 % (n=2 402; 95 % KI: 23,61–27,09).

Figuvra 17: Man muddui dovdá searvevuođa olbmuiguin báikkis gos bajásšattai regiovnnaid ja sohkabeliid rastá

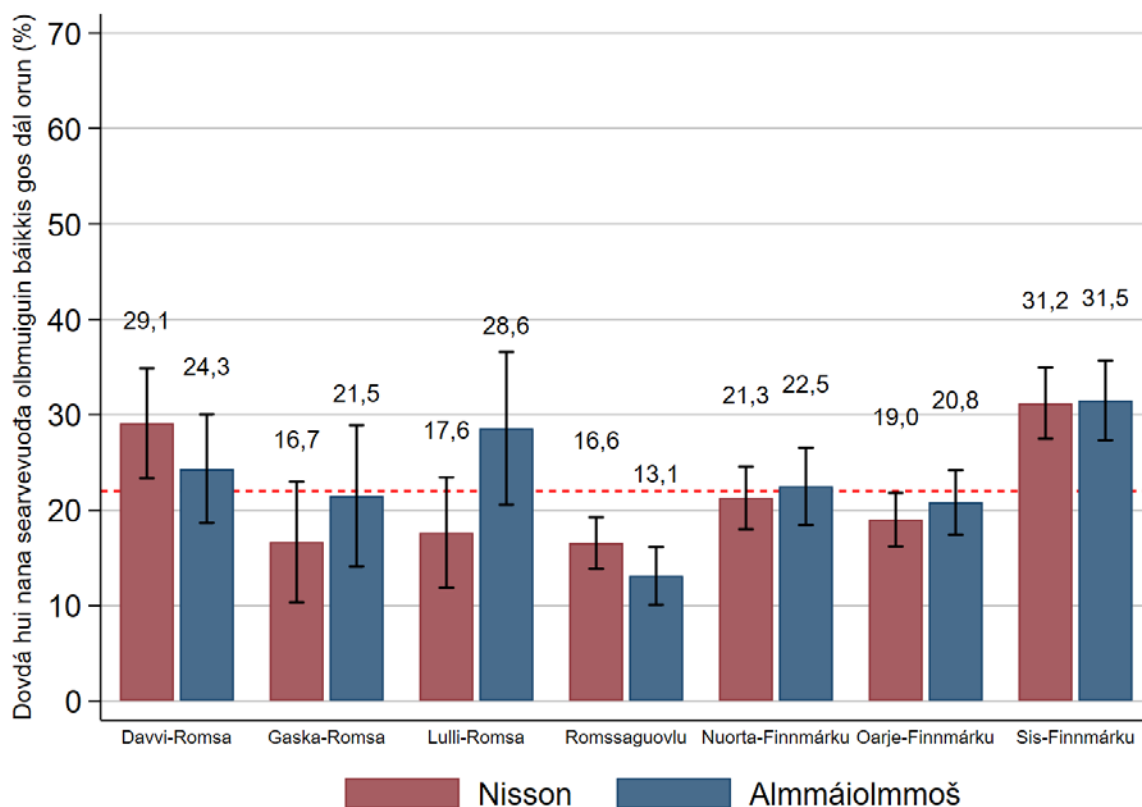

Figuvra čájeha man stuorra oassi sis geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš almmuhit ahte sis lea hui nana searvevuodadovdu olbmuiguin báikkis gos bajásšadde. Oassi sis geat almmuhit hui nana searvevuodadovddu olbmuiguin báikkis gos bajásšadde lea veahá alit almmáiolbmuid gaskkas go nissoniid gaskkas, ja lea erohus regiovnnaid gaskkas. Lea alimus Sis-Finnmárkkus ja vuollegeamos Gaska-Romssas.

MAN MUDDUI DOVDÁ SEARVEVUOĐA OLBMUIGUIN BÁIKKIS GOS DÁL ORRU

Oktiibuot 5 664 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,6 %) ledje vástidan man nana searvevuodadovdu sis lei olbmuigin dan báikkis gos dál orrot. Oassi geat almmuhedje sii dovde nana searvevuoda olbmuigin báikkis gos dál orro lei 22,03 % (95 % KI: 20,95–23,11). Oassi nissoniin lei 21,74 % (n=3 220; 95 % KI: 20,31–23,16). Oassi almmáiolbmuid lei 22,42 % (n=2 404; 95 % KI: 20,75–24,09).

Figvra 18: Man nana searvevuoda dovdet olbmuigin dan báikkis gos dál orrot regiovnaid ja sohkaabeliid rastá

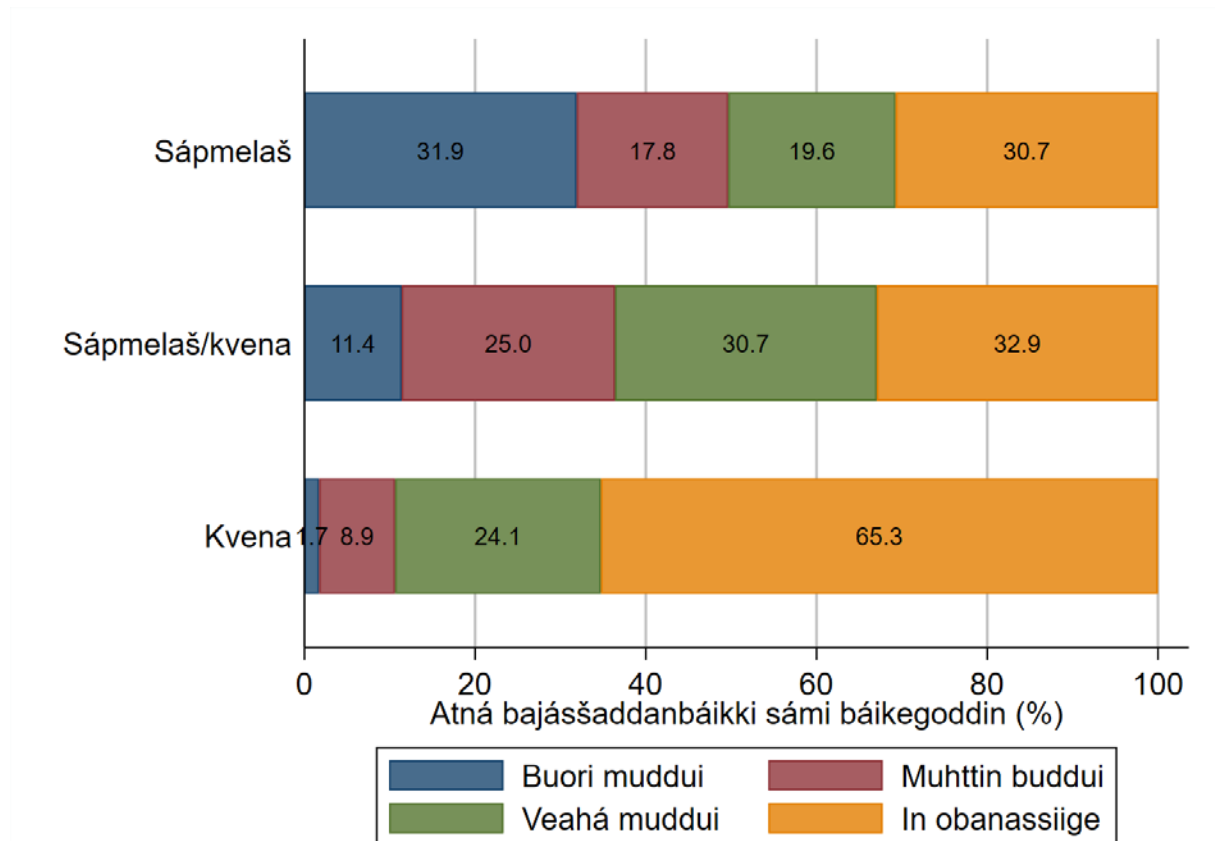

Figvra čájeha man stuorra oassi sis geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš almmuhit ahte sis lea hui nana searvevuodadovdu olbmuigin báikkis gos orrot dál. Lea veahá erohus regiovnaid gaskkas man stuorra oassi almmuha hui nana searvevuodadovddu olbmuigin báikkis gos orrot. Lea alimus lohku Sis Finnmárkkus ja vuollegeamos Romssaguovllus. Lea stuorámuš sohkaealerohus Lulli-Romssas, doppe lea alit lohku almmáiolbmuid gaskkas go nissoniid gaskkas.

ATNET BAJÁŠŠADDANBÁIKKI SÁMI BÁIKEGODDIN

Oktiibuot 5 629 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,7 %) ledje vástidan atnet go báikki gos bajásšadde sámi báikegoddin.

Figuvra 19: Atnet báikki gos bajásšattai sámi báikegoddin etnalaš joavkkuid rastá

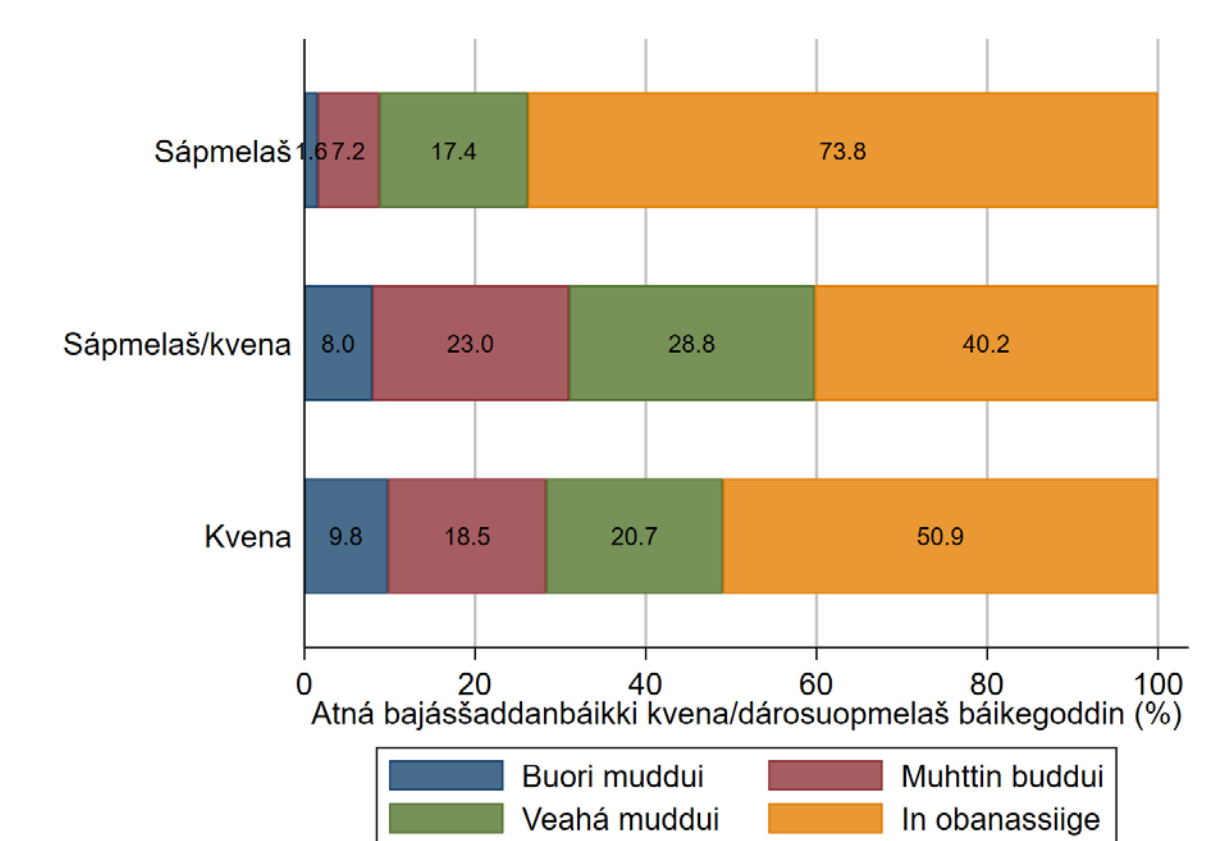

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš atnet báikki gos bajásšadde sámi báikegoddin. Sápmelaččat geain ii leat kvena/norggasuopmelaš duogáš dávjjimusat definerejedje bajásšaddanbáikki sámi báikegoddin.

ATNET BAJÁŠŠADDANBÁIKKI KVENA/NORGGASUOPMELAŠ BÁIKEGODDIN

Oktiibuot 5 580 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,8 %) ledje vástidan atnet go báikki gos bajásšadde kvena/norggasuopmelaš báikegoddin.

Figuvra 20: Atnet báikki gos bajásšattai kvena/norggasuopmelaš báikegoddin etnalaš joavkkuid rastá

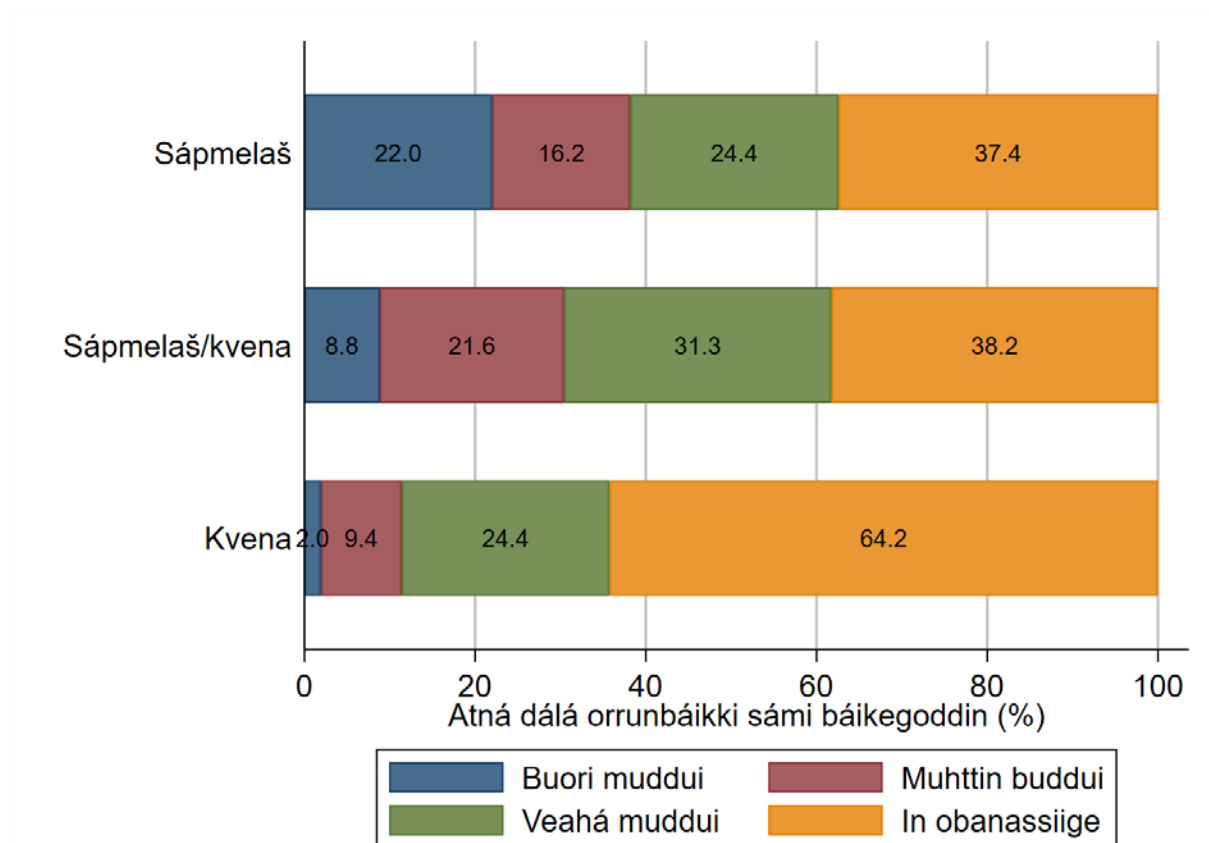

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš atnet báikki gos bajásšadde kvena/norggasuopmelaš báikegoddin. Bealli kvenain/norggasuopmelaččain leat bajásšaddan báikkis man eai ane kvena/norggasuopmelaš báikegoddin obanassiige. Lea oalle unna erohus gaskal kvenaid/norggasuopmelaččaid geain lea ja geain ii leat sámi duogáš ahte atnet go bajásšaddanbáikki kvena/norggasuopmelaš báikegoddin. Sis geain lea buhtes sámi duogáš leat unnán bajásšaddan kvena/norggasuopmelaš báikegottiin.

ATNET DÁLÁ ORRUNBÁIKKI SÁMI BÁIKEGODDIN

Oktiibuot 5 614 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,4 %) ledje vástidan atnet go báikki gos dál orrot sámi báikegoddin.

Figuvra 21: Atnet dálá orrunbáikki sámi báikegoddin etnalaš joavkkuid rastá

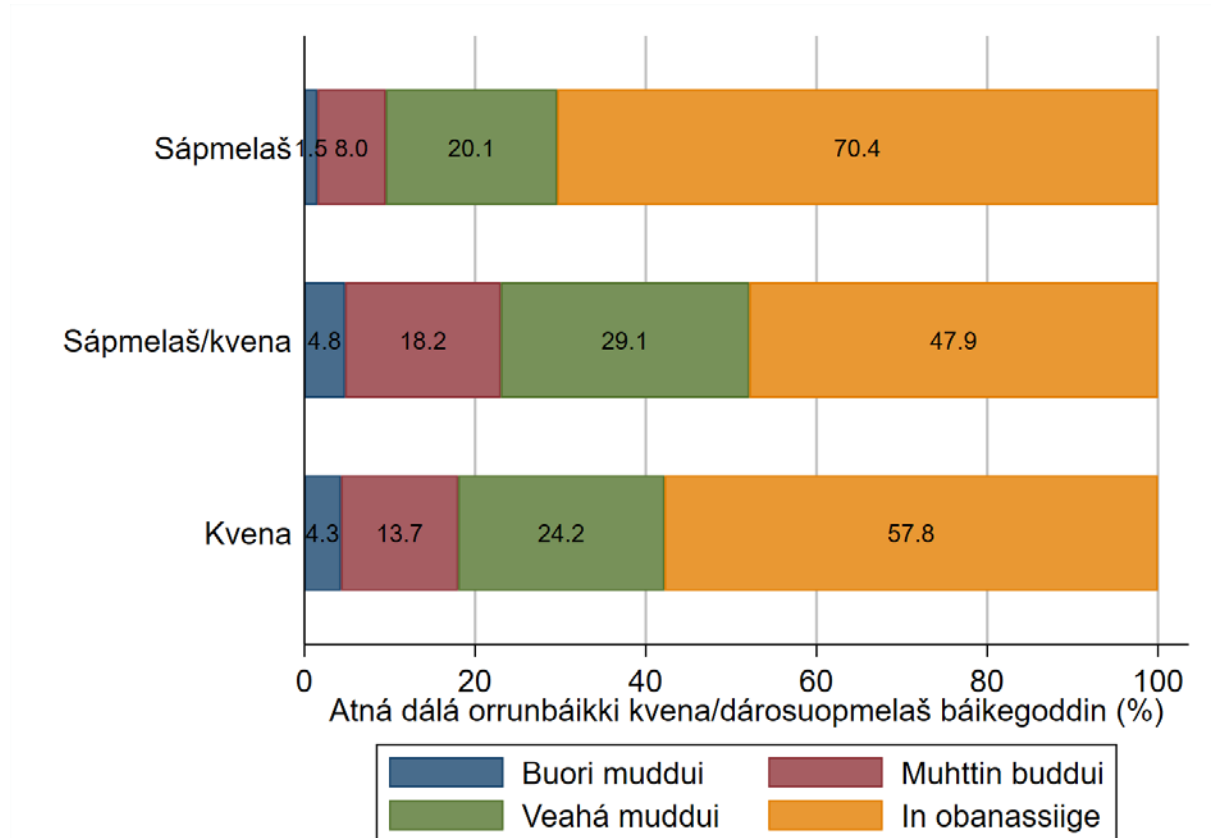

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš atnet báikki gos dál orrot sámi báikegoddin. Sápmelaččat geain ii leat kvena duogáš dávjjimusat definerejit dálá orrunbáikki sámi báikegoddin.

ATNET DÁLÁ ORRUNBÁIKKI KVENA/NORGGASUOPMELAŠ BÁIKEGODDIN

Oktiibuot 5 583 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (98,9 %) ledje vástidan atnet go báikki gos dál orrot kvena/norggasuopmelaš báikegoddin.

Figuvra 22: Atnet dálá orrunbáikki kvena/norggasuopmelaš báikegoddin etnalaš joavkkuid rastá

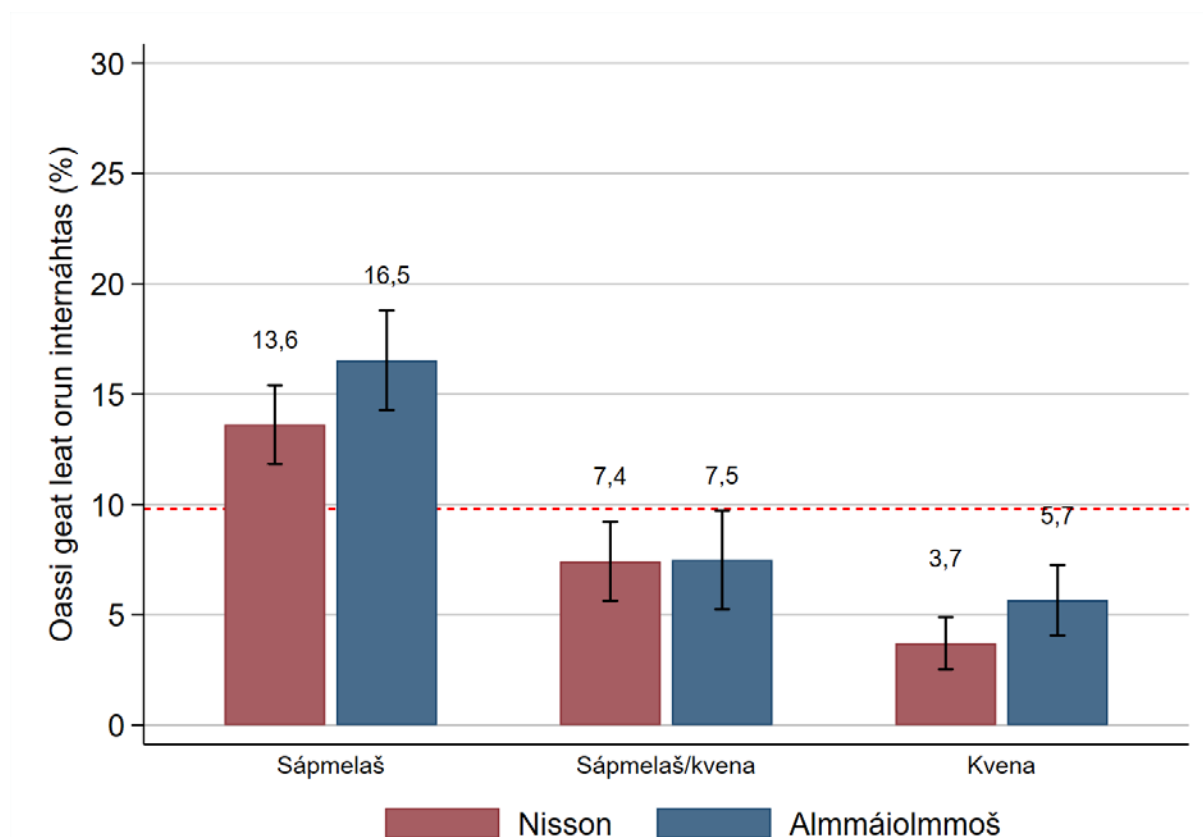

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš atnet báikki gos dál orrot kvena/norggasuopmelaš báikegoddin. Leat unnán olbmot geat oaivvildit ahte báiki gos dál orrot lea kvena/norggasuopmelaš báikegoddin.

INTERNÁHTTASKUVLA

Oktiibuot 5 609 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,4 %) ledje vástidan orru go internáhtas go vázze vuodđoskuvlla. Oassi geat ledje orron internáhtas lei 9,79 % (95 % KI: 9,01–10,57). Oassi nissoniin lei 9,02 % (n=3 214; 95 % KI: 8,08–10,01). Oassi almmáiolbmui lei 10,81 % (n=2 395; 95 % KI: 9,57–12,06).

Figuvra 23: Oassi geat orro internáhtas go vázze vuodđoskuvlla etnalaš joavkku ja sohkabeliid rastá

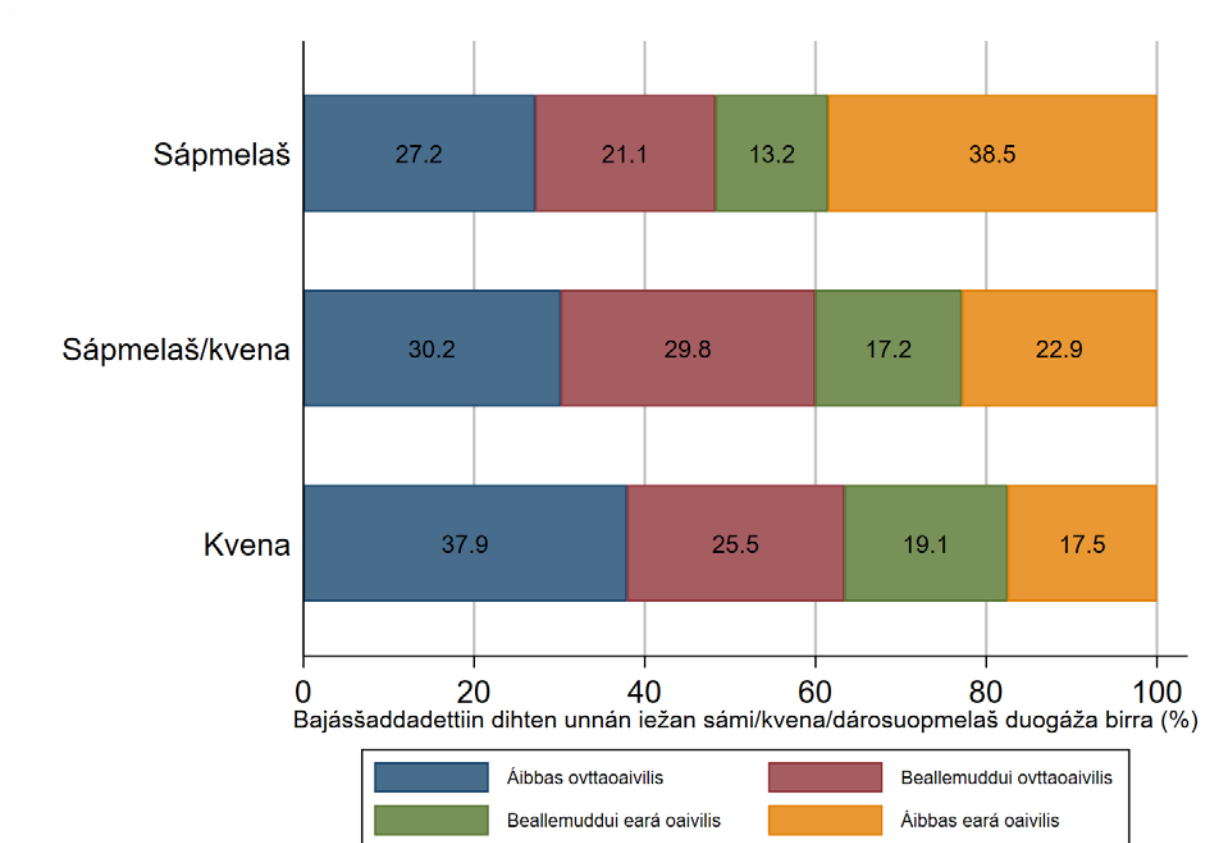

Figuvra čájeha man stuorra oassi nissoniin ja almmáiolbmui geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš orro internáhtas go vázze vuodđoskuvlla. Stuorámus oassi lea sin gaskkas geain lea sámi duogáš, 13,6 % nissoniin ja 16,5 % almmáiolbmui leat orron internáhtas.

BAJÁŠŠATTADETTIIN DIHTEN UNNÁN IEŽAN SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ DUOGÁŽA BIRRA

Oktiibuot 5 610 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,4 %) ledje vástidan čuoččuhussii ahte sii bajásšattadettiin dihte unnán iežaset sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáža birra.

Figuvra 24: Dihte unnán iežaset sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáža birra, etnalaš joavkkuid rastá

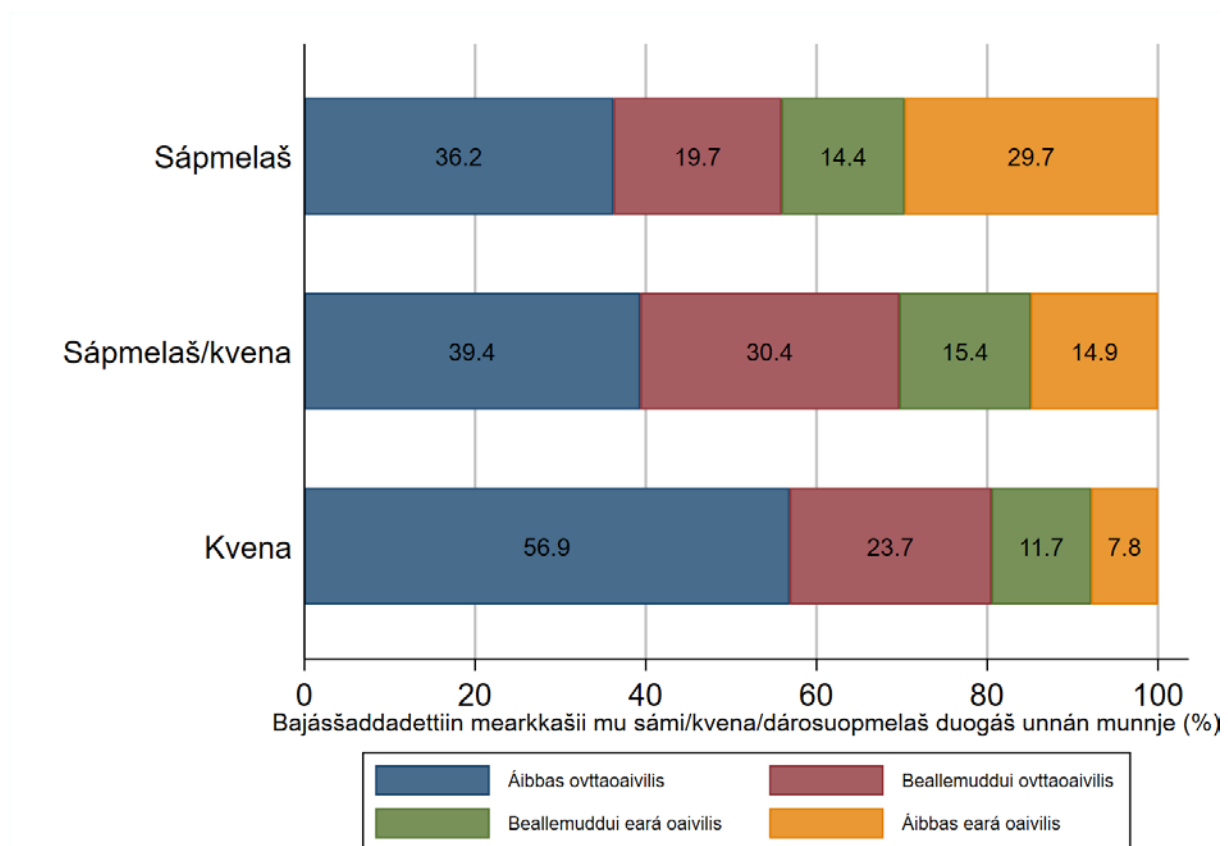

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš leat ovttaoaivilis čuoččuhusain ahte sii bajásšattadettiin dihte unnán iežaset sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáža birra. Lea stuorát oassi kvenain/norggasuopmelaččain geat raporterejit ahte sii unnán dihte iežaset duogáža birra, buohtastahtton sámi joavkkuin. Lea stuorámus erohus Sis-Finnmárkkus, gos eanaš sámi oasseváldit dihte iežaset sámi duogáža birra bajásšattadettiin.

BAJÁSŠATTADETTIIN MEARKKAŠII MU SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ DUOGÁŠ UNNÁN MUNNJE

Oktiibuot 5 600 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,2 %) ledje vástidan čuočchussii ahte bajásšattadettiin mearkkašii sin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš unnán sidjiide.

Figvra 25: Bajásšattadettiin mearkkašii mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš unnán munnje, etnalaš joavkkuid rastá

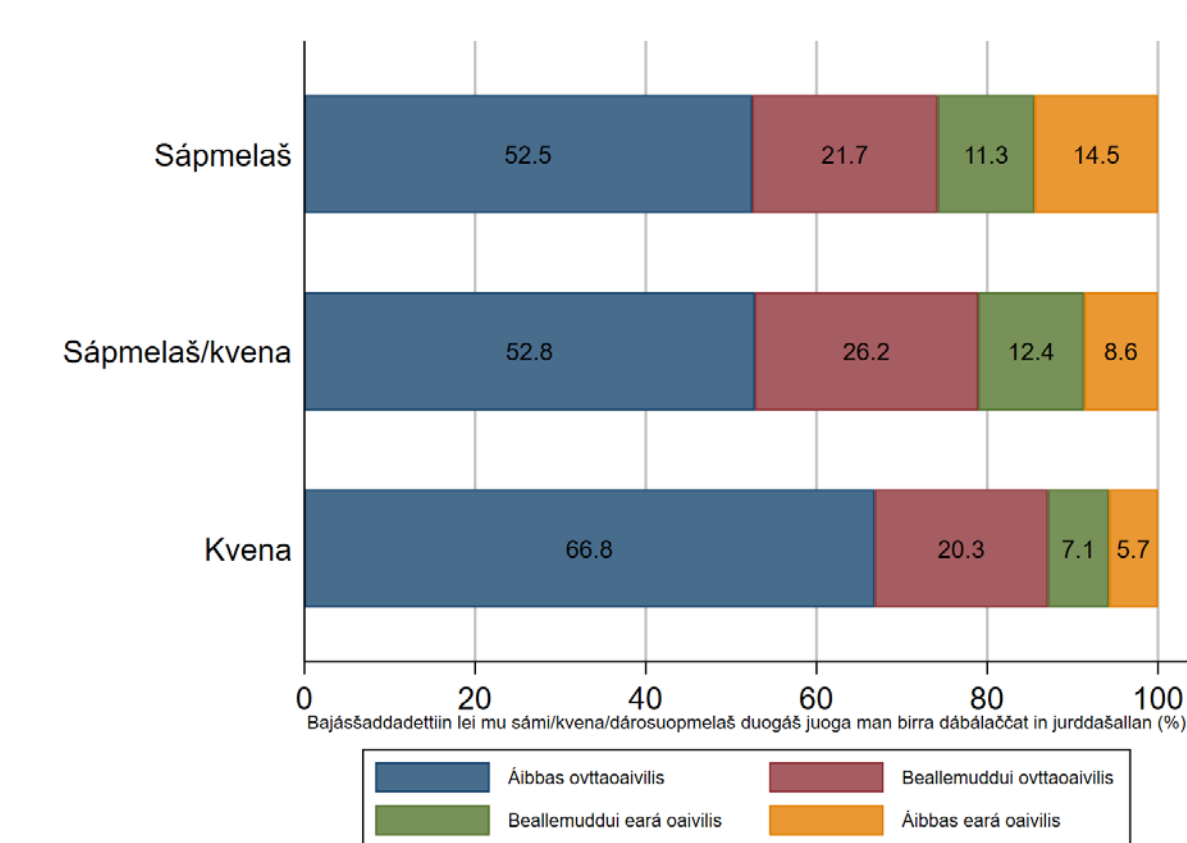

Figvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš leat ovttaoavvilis čuočchusain: «Bajásšattadettiin mearkkašii mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš unnán munnje». Badjel bealli kvenain ledje ovttaoavvilis čuočchusain, sámi joavkkus lei stuorát oassi eará oaivilis. Erohus lea stuorámus joavkkuid gaskkas Sis-Finnmárkkus, doppe leat unnán sápmelaččat geat dadjet sin duogáš mearkkašii unnán sidjiide bajásšattadettiin.

BAJÁSŠATTADETTIIN LEI MU SÁMI/KVENA/NORRGASUOPMELAŠ DUOGÁŠ JUOGA MAN BIRRA DÁBÁLAČČAT IN JURDDAŠALLAN

Oktiibuot 5 592 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,2 %) ledje vástidan čuoččuhussii ahte bajásšattadettiin ii lean sin sámi/kvena/norggasuopmelaš juoga man birra dábálaččat in jurddašallan.

Figuvra 26: Bajásšattadettiin lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga man birra dábálaččat in jurddašallan, etnalaš joavkkuid rastá

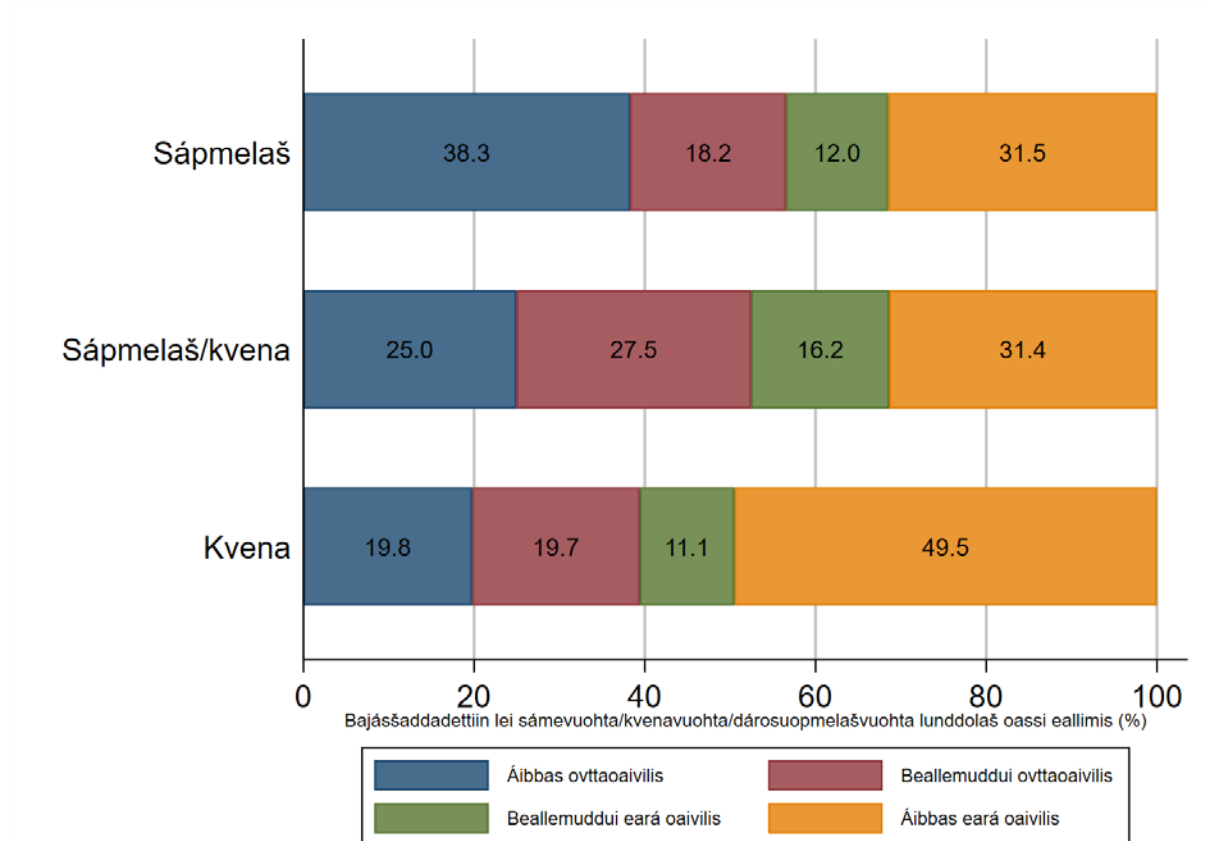

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš leat ovttaoavvilis čuoččuhusain: «Bajásšattadettiin lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga man birra dábálaččat in jurddašallan». Oasseváldit ledje buori muddui ovttaoavvilis dánna čuoččuhusain. Maiddái dás lea kvena/norggasuopmelaš joavkkus stuorámus oassi geat leat áibbas ovttaoavvilis čuoččuhusain.

BAJÁSŠATTADETTIIN LEI SÁMEVUOHTA/KVENAVUOHTA/
NORRGASUOPMELAŠVUOHTA LUNDDOLAŠ OASSI EALLIMIS

Oktiibuot 5 577 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (98,8 %) ledje vástidan čuoččuhussii ahte bajásšattadettiin lei sámevuolta/kvenavuolta/norggasuopmelašvuolta lunddolaš oassi eallimis.

Figuvra 27: Bajásšattadettiin lei mu sámevuolta/kvenavuolta/norggasuopmelašvuolta lunddolaš oassi mu eallimis, etnalaš joavkkuid rastá

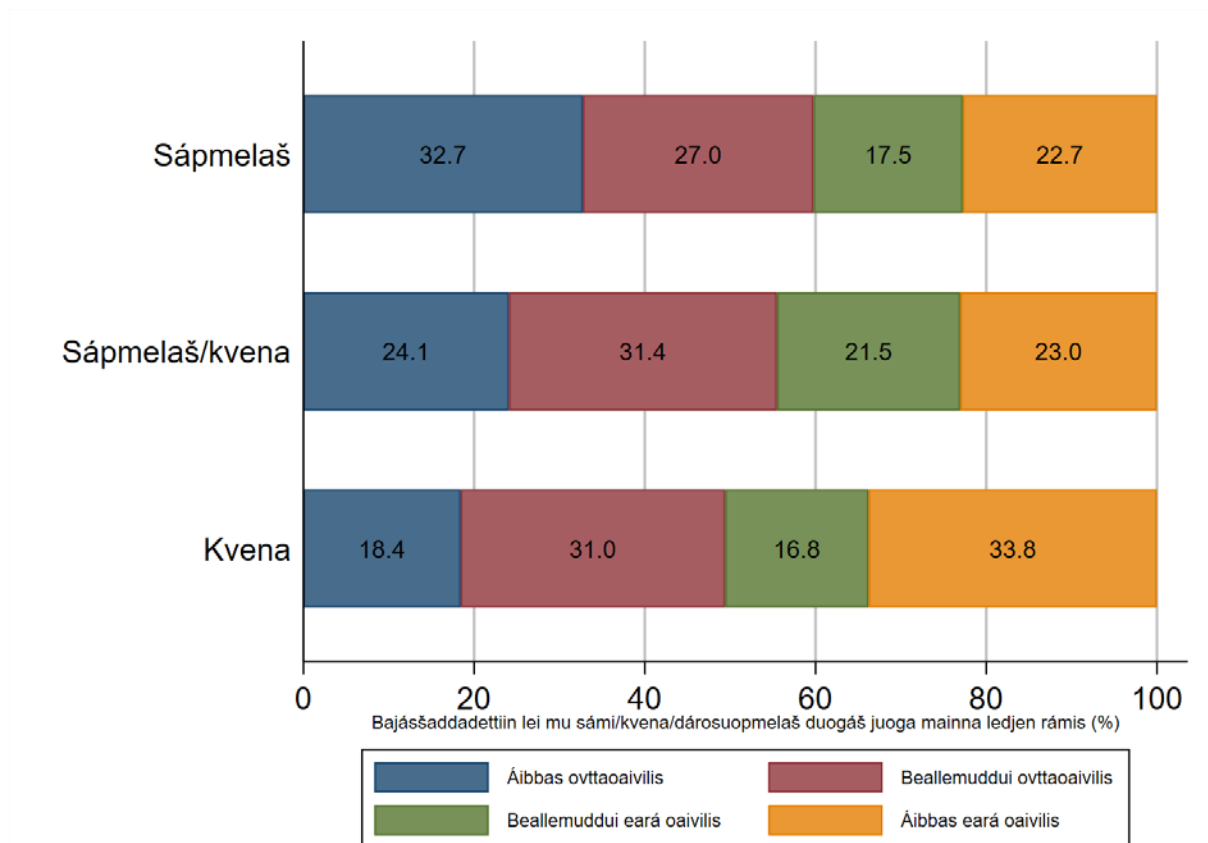

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš leat ovttaoaivilis čuoččuhusain: «Bajásšattadettiin lei sámevuolta/kvenavuolta/norggasuopmelašvuolta lunddolaš oassi eallimis». Lea stuorát oassi sis geain lea sámi duogáš geat leat áibbas ovttaoaivilis dáinna čuoččuhusain buohtastahtton singuin geain lea kvena/norggasuopmelaš duogáš. Bealli kvenain leat áibbas eará oaivilis čuoččuhusain.

BAJÁSŠATTADETTIIN LEI MU SÁMI/KVENA/NORRGASUOPMELAŠ DUOGÁŠ JUOGA MAINNA LEDJEN RÁMIS

Oktiibuot 5 534 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (98,0 %) ledje vástidan čuoččuhussii ahte bajásšattadettiin lei sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga mainna lei rámis.

Figuvra 28: Bajásšattadettiin lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga mainna ledjen rámis, etnalaš joavkkuid rastá

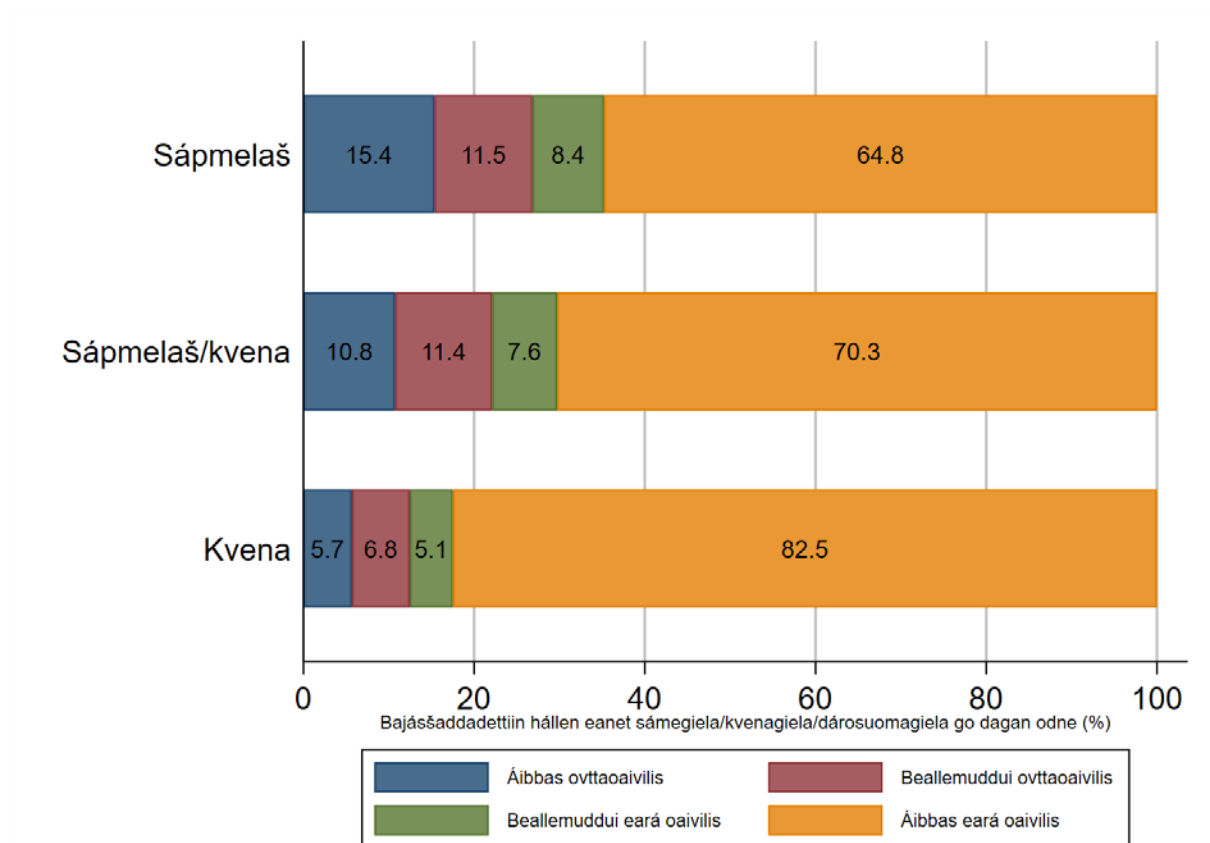

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš leat ovttaoavilis čuoččuhusain: «Bajásšattadettiin lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga mainna ledjen rámis». Lea stuorát oassi sis geain lea sámi duogáš geat leat áibbas ovttaoavilis dánna čuoččuhusain buohtastahtton singuin geain lea kvena/norggasuopmelaš duogáš.

BAJÁSŠATTADETTIIN HÁLLEN EANET SÁMEGIELA/KVENAGIELA/NORGGASUOMAGIELA GO DAGAN DÁL

Oktiibuot 5 509 dan 5 645 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (97,6 %) ledje vástidan čuočuhussii ahte bajásšattadettiin hálle eanet sáme giela/kvenagiela/norggasuomagiela go dahket dál.

Figuvra 29: Bajásšattadettiin hálle eanet sáme giela/kvenagiela/norggasuomagiela go dál, etnalaš joavkkuid rastá

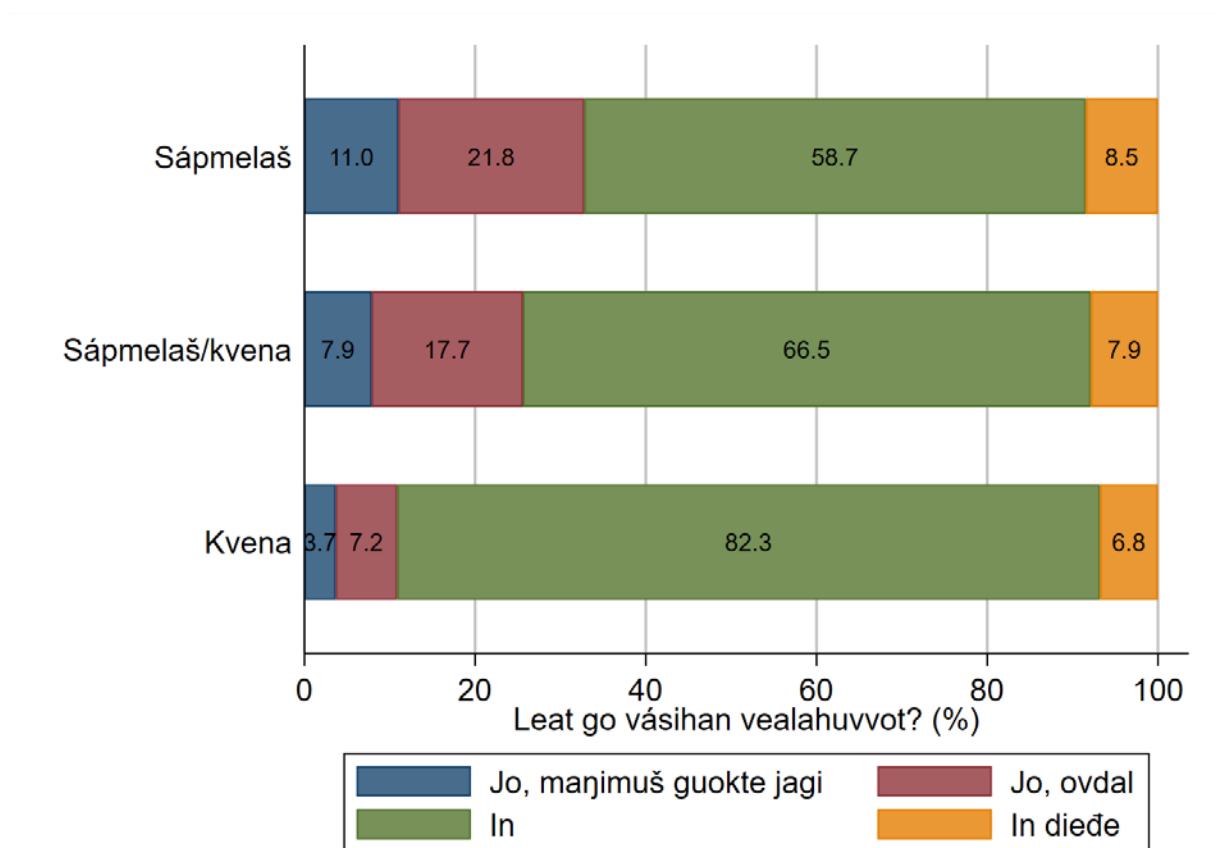

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš leat ovttaoavvilis čuočuhusain: «Bajásšattadettiin hálle eanet sáme giela/kvenagiela/norggasuomagiela go dagan odne». Lea gorálaččat vuollegis oassi geat leat áibbas ovttaoavvilis dánna, vaikke vel oassi lea alit sin gaskkas geain lea sámi duogáš go buohtastahtá singuin geain lea kvena/norggasuopmelaš duogáš.

VEALAHEAPMI MAN IEŠ LEA VÁSIHAN

Oktiibuot 5 624 dan 5 645 sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis (99,6 %) ledje vástidan jearaldaga leatgo sii vásihan vealahuvvot.

Figuvra 30: Vealaheapmi man ieš lea vásihan, etnalaš joavkkuid rastá

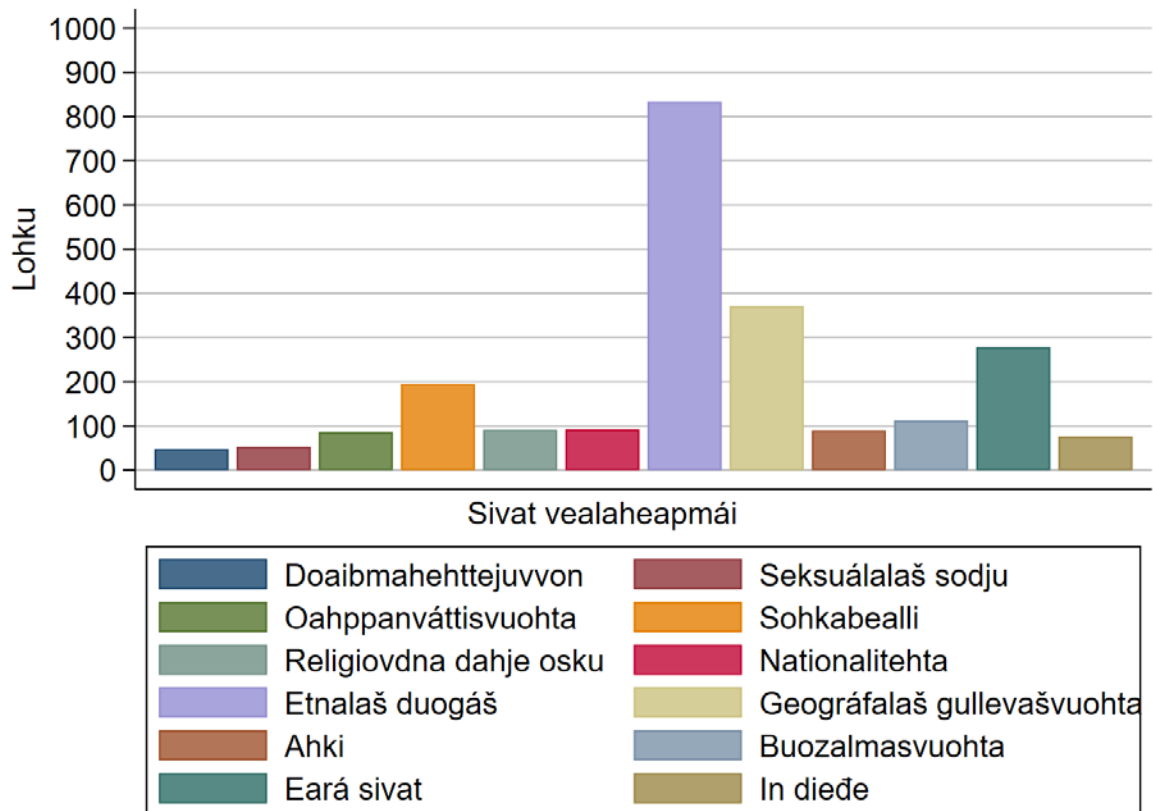

Figuvra čájeha man muddui sis geain lea sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš leat vásihan vealahuvvot maŋimuš guokte jagi dahje dan ovdal. Lea stuorát oassi sis geain lea sámi duogáš geat leat vásihan vealahuvvot buohtastahtton singuin geain lea kvena/norggasuopmelaš duogáš, sihke guokte maŋimuš jagi ja dan ovdal. Okta juohke golmma olmmoš sámi joavkkus almmuhii ahte lei vealahuvvon, dušše okta juohke logi kvenas mas ii leat sámi duogáš almmuha vásihan dan.

SIVAT VEALAHEAPMÁI

Oktiibuot 1 351 dan 1 353 sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldis geat leat vásihan vealaheami (99,9 %) ledje vástidan jearaldaga manne sii navdet sii vealahuvvojedje.

Figuvra 31: Sivat vealaheapmái sin gaskkas geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš geat leat vásihan vealaheami

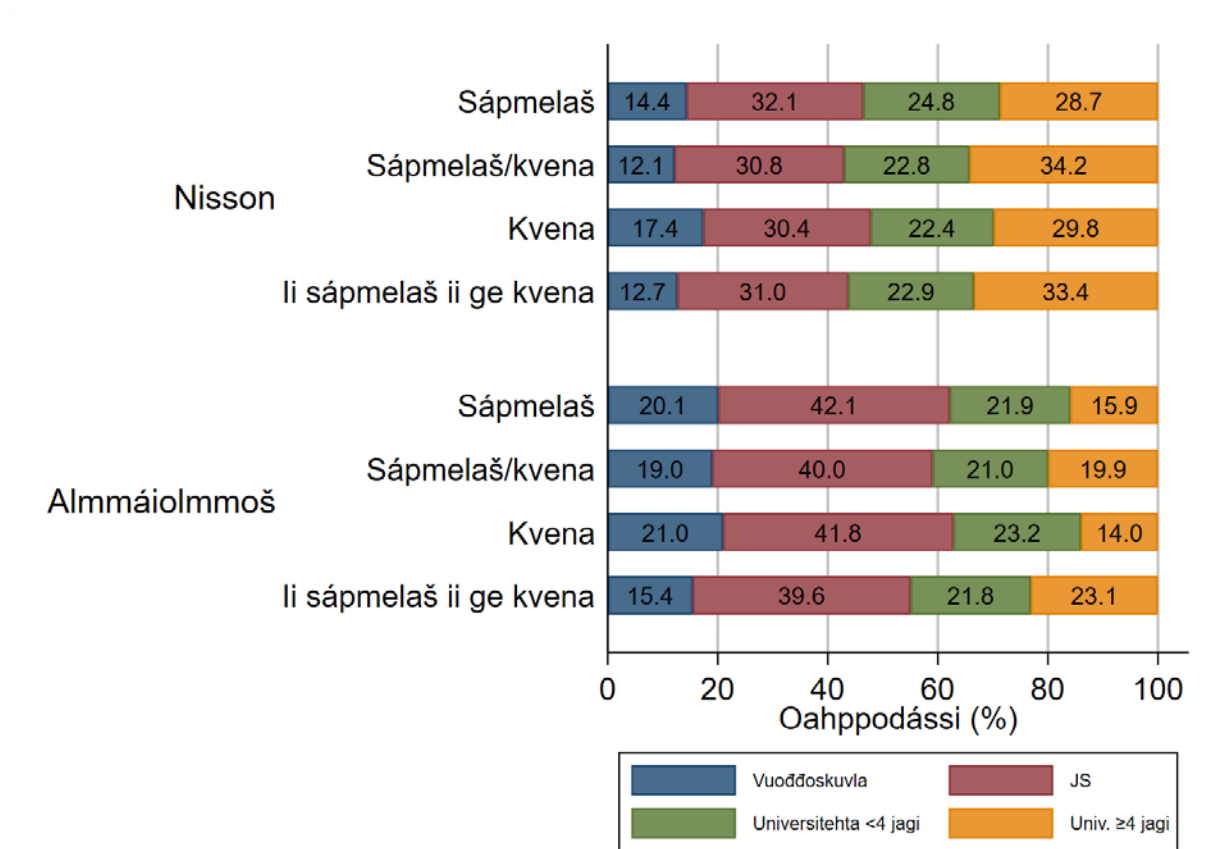

Figuvra čájeha man galles almmuhit ahte leat vealahuvvon iešguđetge sivaid geažil sámi/kvena/norggasuopmelaš oasseváldiid gaskkas geat almmuhit ahte leat vealahuvvon (maŋimus guokte jagi dahje ovdal). Čielgasit dá báleamos sivva sápmelaččaid ja kvenaid/norggasuopmelaš vealaheapmái lea sin etnalaš duogáš, dasto lea geográfalaš gullelašvuoha, čoahkkekategoriija «eará sivat» ja sohkebealli.

OAHPPU

Oktiibuot 21 652 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,5) ledje vástidan mii sin alimus čađahuvvon oahppu lea. Oktiibuot raporterejedje 14,7 % vuodđoskuvla, 35,0 % joatkkaskuvla, 22,4 % universitehta unnitgo 4 jagi ja 27,4 % universitehta 4 jagi dahje eanet. Nissoniid gaskkas raporterejedje 55,7 % ahte sis lei universitehta-/allaskuvlaoahppu. Vástideaddji lohku almmáiolbmuide lei 43,3 %.

Figuvra 32: Alimus čađahuvvon oahppu, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

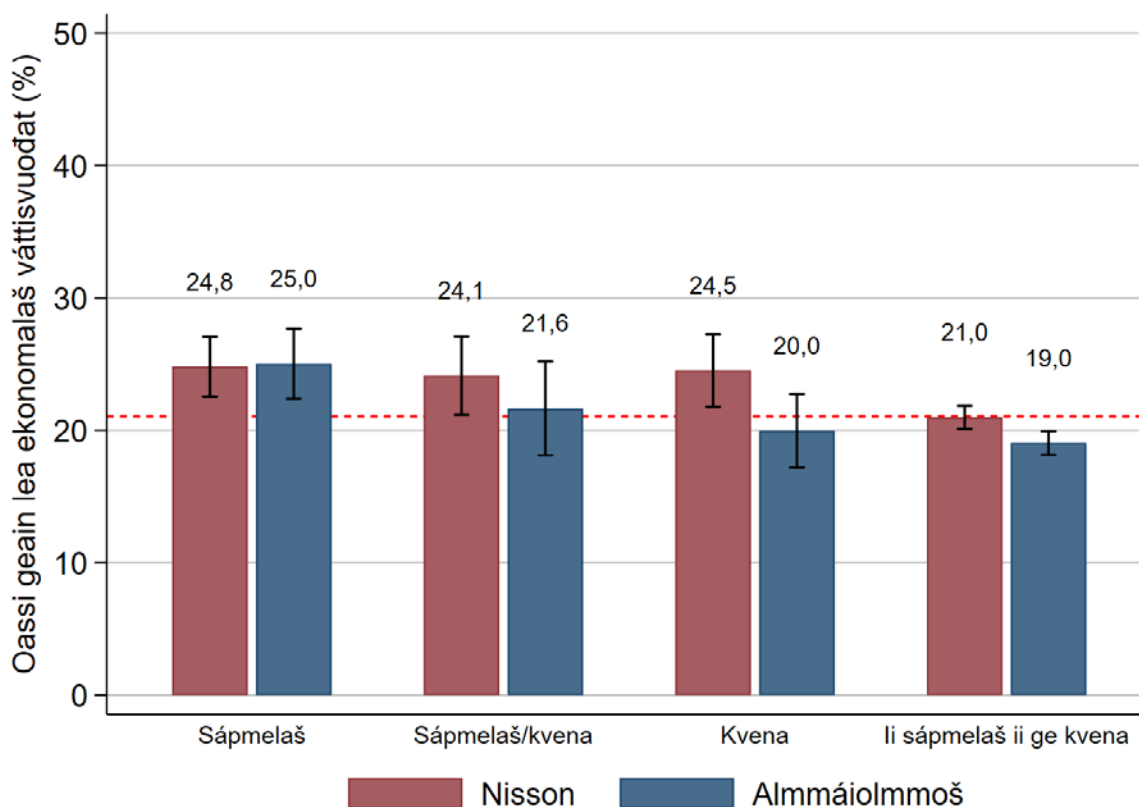

Figuvra čájeha oasi juohke oahppokategoriijas, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Buot etnalaš joavkkuin raporterejit nissonat alit oahpu go almmáiolbmot. Sámi, sámi/kvena/norggasuopmelaš ja kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuid gaskkas lea vuolit oahppodássi go almmáiolbmuid gaskkas geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Nissoniid gaskkas leat veahá unnit erohusat. Nissoniin geain lea sihke sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš lea seamma alla oahppodássi go nissoniin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš, ja joavkkus mas leat dušše sámi ja dušše kvena/norggasuopmelaš nissonat lea veahá alit lohku geain lea dušše vuodđoskuvla ja veahá unnit lohku geas lea guhkes universitehtaohppu.

EKONOMALAŠ VÁTTISVUOĐAT

Oktiibuot 21 188 oasseváldi 21 761 oasseváldis (97,4 %) ledje vástidan man álki dahje váttis lea árgabeivviin birget ruđalaččat. Buot oasseváldiid gaskkas lei oassi mii oaivvildii ahte lei hui váttis, váttis dahje oalle váttis 21,01 % (95 % KI: 20,47–21,57). Oassi nissoniin lei 21,96 % (n=11 518; 95 % KI: 21,20–22,71) ja oassi almmáiolbmuin lei 19,90 % (n=9 670; 95 % KI: 19,10–20,69).

Figuvra 33: Oassi geat raporterejedje ekonomalaš váttisvuođaid, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

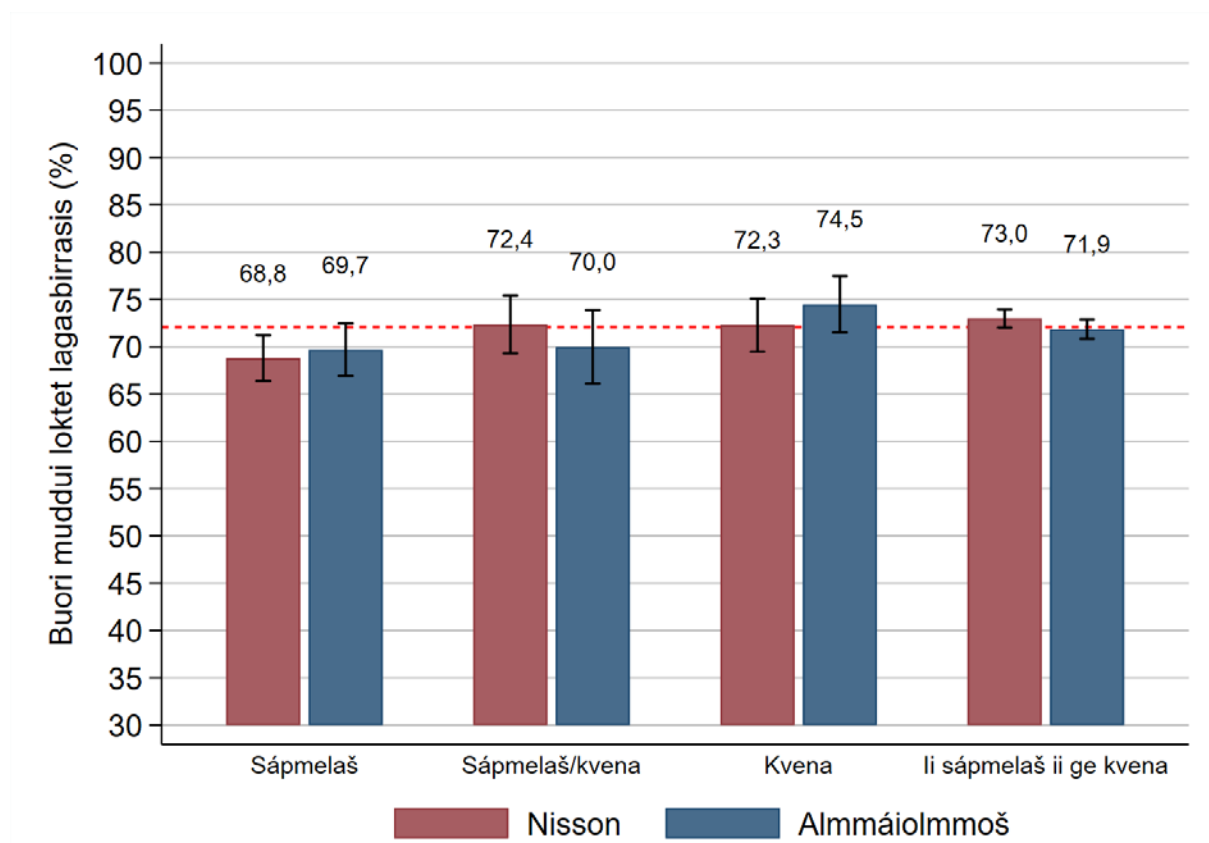

Figuvra čájeha man stuorra oassi raportere ahte lei oalle váttis, váttis dahje hui váttis árgabeivviin birget ruđalaččat, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Nissoniid gaskkas lei signifikánta stuorát oassi buot dan golmma sámi/kvena/norggasuopmelaš joavkkus geat raporterejedje ekonomalaš váttisvuođaid buohtastahtton nissoniin geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš. Almmáiolbmuid gaskkas lea dušše sámi joavku mii lea earálágan, das lea signifikánta alit oassi go sis geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš. Vaikke vel oppalaččat leat eanet nissonat go almmáiolbmot geat raporterejit ekonomalaš váttisvuođaid, de ii guoskka dát sidjiide geain lea sámi duogáš.

LOAKTIN LAGASBIRRRASIS

Oktiibuot 21 685 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,7) ledje vástidan man muddui sii loktet lagasbirrrasis. Buot oasseváldiid gaskkas lei oassi mii buori muddui lovttii 72,09 % (95 % KI: 71,49–72,68). Oassi nissoniin lei 72,38 % (n=11 806; 95 % KI: 71,57–73,19) ja oassi almmáiolbmuin lei 71,74 % (n=9 879; 95 % KI: 70,85–72,63).

Figuvra 34: Buorre loaktin lagasbirrrasis, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

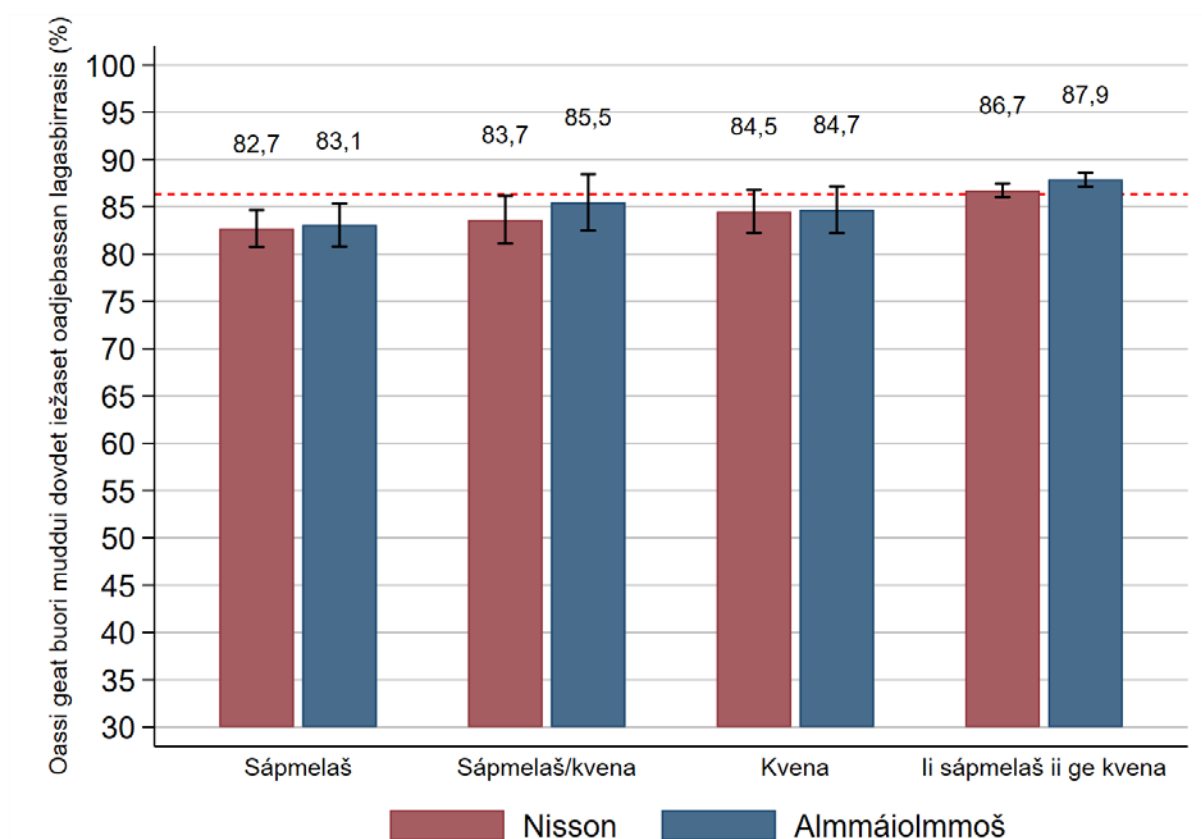

Figuvra čájeha man stuorra oassi raportere ahte sii buori muddui loktet lagasbirrrasis, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Lea gorálaččat unna erohus joavkkuid gaskkas, muhto sámi nissonat almmuhit vuollegeamos dási loaktima dáfus, ja kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmot ges alimus dási.

OAJEBASVUOHTA LAGASBIRRASIS

Oktiibuot 21 761 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,7) ledje vástidan man muddui sii dovdet iežaset oadjebassan lagasbirrasis. Buot oasseváldiid gaskkas lei oassi mii buori muddui dovddai oadjebasvuoda 86,36 % (95 % KI: 85,91–86,82). Oassi nissoniin lei 85,85 % (n=11 832; 95 % KI:85,22-86,48) ja oassi almmáiolbmui lei 86,98 % (n=9 884; 95 % KI: 86,32–87,64).

Figuvra 35: Buori muddui oadjebasvuohta lagasbirrasis, etnalaš joavkkuid ja sohkaбелиid rastá

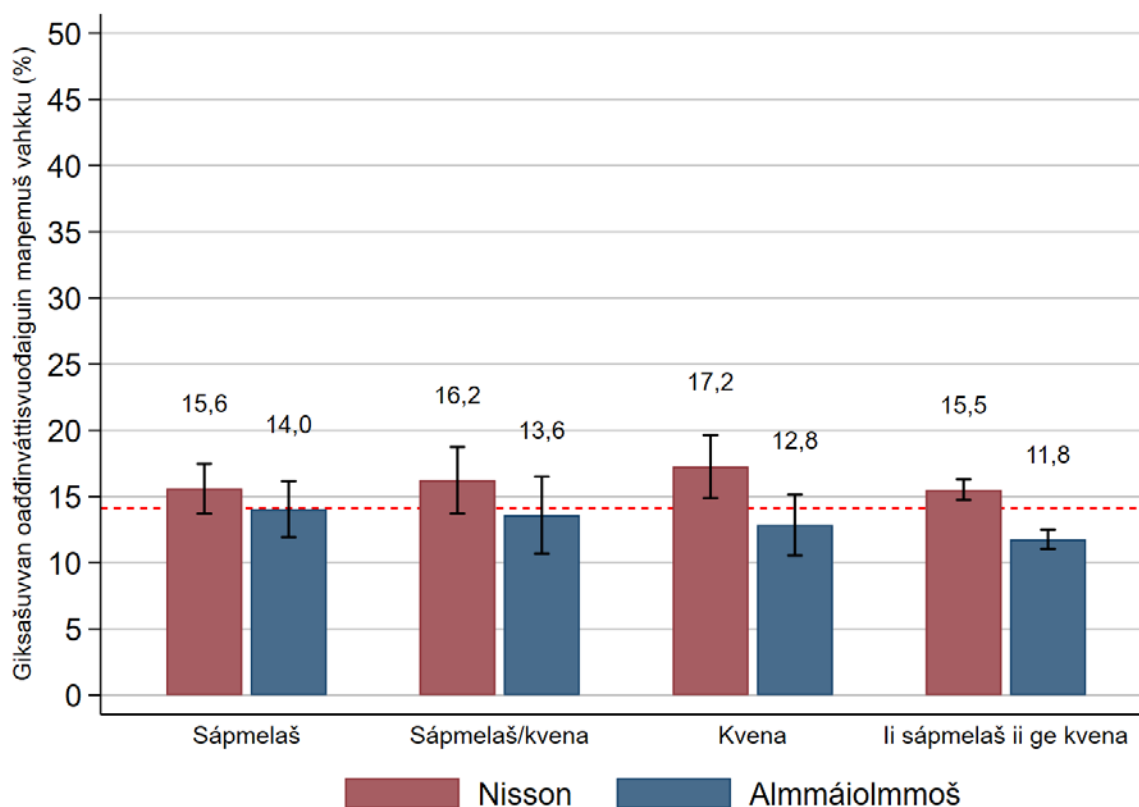

Figuvra čájeha man stuorra oassi raportere ahte sii buori muddui dovdet iežaset oadjebassan lagasbirrasis, etnalaš joavkkuid ja sohkaбелиid rastá. Lea gorálaččat unna erohus joavkkuid gaskkas, muhto sámi joavku raportere vuollegeamos dási oadjebasvuoda dáfus, ja almmáiolbmot geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš raporterejit ges alimus dási.

GIKSAŠUVVAN OADĐINVÁTTISVUOĐAIGUIN MAŇIMUŠ VAHKKU

Oktiibuot 21 720 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,7) ledje vástidan man muddui sii leat giksašuvvan oadđinváttisvuođaiguin maŇimuš vahku. Buot oasseváldiid gaskkas lei oassi mii raporterii ahte sii ledje oalle ollu dahje hui sakka giksašuvvan 14,11 % (95 % KI: 13,64–14,57). Oassi nissoniin lei 15,70 % (n=11 831; 95 % KI: 15,05–16,36) ja oassi almmáiolbmuin lei 12,20 % (n=9 889; 95 % KI: 11,55–12,84).

Figuvra 36: Giksašuvvan oadđinváttisvuođaiguin maŇimuš vahku, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

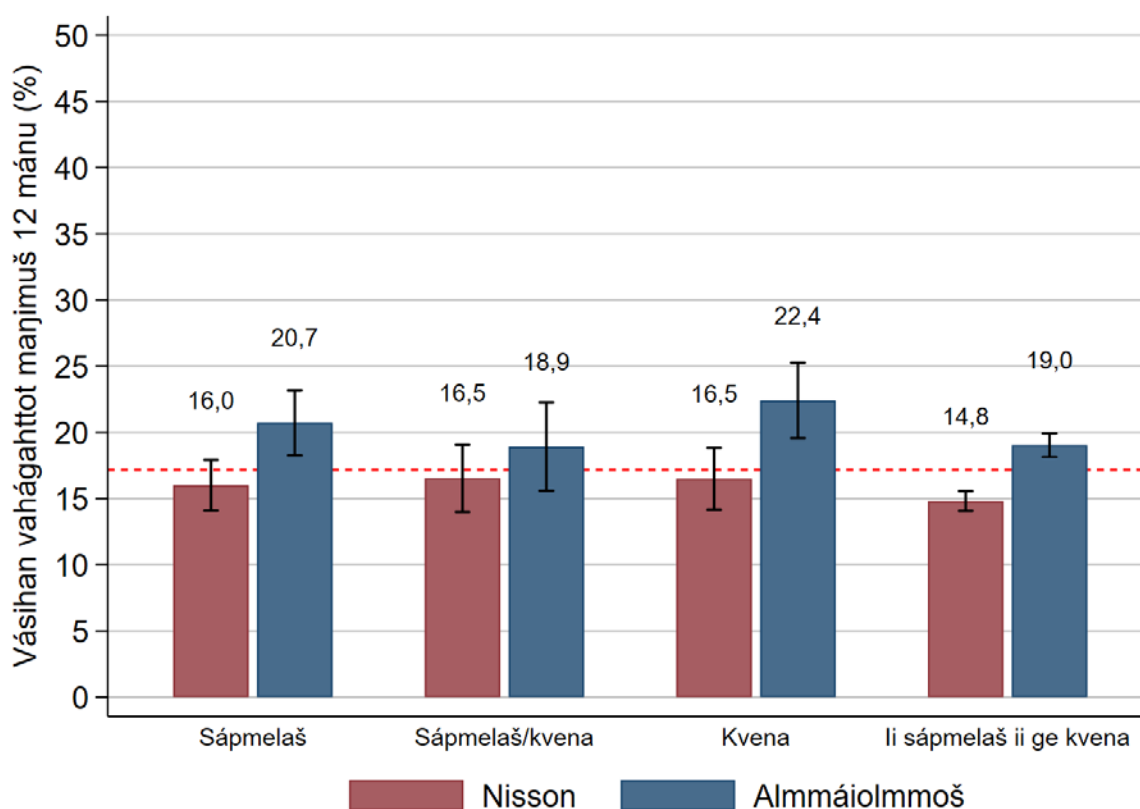

Figuvra čájeha man stuorra oassi raportere ahte sii leat leamaš «oalle ollu giksašuvvan» dahje «hui sakka giksašuvvan» oadđinváttisvuođaiguin maŇimuš vahku, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid. Leat stuorát erohusat sohkabeliid gaskkas go gaskal etnalaš joavkkuid. Lea alimus oassi kvena/norggasuopmelaš nissoniid gaskkas ja vuollegeamos almmáiolbmuid gaskkas geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš.

VÁSIHAN VAHÁGAHTTOT (IEŠRAPORTEREJUVVON) MAŇIMUŠ 12 MÁNU

Oktiibuot 21 689 oasseváldi 21 761 oasseváldis (99,7 %) ledje vástidan leatgo sii vásihan oktii dahje máŋgii vahágahttot nu ahte šadde fitnat doaktára dahje bátnedoaktára luhtte maŋimuš 12 mánu. Oassi oasseváldiin lei 17,15 % (95 % KI: 16,65–17,65). Oassi nissoniin lei 15,20 % (n=11 811; 95 % KI: 14,55–15,85) ja oassi almmáiolbmuin lei 19,48 % (n=9 878; 95 % KI: 18,70–20,26).

Figuvra 37: Oassi geat leat vahágahtton maŋimuš 12 mánu, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

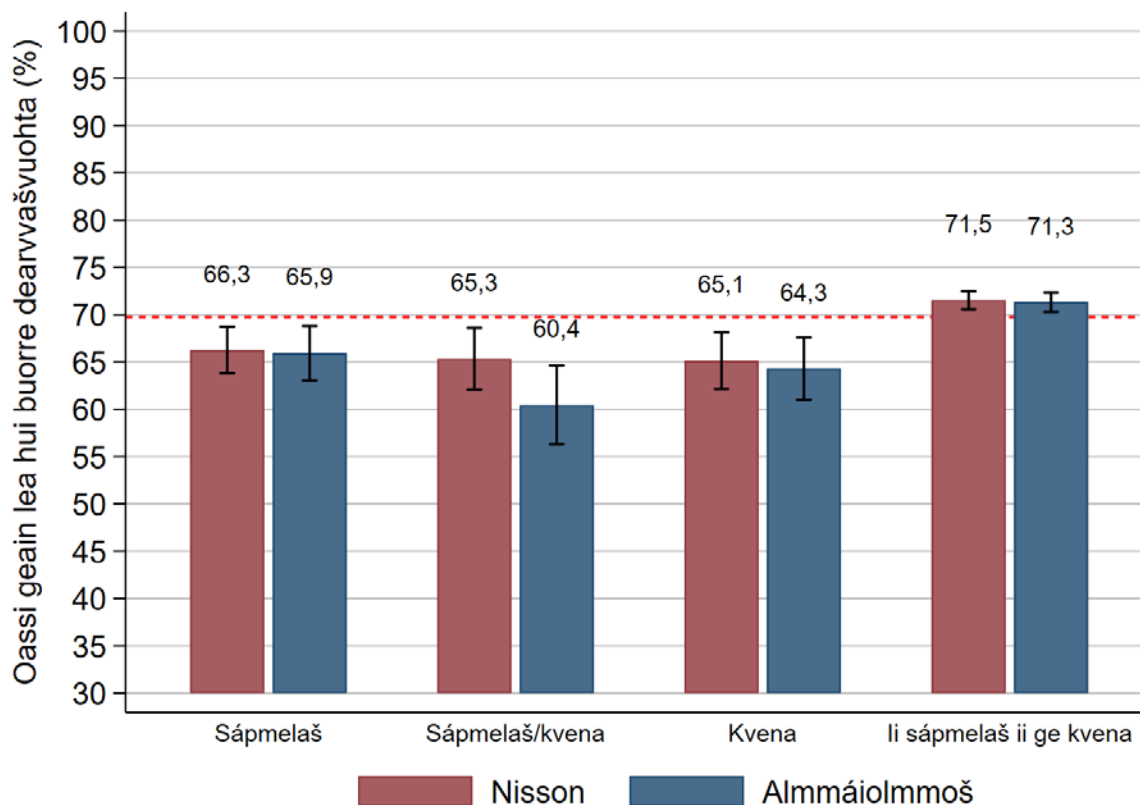

Figuvra čájeha man stuorra oassi dan maŋimuš 12 mánu leat vásihan oktii dahje máŋgii vahágahttot nu ahte šadde fitnat doaktára dahje bátnedoaktára luhtte, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Nissoniid gaskkas ii leat erohus etnalaš joavkkuid gaskkas leatgo vahágahtton. Lea signifikánta stuorát oassi almmáiolbmuin geain lea kvena/norggasuopmelaš duogáš geat leat vahágahtton buohtastahhton almmáiolbmuiguin geain ii leat sámi iige kvena/norggasuopmelaš duogáš, muhto erohus ii leat stuorátgo 3,4 proseantačuoggá.

IEŠÁRVVOŠTALLAN DEARVVAŠVUOĐA

Oktiibuot 21 722 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,8) ledje vástidan mo árvvoštallet iežaset dearvvašvuođa oppalaččat. Buot oasseváldiid gaskkas lei oassi mii raporterii buori dahje hui buori dearvvašvuođa 69,77 % (95 % KI: 69,16–70,38). Oassi nissoniin lei 69,93 % (n=11 829; 95 % KI: 69,10–70,76) ja oassi almmáiolbmuin lei 69,58 % (n=9 893; 95 % KI: 68,68–70,49).

Figuvra 38: Oassi geat raporterejedje buori dahje hui buori dearvvašvuođa, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

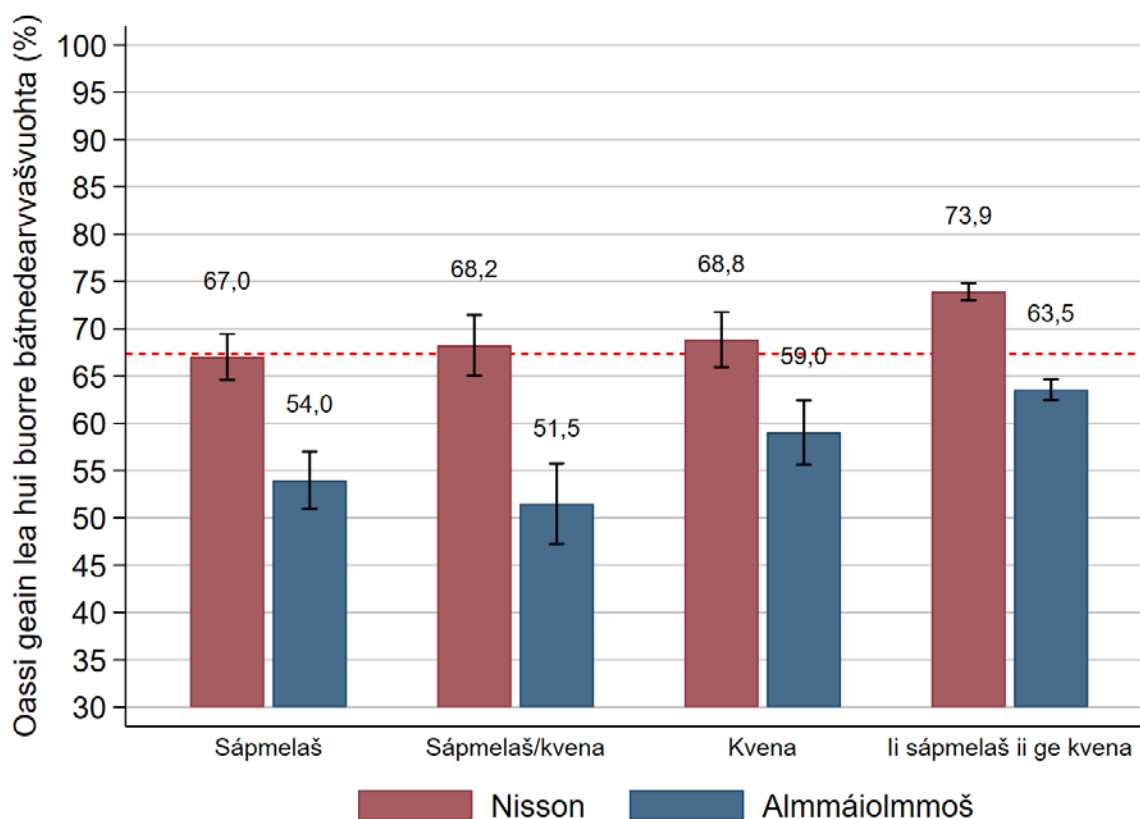

Figuvra čájeha man stuorra oassi geat raporterejedje buori dahje hui buori dearvvašvuođa, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Oassi geain lea buorre dearvvašvuohta lea signifikánta vuollegat buot dain golmma sámi/kvena/norggasuopmelaš joavkkuin buohtastahhton singuin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Vuolimus oassi geain lea buorre dearvvašvuohta lea almmáiolbmuid gaskkas geain lea máŋggabealat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš. Ii leat signifikánta sohkabealerohus iešraporterejuvvon dearvvašvuođas ovttage etnalaš joavkkus.

IEŠÁRVVOŠTALLAN BÁTNEDEARVVAŠVUOĐA

Oktiibuot 21 712 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,8) ledje vástidan mo árvvoštallet iežaset bártneearvvašvuođa. Buot oasseváldiid gaskkas lei oassi mii raporterii buori dahje hui buori bártneearvvašvuođa 67,36 % (95 % KI: 66,74–67,99). Oassi nissoniin lei 72,26 % (n=11 831; 95 % KI: 71,45–73,07) ja oassi almmáiolbmuin lei 61,50 % (n=9 881; 95 % KI: 60,54–62,46).

Figuvra 39: Oassi geain lea buorre dahje hui buorre bártneearvvašvuohta, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

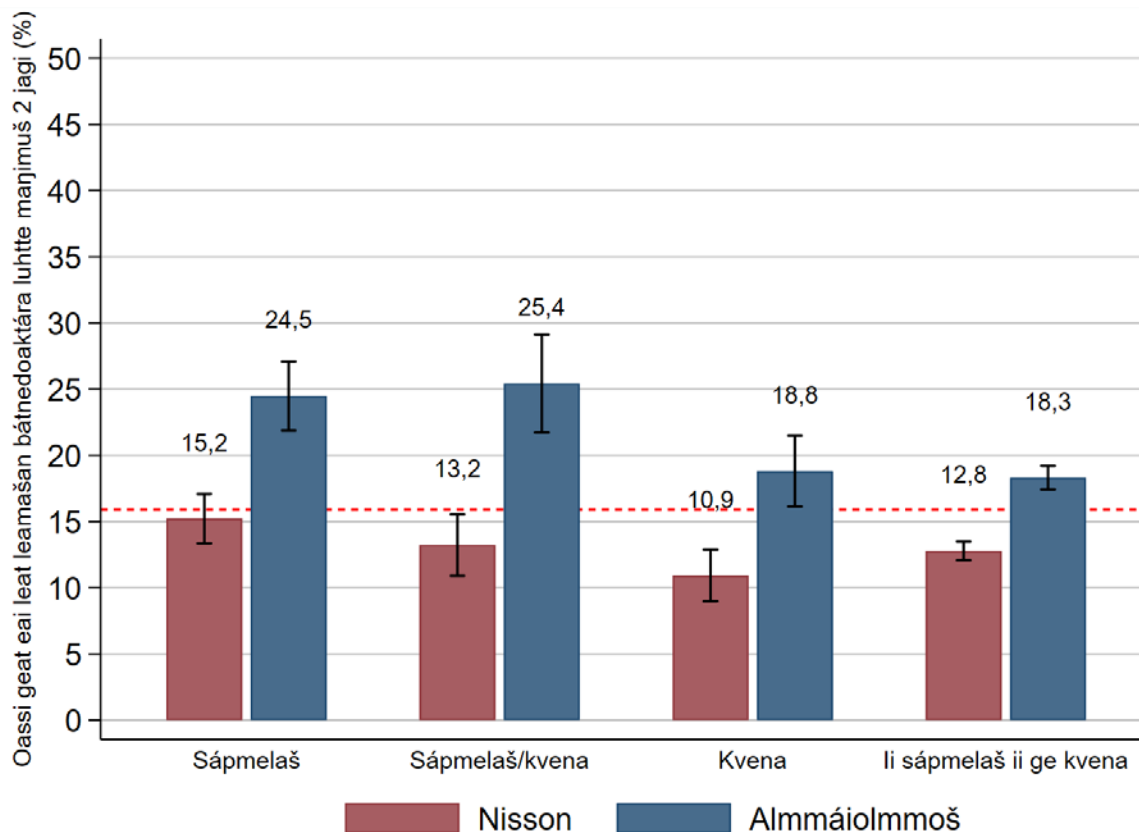

Figuvra čájeha man stuorra oassi geat raporterejedje buori dahje hui buori bártneearvvašvuođa, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Buot etnalaš joavkkuin lei čielgasit vuollegat oassi almmáiolbmuid gaskkas go nissoniid gaskkas. Jus geahččat sohkabeliid sierra, de lea oassi geat raporterejit buori/hui buori bártneearvvašvuođa signifikánta vuollegat almmáiolbmuide ja nissoniidda geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš, buohtastahtton seamma sohkabeliin geain ii leat sámi iige kvena/norggasuopmelaš duogáš. Almmáiolbmot geain lea sihke sámi ja kvena/norggasuopmelaš duogáš raporterejit heajumus bártneearvvašvuođa.

II LEAMAŠ BÁTNEOAKTÁRA/BÁTNE DIVŠŠÁRA LUHTTE MAŇIMUŠ 2 JAGI

Oktiibuot 21 694 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,7) ledje vástidan goas maŇimuš ledje båtnedoaktára/båtne divššára luhtte. Buot oasseváldiid gaskkas lei oassi mii raporterii ahte ii lean leamaš båtnedoaktára/båtne divššára luhtte maŇimuš 2 jagi 15,88 % (95 % KI: 15,39–16,36). Oassi nissoniin lei 12,94 % (n=11 821; 95 % KI: 12,34–13,55) ja oassi almmáiolbmuin lei 19,39 % (n=9 873; 95 % KI: 18,61–20,17).

Figuvra 40: Oassi geat eai leat leamaš båtnedoaktára/båtne divššára luhtte maŇimuš 2 jagi, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

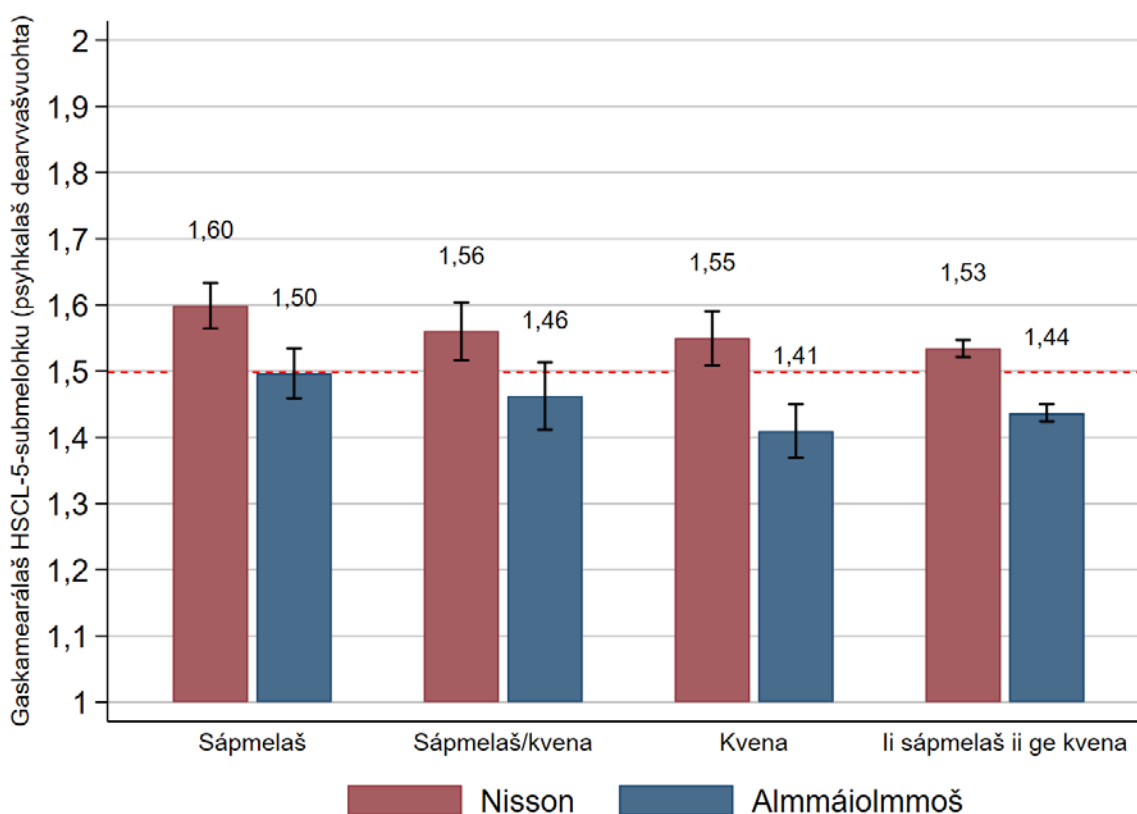

Figuvra čájeha man stuorra oassi geat eai leat leamaš båtnedoaktára/båtne divššára luhtte maŇimuš 2 jagi, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Buot etnalaš joavkkuin lea čielgasit stuorát oassi almmáiolbmot go nissonat geat eai leat leamaš båtnedoaktára/båtne divššára luhtte. Lea signifikánta alit oassi sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuid gaskkas go almmáiolbmuid gaskkas geain ii leat sámi iige kvena/norggasuopmelaš duogáš. Nissoniid gaskkas leat oalle unna erohusat etnalaš joavkkuid gaskkas, muhto maddái dás leat sámi nissonat geain leat heajumus logut.

PSYHKALAŠ GIVSSIT (GASKAMEARÁLAŠ HSCL-5-SUBMELOHKU)

Oktiibuot 21 409 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (98,4) ledje vástidan dan vihtta jearaldaga mat leat oassin Hopkins Symptom Checklist:s (HSCL-5), mii mihtida psyhkalaš dearvvašvuoda. Mađi allagat lohku, dađi stuorát psyhkalaš váddu. Gaskamearri buot oasseváldiin lei 1,50 % (95 % KI: 1,49-1,51). Gaskamearri nissoniin lei 1,54 (n=11 688; 95 % KI: 1,53-1,56) ja almmáiolbmuid gaskamearri lei 1,44 (n=9 721; 95 % KI: 1,43-1,45).

Figuvra 41: Gaskamearálaš HSCL-5-submelohku (psyhkalaš dearvvašvuoda mihtu) etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

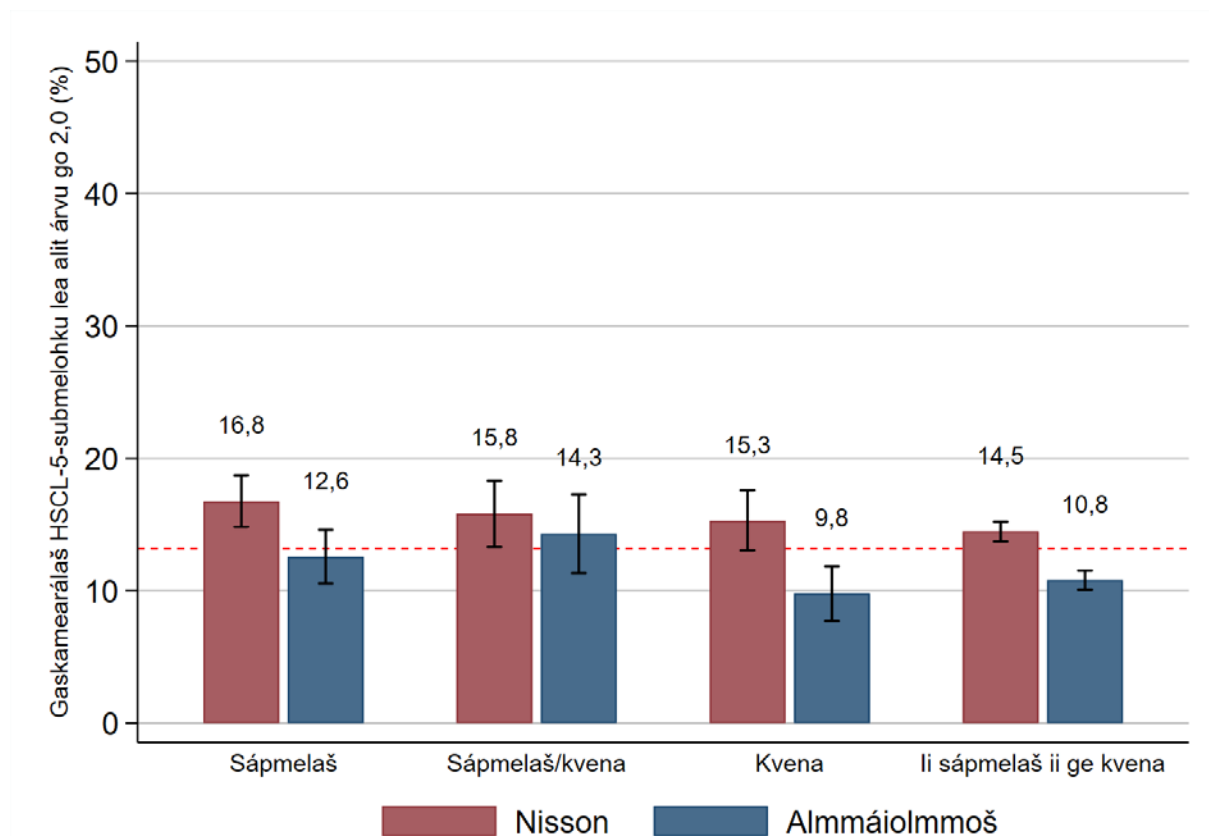
Figuvra čájeha gaskamearálaš HSCL-5-submelohku etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Buot etnalaš joavkkuin lea nissoniin gaskamearálaččat signifikánta alit submelohku go almmáiolbmuid, juoga mii indikere ahte sis lea alit dássi psyhkalaš givssiiguin. Sihke sámi almmáiolbmuid ja nissoniin leat signifikánta alit submelohkut buohtastahtton singuin geain lea seamma sohkabealli geain ii leat juogo sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš.

PSYHKALAŠ GIVSSIT (OASSI MAS LEA HSCL-5-SUBMELOHKU >2,0)

Lea soaitá eanet miellagiddevaš diehtit man stuorra oasis lea alit árvu go 2,0, juoga mii atno leat kritihkalaš rádján diehtit leago alla dássi psyhkalaš givssiin.

Buot oasseváldiid gaskkas lei oassi geain lei alit lohku go 2,0 psyhkalaš dearvvašvuodasubmelogus 13,17 % (95 % KI: 12,72–13,63). Oassi nissoniin lei 14,90 % (n=11 688; 95 % KI: 14,26–15,55) ja oassi almmáiolbmuin lei 11,09 % (n=9 721; 95 % KI: 10,47–11,71).

Figuvra 42: HSCL-5-submelohku>2,0 (alla dássi psyhkalaš dearvvašvuoda givssiin) etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

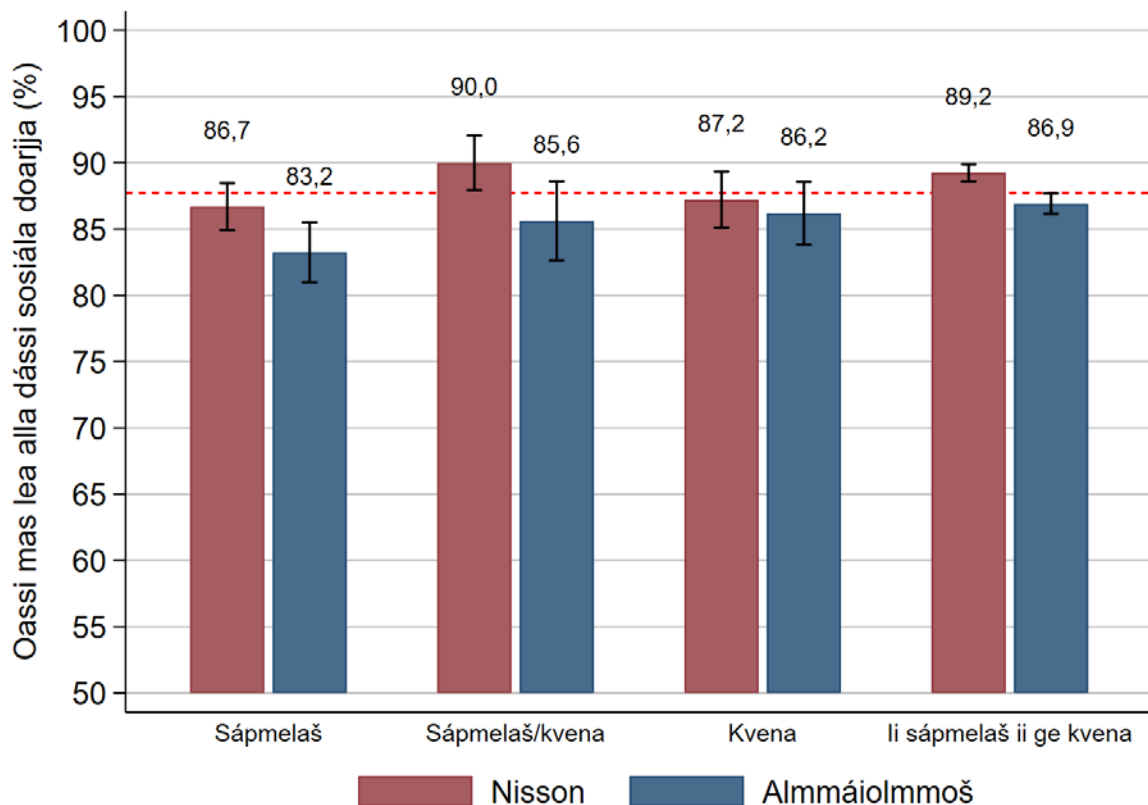

Figuvra čájeha man stuorra oasis lei alla dássi psyhkalaš givssiin (HSCL-5-submelohku >2,0) etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Lea signifikánta alit oassi sámi nissoniid gaskkas buohtastahhtton nissoniiguin geain ii leat juoga sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Lea signifikánta alit oassi sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuid gaskkas go almmáiolbmuid gaskkas geain ii leat sámi iige kvena/norggasuopmelaš duogáš. Ferte lihkká dadjat ahte etnalaš erohusat leat unni.

SOSIÁLA DOARJJA (OSLO-3 SOCIAL SUPPORT SCALE)

Oktiibuot 21 661 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,5 %) ledje vástidan dan golmma jearaldaga mat ledje sosiála doarjaga birra (Man galle lagasolbmo leat, man stuorrá beroštumi earát čájehit dasa maid olmmoš dahká, vejolašvuohta praktihkalaš veahkkái ránnjain). Oassi mas lea alla dássi sosiála doarjagiin (submelohku 9 dahje eanet) buot oasseváldiin lei 87,71 % (95 % KI: 87,27-88,14). Oassi nissoniin lei 88,82 % (n=11 796; 95 % KI: 88,25-89,39) ja oassi almmáiolbmuin lei 86,38 % (n=9 865; 95 % KI: 85,70-87,05).

Figuvra 43: Oassi mas lea alla dássi sosiála doarjja, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

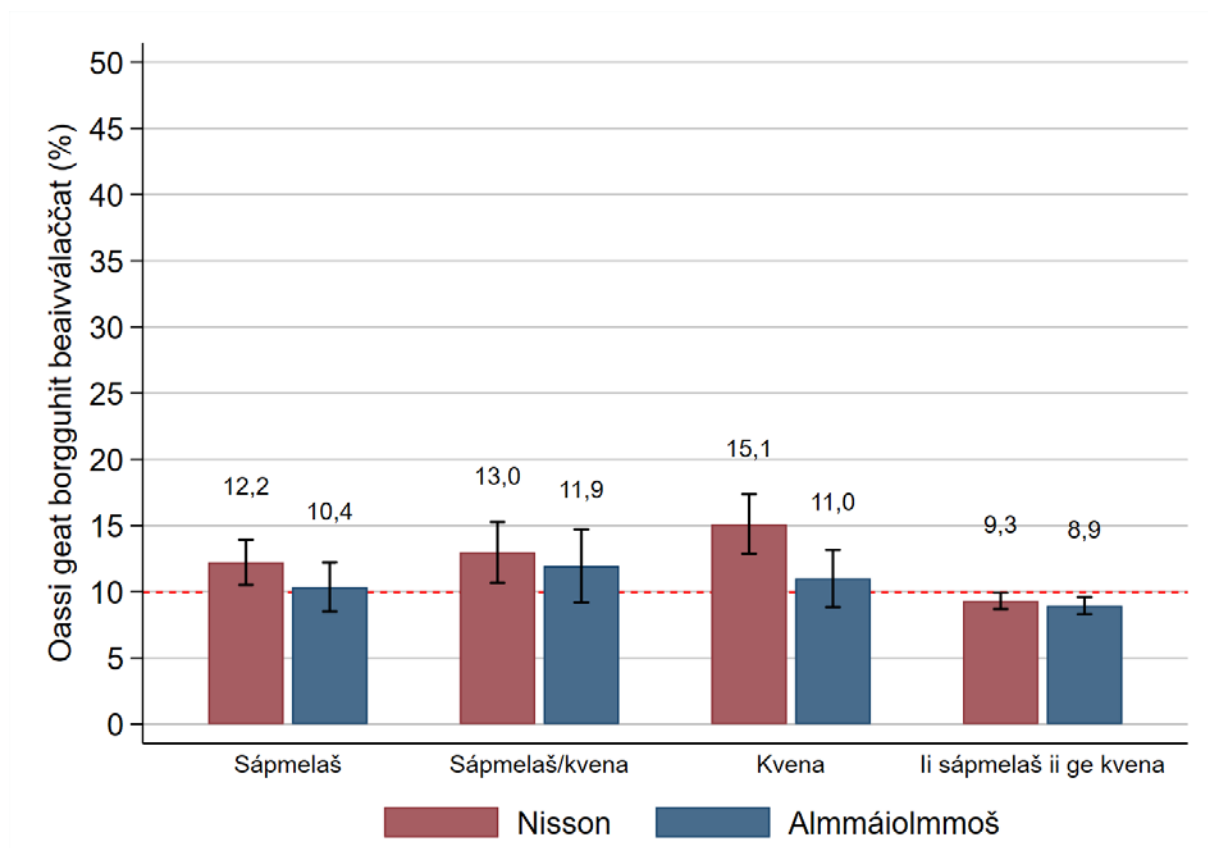

Figuvra čájeha oasi mas lea alla dássi sosiála doarjja. Sámi almmáiolbmot leat dan joavkkus mas lea unnimus dássi sosiála doarjagiin. Sihke nissoniid ja almmáiolbmuid gaskkas lea oassi signifikánta vuollegat sámi joavkkus buohtastahtton singuin seamma sohkabealis geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Lihkká leat etnalaš erohusat unni.

BEAIVVÁLAŠ BORGGUHEAPMI

Oktiibuot 21 721 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,8) ledje vástidan man dávjá sii borgguhit. Oassi oasseváldiin geat borgguhit beaivválaččat lei 9,95 % (95 % KI: 9,55-10,35). Oassi nissoniin lei 10,39 % (n=11 830; 95 % KI: 9,84-10,94) ja oassi almmáiolbmuin lei 9,42 % (n=9 891; 95 % KI: 8,85-10,00).

Figuvra 44: Beaivválaš borgguheapmi, joavkkuid ja sohkabeliid rastá

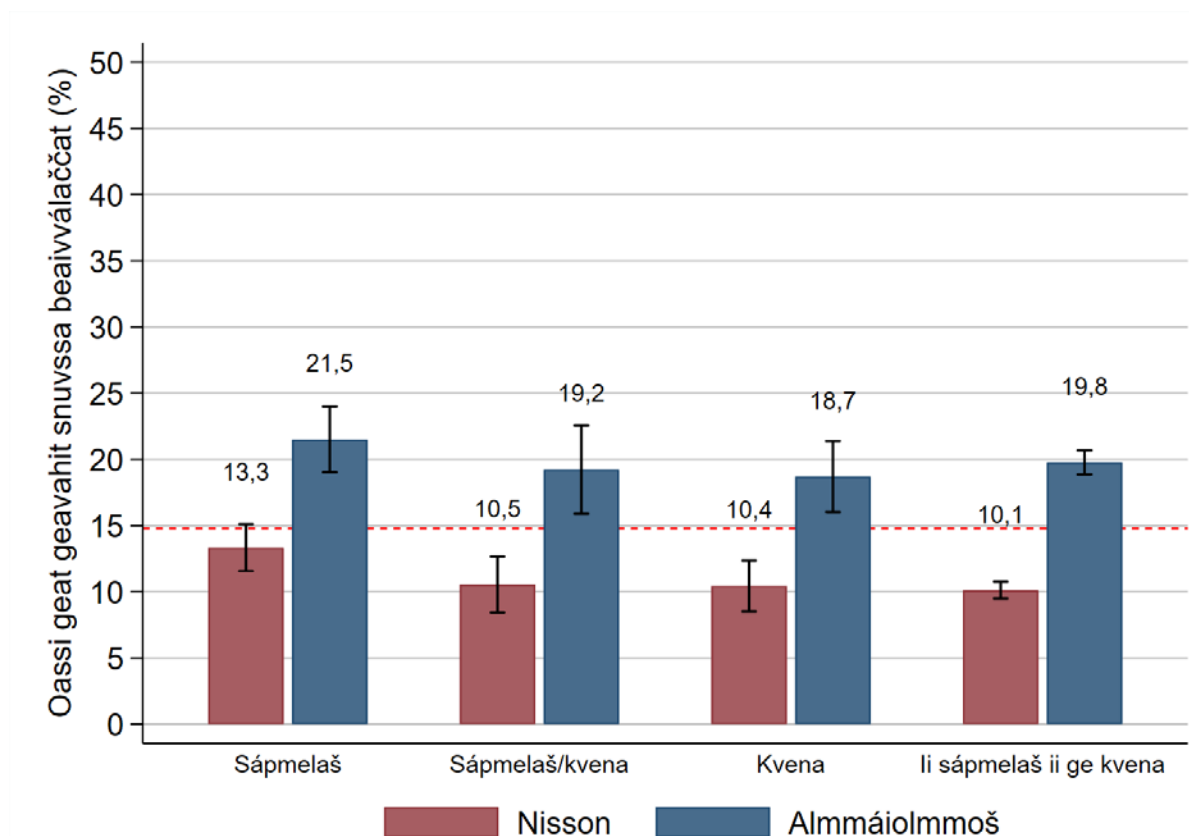

Figuvra čájeha man stuorra oassi raportere ahte sii borgguhit beaivválaččat, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Leat kvena/norggasuopmelaš nissonat geain lea alimus lohku ahte borgguhit beaivválaččat, leat 15 % geat almmuhit ahte borgguhit beaivválaččat. Buot golmma joavkkus main leat nissonat geain lea sámi ja/dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš lea signifikánta alit oassi geat borgguhit go nissonat geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš. Almmáiolbmuid dáfus leat dušše sii geain lea seahkalas sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš geat leat signifikánta earáláganat go almmáiolbmot geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš.

BEAIVVÁLAŠ SNUVSSEN

Oktiibuot 21 705 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,7) ledje vástidan man dávjá sii geavahit snuvssaid. Buot oasseváldiid oassi geat geavahit snuvssaid beaivválaččat lei 14,77 % (95 % KI: 14,30-15,24). Oassi nissoniin lei 10,55 % (n=11 821; 95 % KI: 10,00-11,10) ja oassi almmáiolbmuin lei 19,82 % (n=9 884; 95 % KI: 19,03-20,61).

Figuvra 45: Beaivválaš snuvssen, joavkkuid ja sohkabeliid rastá

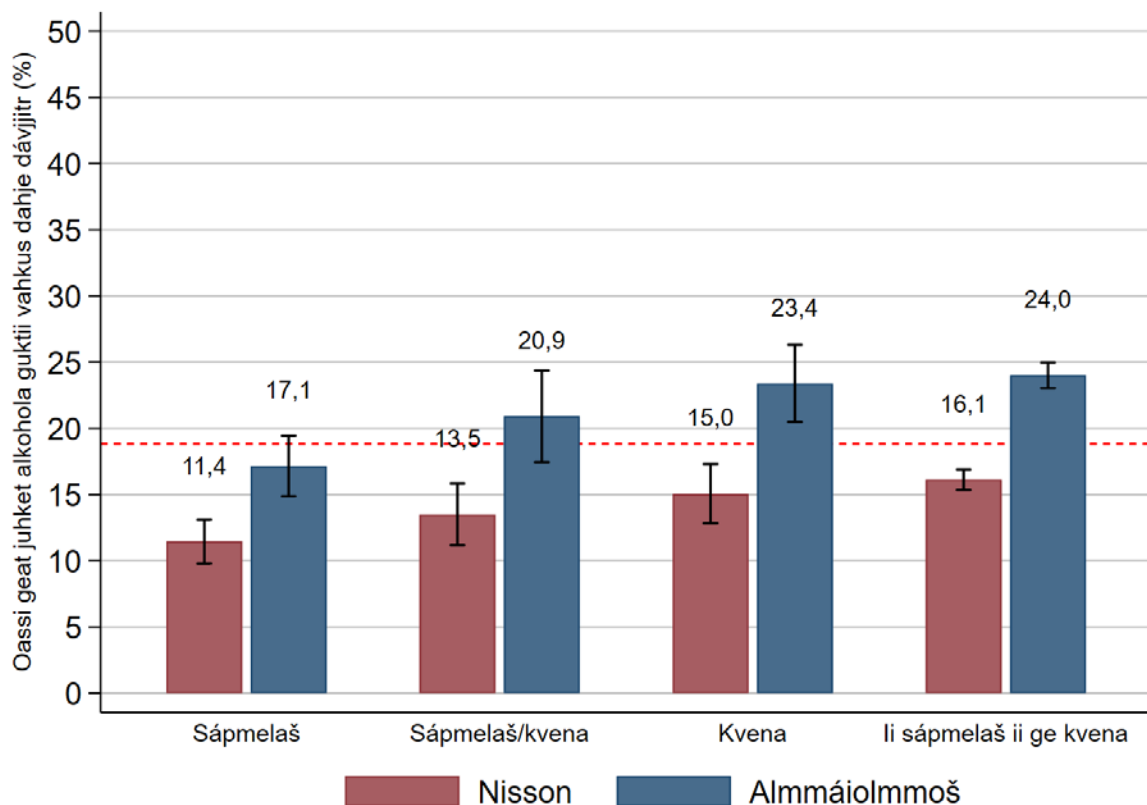

Figuvra čájeha man stuorra oassi raportere ahte sii geavahit snuvssa beaivválaččat, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Lea mearkkašahtti stuorát oassi almmáiolbmuin go nissoniin geat almmuhit ahte snuvssejit beaivválaččat. Almmáiolbmuid gaskkas eai leat etnalaš erohusat, muhto sámi nissoniin lea signifikánta alit oassi geat snuvssejit go nissoniin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš.

JUHKET ALKOHOLA GUKTII VAHKUS DAHJE DÁVJJIT

Oktiibuot 21 699 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,7) ledje vástidan man dávjá sii leat juhkan alkohola maŋimuš 12 mánu. Oassi buot oasseváldiid gaskkas geat almmuhit ahte juhket alkohola 2 vahkus dahje eanet lei 18,81 % (95 % KI: 18,29-19,33). Oassi nissoniin lei 15,28 % (n=11 822; 95 % KI: 14,63-15,93) ja oassi almmáiolbmuin lei 23,04 % (n=9 877; 95 % KI: 22,21-23,87).

Figuvra 46: Juhket alkohola guktii vahkus dahje dávjjit, etnalaš joavkkuid ja sohkaбелиид rastá

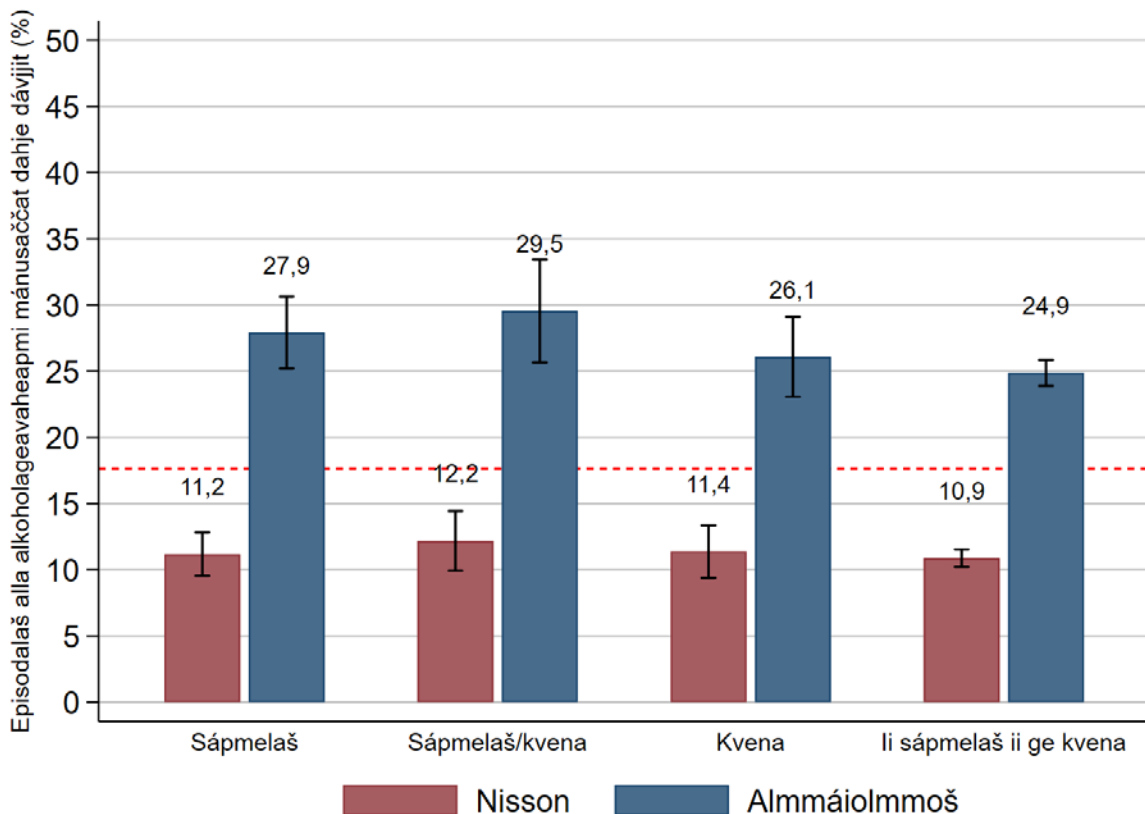

Figuvra čájeha oassi geat maŋimuš jagi leat juhkan alkohola 2 vahkus dahje dávjjit, etnalaš joavkkuid ja sohkaбелиид rastá. Goappašiid sohkaбелиiin lea sámi joavkkus signifikánta vuollegat oassi geat juhket alkohola 2 vahkus dahje dávjjit buohtastahtton singuin geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš. Buot etnalaš joavkkuin lei oassi čielgasit vuollegat almmáiolbmuid gaskkas go nissoniid gaskkas.

EPISODALAŠ ALLA ALKOHOLAGEAVAHEAPMI

Oktiibuot 21 686 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,7) ledje vástidan man dávjá sii juhket guhtta alkoholaovttadaga dahje eanet ovttá geardde (episodalaš alla geavaheapmi). Oassi buot oasseváldiid gaskkas geat raporterejit alla alkoholageavaheami unnimusat oktii mánu lei 17,63 % (95 % KI: 17,12-18,14). Oassi nissoniin lei 11,03 % (n=11 817; 95 % KI: 10,46-11,59) ja oassi almmáiolbmui lei 25,53 % (n=9 869; 95 % KI: 24,67-26,39).

Figuvra 47: Oassi mas lea alla episodalaš alkoholageavaheapmi, etnalaš joavkkuid ja sohkaabeliid rastá

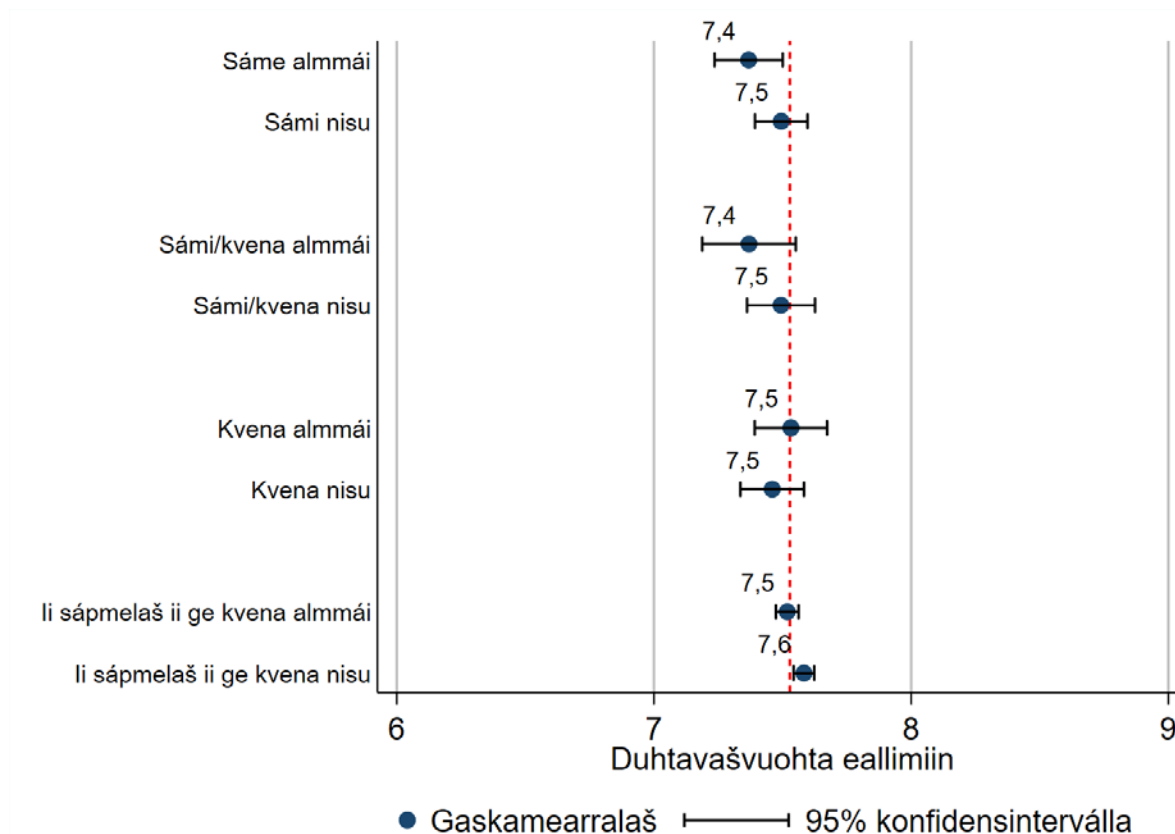

Figuvra čájeha man stuorra oassi raportere ahte sii unnimusat oktii mánu juhket guhtta alkoholaovttadaga ovttá dilálašvuodas. Leat mearkkašahtti erohusat gaskal nissoniid ja almmáiolbmuid buot etnalaš joavkkuin. Nissoniid gaskkas ii leat signifikánta erohus etnalaš joavkkuid gaskkas, muhto lea signifikánta alit oassi sámi ja sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmui geat raporterejit ahte sis lea episodalaš alla alkoholageavaheapmi buohtastahtton almmáiolbmuiguin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Lihkká leat erohusat gaskal etnalaš joavkkuid almmáiolbmuid gaskkas smávva.

EALLINKVALITEAHTTA: DUHTAVAŠVUOHTA EALLIMIIN

Oktiibuot 21 718 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,8) ledje vástidan man duhtavaččat sii oppalaččat leat eallimiin dáid áiggiid. Galggai vástidit loguiguin 0:s (Ii duhtavaš obanassiige) 10:i (Hui duhtavaš). Gaskamearri buot oasseváldiin lei 7,53 (95 % KI: 7,50–7,55). Gaskamearri almmáiolbmuin lei 7,50 (n=9 892; 95 % KI: 7,46–7,53), ja gaskamearri nissoniin lei ges 7,56 (n=11 826; 95 % KI: 7,52–7,59).

Figuvra 48: Duhtavašvuolta eallimiin (0= Ii duhtavaš obanassiige, 10= Hui duhtavaš) etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

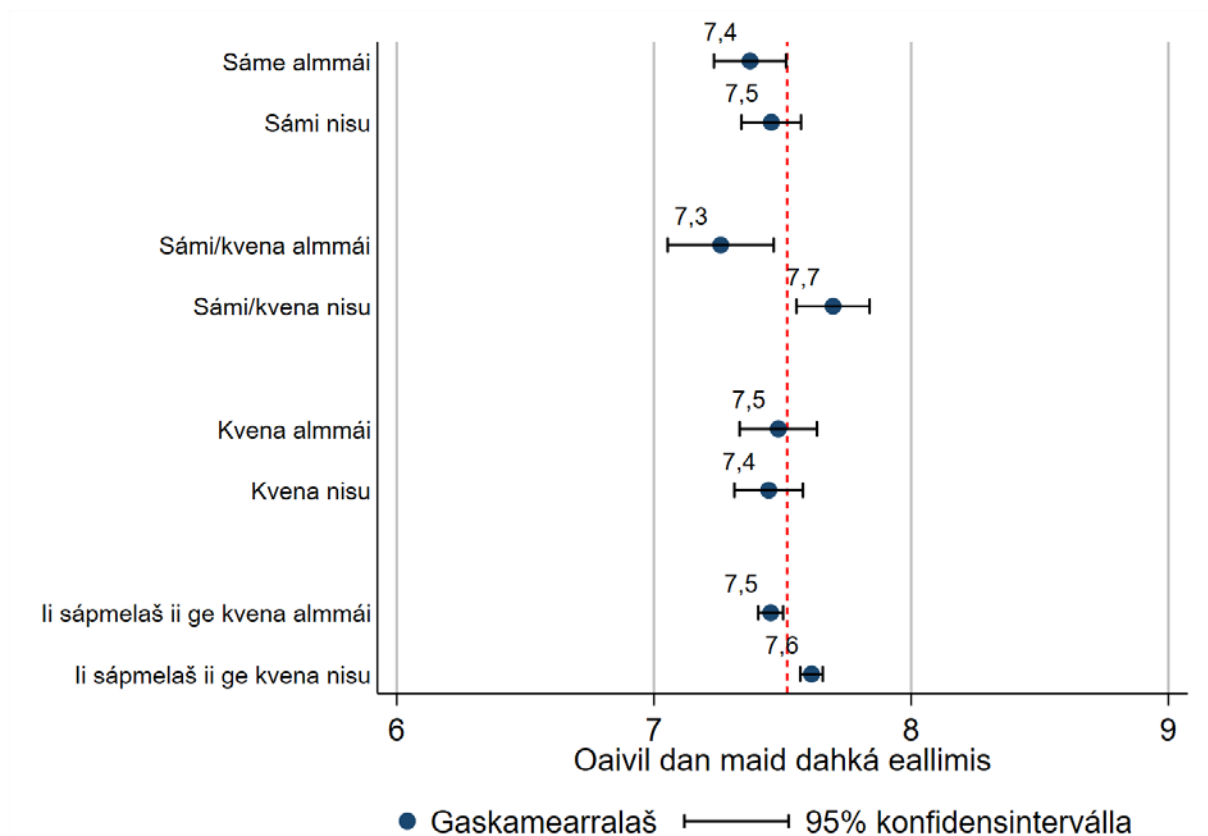

Figuvra čájeha gaskamearálaš-submelogu man duhtavaš lea eallimiin, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Sámi almmáiolbmuin lea gaskamearálaččat signifikánta vuollegat submelohku go almmáiolbmuin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš, vaikke vel lea ge unna erohus (0,15). Nissoniid gaskkas eai leat etnalaš joavkkuin signifikánta erohusat.

EALLINKVALITEAHTTA: LEA OAIVIL DAS MAID DAHKÁ EALLIMIS

Oktiibuot 21 712 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,8) ledje vástidan jearaldaga ahte oppalaččat, man muddui sii vásihit ahte das lea oaivil maid dahket eallimis. Galggai vástidit loguiguin 0:s (Ii oaivil obanassiige) 10:i (Das lea oaivil). Gaskamearri buot oasseváldiin lei 7,52 (95 % KI: 7,49–7,55). Gaskamearri almmáiolbmuin lei 7,44 (n=9 884; 95 % KI: 7,39–7,48), ja gaskamearri nissoniin lei ges 7,59 (n=11 828; 95 % KI: 7,59–7,62).

Figuvra 49: Man muddui vásiha ahte das lea oaivil man dahká eallimis (0=Ii oaivil obanassiige, 10=Das lea oaivil) etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

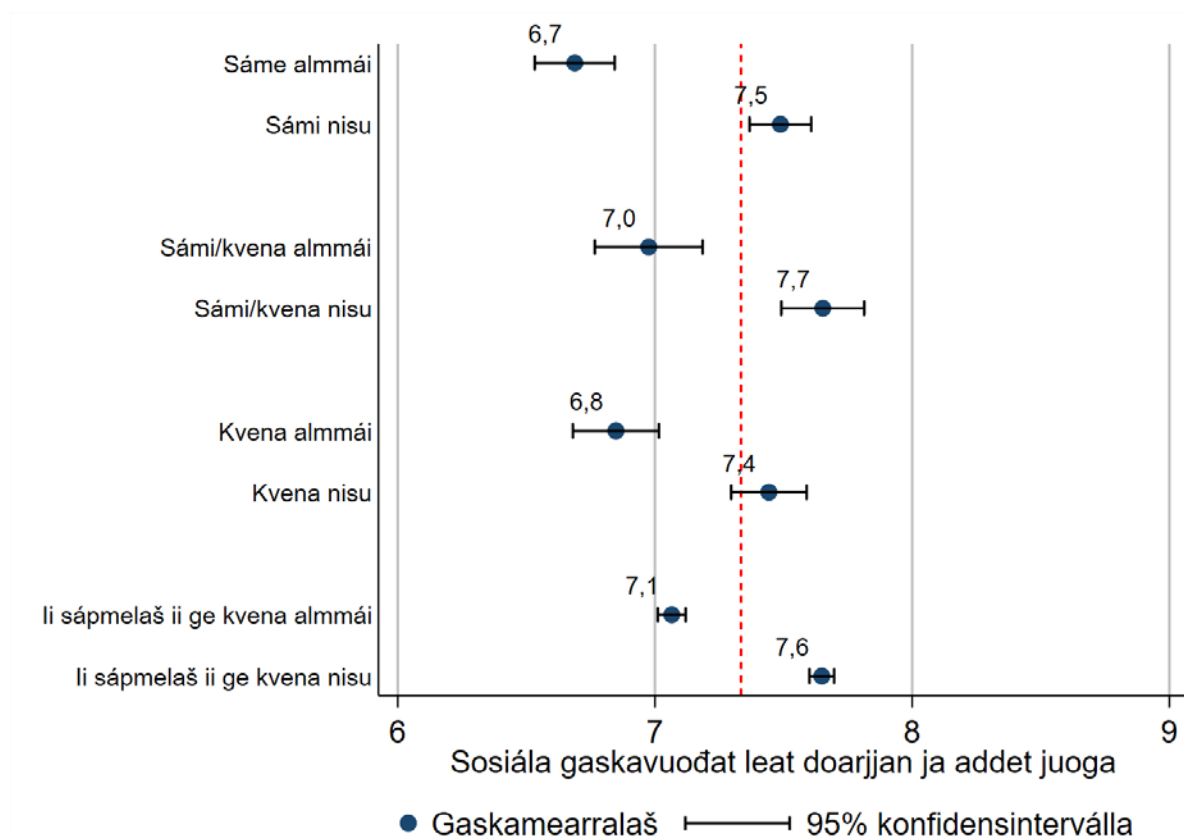

Figuvra čájeha gaskamearálaš-submelogu man muddui dovdá ahte das lea oaivil maid dahká eallimis, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuin lea gaskamearálaččat signifikánta vuollegat submelohku go almmáiolbmuin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Sámi ja kvena/norggasuopmelaš nissoniin lea signifikánta vuollegat submelohku go nissoniin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš.

EALLINKVALITEAHTTA: MU SOSIÁLA GASKAVUOĐAT LEAT DOARJJAN JA BUKTET JUOGA EALLIMII

Oktiibuot 21 674 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,8) ledje vástidan čuoččuhussii leatgo sin sosiála gaskavuodát doarjjan ja ahte dat buktet juoga eallimii. Galggai vástidit loguiguin 0:s (Áibbas eará oaivilis) 10:i (Áibbas ovttaoaivilis). Gaskamearri buot oasseváldiin lei 7,33 (95 % KI: 7,30–7,37). Gaskamearri almmáiolbmui lei 7,00 (n=9 864; 95 % KI: 6,95–7,05), ja gaskamearri nissoniin lei ges 7,61 (n=11 810; 95 % KI: 7,57–7,65).

Figuvra 50: Mu sosiála gaskavuodát leat doarjjan ja addet munnje juoga (0=Áibbas eará oaivilis, 10=Áibbas ovttaoaivilis) etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

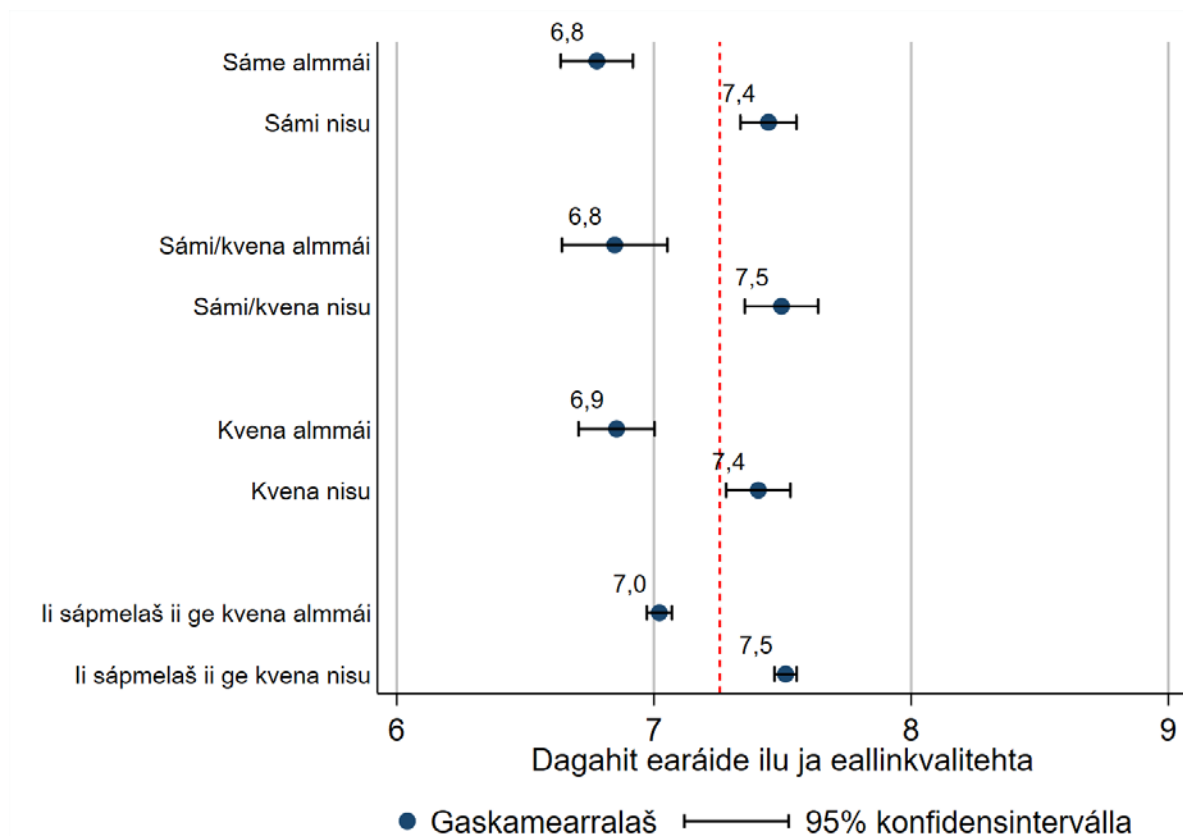

Figuvra čájeha gaskamearálaš-submelogu man muddui iežas sosiála gaskavuodát leat doarjjan ja addet juoga, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Nissoniin lei gaskamearalaččat mearkkašahtti alit submelohku go almmáiolbmui. Sihke nissoniin ja almmáiolbmui lea joavkkuin sámi ja kvena/norggasuopmelaš signifikánta vuollegat gaskamearálašsubmelohku go sis geain lea seamma sohkabealli ja ii leat sámi iige kvena/norggasuopmelaš duogáš. Joavku sámi/kvena/norggasuopmelaš ii leat signifikánta earálágan go joavku mas ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš.

EALLINKVALITEAHTTA: LEAN AKTIIVVALAŠ DAGAHIT EARÁIDE ILU JA EALLINKVALITEAHTA

Oktiibuot 21 690 oasseváldi dan 21 761 oasseváldis (99,8) ledje vástidan čuoččuhussii dagahitgo sii aktiivvalaččat earáide ilu ja eallinkvalitehta. Galggai vástidit loguiguin 0:s (Áibbas eará oaivilis) 10:i (Áibbas ovttaoaivilis). Gaskamearri buot oasseváldiin lei 7,26 (95 % KI: 7,23–7,28). Gaskamearri almmáiolbmuin lei 6,97 (n=9 881; 95 % KI: 6,93–7,01), ja gaskamearri nissoniin lei ges 7,49 (n=11 809; 95 % KI: 7,46–7,53).

Figuvra 51: Lean aktiivvalaš dagahit earáide ilu ja eallinkvalitehta (0=Áibbas eará oaivilis, 10=Áibbas ovttaoaivilis) etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá

Figuvra čájeha gaskamearálaš-submelogu man muddui lea aktiivvalaš dagahit earáide ilu ja eallinkvalitehta, etnalaš joavkkuid ja sohkabeliid rastá. Nissoniin lei gaskamearalaččat mearkkašahtti alit lohku go almmáiolbmuin. Almmáiolbmuin lea joavkkuin sámi ja kvena/norggasuopmelaš signifikánta vuollegat gaskamearálašsubmelohku go almmáiolbmuin geain ii leat sámi ii ge kvena/norggasuopmelaš duogáš, ja sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmot ges eai leat earáláganat go eará joavkkut go lea nu govda konfideansainterválla. Joavku sámi/kvena/norggasuopmelaš ii leat signifikánta earálágan go dat joavku mas ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš. Nissoniid gaskkas eai leat etnalaš joavkkuin signifikánta erohusat.

DIGAŠTALLAN

Liigemodula sidjiide geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš ráhkaduvvui erenoamážit Romssa ja Finnmárkkku fylkkasuohkan sávaldaga mielde, oažžun dihte eanet dieđuid sámi ja kvena/norggasuopmelaš álbmoga birra guovlluin gos lea golmma čeardda deaivvadeapmi. Luohtehahtti dieđa lea vuodđun ráhkadit buriid ja ovtadássásaš bálvalusfálaldagaid buot ássiide min davimus fylkkasuohkaniin. Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš lea dán raporttas ovdanbuktán bohtosiid liigemodulas 5 645 olbmuin geat raporterejedje ahte sis lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš, ja etnalaš buohtastahttimiid iešguđetge mihtuiguin dearvvašvuodas, eallinvuogis, eallindilis ja eallinkvaliteahtas. Viidásat raporttas digaštallat mii deháleamos gávdnosiid.

SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ DUOGÁŠ JA GULLEVAŠVUOHTA

Bohtosat dán iskkadeamis čájehit čielgasit ahte Romssas ja Finnmárkkus lea mánggabealat etnalaš álbmot. Measta juohke njealját logi oasseváldis vástidii jo jearaldahkii leigo sis, dahje nuppi sin váhnemis, áhkuin/ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Dan 11 jearaldaga vuodul ruovttugiela birra golmma buolvvas (oasseváldi, váhnemat ja áhkut/ádját), etnalaš duogáš dahje manin ieža atnet iežaset, kategoriserejuvvojedje 5645 (25,9 %) sápmelažžan ja/dahje kvenan/norggasuopmelažžan.

Stuorra oassi oasseváldiin raporterejedje sihke sámi ja kvena/norggasuopmelaš duogáža, juoga mii geažida ahte lea dábálaš guoimmi gávdnat ja náitalit etnalaš joavkkuid rastá ja ahte álbmot oppalaččat lea dihtomielalaš ja diehtá iežas etnalaš duogáža birra. Badjel bealli sis geat iskkadeamis raporterejedje sis lea sámi etnalaš duogáš, lea guoibmi geas lea eará etnalaš duogáš. Kvenaid gaskkas lea vel alit lohku. Min iskkadeapmi ii atte vástádusaid dasa ahte leago seamma etnalaš duogáži mearkkašupmi go vállje guoimmi, jáhkkmis lea fáktoris nu mo álbmotčoahkkádusas guovllus gos orru maiddá mearkkašupmi. Bohtosat čájehit ahte mađi unnánat sápmelaččat/kvenat/norggasuopmelaččat orrot muhtin guovllus, dađi stuorát vejolašvuohta lea ahte gávdná guoimmi mas lea eará etnalaš duogáš.

Nu mo vurdojuvvon leat eanaš sápmelaččat ja kvenat/norggasuopmelaččat Finnmárkkus. Sis-Finnmárkkus leat sápmelaččat čielgasit eanetlogus, Nuorta-Finnmárkkus, Oarje-Finnmárkkus ja Davvi-Romssas leat eambbosat geat raporterejit kvena/norggasuopmelaš duogáža go sámi duogáža. Lea stuorra lohku sápmelaččat ja kvenat/norggasuopmelaččat geat leat ásaiduvvan Romsii.

Kvena/norggasuopmelaš joavkkus lei alimus gaskamearálášahki. Sáhttet leat mángga čilgehusa dasa, nu mo ahte mánggas dain nuorat oasseváldiin eai dovdda iežaset kvena/norggasuopmelaš duogáža, dahje válljejit atnit iežaset ja iežaset duogáža dážan. Ahte kvenagiella/norggasuomagiella oppalaččat geavahuvvo unnán dán áiggi lea ge mearka justa das. Seammás lea vejolašvuohta ahte ledje unnán nuorat kvenat/norggasuopmelaččat geat ledje gessojuvvon searvat, dahje ahte nuorat kvenat/norggasuopmelaččat iešguđetge sivain eai háliidan searvat.

Kvenain/norggasuopmelaččain lea áibbas eará gielladilli buohtastahtton sápmelaččaiguin. Dan botta go sámeagiella birge bures mángga regiovnnas, leat dušše 8 % kvenain/norggasuopmelaččain geat raporterejit ahte hállet kvenagiella/norggasuomagiella ruovttus, leat unnán olbmot geat vástidit ahte hállet kvenagiella/norggasuomagiella hui bures.

Goalmmádasoassi sámi joavkkus dadjet ahte hállet sámegiela ruovttus, muhto eai leat buohkat geat hálddašit giela seamma bures. Mánngas raporterejit váilevaš máhtuid mii guoská lohkat ja čállit sámegiela, vaikke vel leat oahppan sámegiela ruovttus. Duogáš váilevaš čállin- ja lohkanmáhtuide dulkojuvvo leat váilevaš oahpahussan sámegielas skuvllas.

Oasseváldiin jerrojuvvui man nana gullelašvuoda sii dovde báikái ja searvevuoda olbmuiguin báikkis gos bajásšadde ja báikkis gos dál orrot. Mii leat välljen ovdanbuktit sápmelaččaid/kvenaid/norggasuopmelaš bohtosiid geográfalaš regiovnnaid rastá. Sihke dat mii guoská otná orrungidii ja gildii/báikái gos bajásšattai, raporterejedje sápmelaččat/kvenat/norggasuopmelaččat Sis-Finnmárkkus, Nuorta-Finnmárkkus ja Davvi-Romssas nannosat gullelašvuodadovdu ja searvevuoda buohtastahtton singuin geat orrot muđui Romssa fylkkas. Ovdalis dutkosiin lea čájehuvvon ahte fárrenrávdnji boaittoheale báikkiin eanaš manná lagamus gávpotguovlluide(2). Dat mearkkaša ahte gávpoigiin Finnemárkkus ja Romssa fylkkas leat ássit geain leat ruohttasat boaittubealgielddain. Sáhtta navdit dát váikkuha gullelašvuodadovdui mii ássiin lea sihke dálá orrunbáikái ja báikái gos bajásšadde. Lea lunddolaš navdit ahte sii geat leat orron seamma guovllus olles eallinagi dovdet nannosat gullelašvuoda go sii geat leat lonuhan orrunbáikki. Go jo jearaldat gullelašvuoda birra dušše lea jerrojuvvon sis geain lea sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš, eat sáhte buohtastahttit álbmogiin muđui.

Eanet sápmelaččat go kvenat leat orron internáhtas go vázze vuodđoskuvlla.

Ollu kvenat/norggasuopmelaččat vástidit ahte sii bajásšattadettiin dihte unnán iežaset sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáža birra. Lea maiddá muhtin oassi sápmelaččain geat dadjet dan seamma, muhto dat lea dan duohken gos orrot. Sis-Finnemárkkus leat unnán sápmelaččat geat bajásšattadettiin eai dovdan iežaset duogáža. Eanetlohku dadjá ahte sin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš lei juoga man birra bajásšattadettiin dábálaččat eai jurddašallan. Sápmelaččat, dávjjitgo kvenat/norggasuopmelaččat, dadjet ahte sámevuolta/kvenavuolta/norggasuopmelašvuolta lei lunddolaš oassi eallimis. Badjel bealli kvenain/norggasuopmelaččain dadjet ahte sin duogáš mearkkašii sidjiide unnán mánnávuodas. Stuurát oassi sápmelaččain, buohtastahtton kvenaiguin, dadjet ahte sii bajásšattadettiin ledje rámis sin etnalaš duogážiin.

Stuurát oassi sápmelaččain, buohtastahtton kvenaiguin/norggasuopmelaččaiguin, almmuhit ahte sii leat vealahuvvon. Dat mii čielgasit dávjjimus lea sivvan vealaheapmái sápmelaččaid/kvenaid/norggasuopmelaččaid gaskkas lea vealaheapmi etnalaš duogáža dihte, ja dasto geográfalaš gullelašvuolta. Dát guokte siva leat mearkkašahtti dávjjit go sohkahealvealaheapmi. Gávdnosat ovdalis SAMINOR 1-iskkadeamis leat čájehan ahte go lea vásihan givssideami dahje vealaheami iežas etnalaš duogáža geažil, de dat lea assosierejuvvon sihke heajut iešárvoštallon dearvvašvuodain ja eanet baluin/deprešuvdnadávdamearkkaiguin(3, 4). Go jo jearaldat vealaheami birra dušše lea jerrojuvvon liigemodulas sis geain lea sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš, eat sáhte buohtastahttit álbmogiin muđui.

OPPALAČČAT

Iskkadeapmi almmustahtá máŋga etnalaš erohusa dearvvašvuođas, eallinvuogis, eallindilis, ja eallinkvaliteahtas, vaikke vel dávjá leat unna erohusat joavkkuid gaskkas. Oppalaččat leat stuorat sohkabealerohusat go etnalaš erohusat. Mii čoahkkáigeassit ja digaštallat gávdnosiid juohke etnalaš joavkku ovddas, nissoniid ja almmáiolbmuid sierra. Mii muittuhat ahte ii leat justerejuvvon eará fáktoriidda analysain ja ahte vejolaš erohusat joavkkuid gaskkas sáhttet leat bohtán das ahte joavkkut leat iešguđetláganat eará áššiid dihte maid mii eat leat vuhtii váldán. Ovdamearkka dihte sáhttet etnalaš erohusat bohtit iešguđetlágan ahkečoahkkádusain dahje ahte joavkkuin leat iešguđetlágan orrunminstarat mat dagahit ahte eallineavttut leat iešguđetláganat. Váldoraporta dán iskkadeamis čájeha ovdamearkka dihte ahte oahppodási lea čadnon dasa gos olmmoš orru (1). Lea dárbu vuđolat statistihkalaš analysaide gávnahan dihte mat leat sivvan erohusaide maid oaidnit.

SÁMI ALMMÁIOLBMOT

Sámi almmáiolbmuin geain ii leat kvena/norggasuopmelaš duogáš leat vuollegat submelogut eanaš mihtuin mat mihtidit dearvvašvuođa, eallindili ja eallinkvaliteahta buohtastahtton majoritehtaalmmáiolbmuiguin. Sii raporterejit vuollegat oahppodási, ja alit oassi raportere ahte lea váttis birget ruđalaččat árgabeaivvis. Dát dollet deaivása gávdnosiiguin SAMINOR-iskkadeamis, mat leat čájehan ahte sámi almmáiolbmuin lea seamma alla dahje vuollegat oahppodási buohtastahtton ii-sámi almmáiolbmuiguin, muhto dáid dutkosiin lea leamaš iešguđetlágan geográfalaš viidodat ja ahkečoahkkádus, ja leat defineren sámi joavkku iešguđet láhkai (5-7). Sámi almmáiolbmot raporterejit vuolit dási loaktima ja oadjebasvuođa lagasbirrasis, ja sis leat vuollegat submelogut eallinkvaliteahtamihtidemiin ja sosiála doarjagis, alit dási psyhkalaš givssiin, ja vuollegat oassi raportere buori dahje hui buori iešárvoštallan dearvvašvuođa ja bátnedearvvašvuođa buohtastahtton majoritehtaalmmáiolbmuiguin. Alit oassi raportere maiddá ahte eai leat leamaš bátnedoaktára luhtte majimus 2 jagi. Ii leat erohus gaskal sámi almmáiolbmuid ja majoritehtaalmmáiolbmuid mo geavahit duhpáha. Vuollegat oassi sámi almmáiolbmuin juhket alkohola 2 geardde vahkus dahje dávjjit buohtastahtton majoritehtaalmmáiolbmuiguin. Seammás lea marginála alit oassi sámi almmáiolbmuin geain lea episodalaš alla alkoholageavaheapmi. Gávdnosat dán iskkadeamis dorjot ovdalis gávdnosiid SAMINOR-iskkadeamis mat čájehedje ahte sámi almmáiolbmot juhket hárvvit buohtastahtton ii-sámi almmáiolbmuiguin (7, 8). Sáhttet leat máŋga siva manne sámi almmáiolbmuin lea nu vuollegis alkoholageavaheapmi. Lestadianismmas, mii lea dábálaš sámi ássanguovlluin, leat garra njuolggadusat alkohola ektui. Nubbi čilgehus sáhtá leat ahte boaittoealde báikkiin ferte vuodjit iežas biillain, guhkes gaskkaid dihte ja go kollektiiva fievrriidandvejolašvuodát leat heittogat. Dát dagaha veadjemeahttumain juhkat alkohola.

SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ ALMMÁIOLBMOT

Oahppodási ja ekonomalaš váttisvuodát lea sullii seamma dásis sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuid gaskkas go majoritehtaalmmáiolbmuin. Soames dearvvašvuođa- ja eallinkvaliteahtamihtidemiin lea dán joavkkus heajut dilli buohtastahtton majoritehtaalmmáiolbmuiguin. Dán joavkkus lea unnimus oassi mii raportere buori dahje hui

buori dearvvašvuoda ja bátnedearvvašvuoda ja joavkkus lea alimus oassi mii ii leat leamaš bátnedoaktára luhtte maŋimuš 2 jagi. Oassi geain lea alla dássi psyhkalaš givssiin lea maiddá alimus almmáiolbmuid gaskkas. Sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmot borgguhit eanetgo majoritehtaalmmáiolbmot, muhto ii leat erohus snuvssageavaheamis iige man stuorra oassi juhká alkohola 2 geardde vahkus dahje dávjjit. Goitge lea nu ahte sámi/kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmot lea dat joavku geain lea stuorámus episodalaš alkoholageavaheapmi. Sii vástidit vuollegis loguiguin man duhtavaččat leat eallimiin ja leago das oavil man dahket eallimis, muhto eai leat earáláganat go majoritehtaalmmáiolbmot go muđui vástidit jearaldagaide mat gusket eallinkvalitehtii ja sosiála doarjagii dahje loaktimii ja oadjebasvuhtii lagasbirrasis.

KVENA/NORGGASUOPMELAŠ ALMMÁIOLBMOT

Kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmot raporterejit vuollegat oahpu buohtastahtton majoritehtaalmmáiolbmuiguin, muhto ii leat erohus reporteremiin mat gusket dasa man váttis lea birget ruđalaččat árgabeaivvis. Leat sullii seamma alla submelogut go majoritehtaalmmáiolbmuin loaktima dáfus lagasbirrasis, muhto veahá unnit oassi raportere ahte leat hui oadjebasat buohtastahtton majoritehtaalmmáiolbmuiguin.

Kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuid gaskkas lea stuorámus oassi geat leat vásihan vahágahttot maŋimuš 12 mánu. Lea goitge unnán erohus joavkkuid gaskkas. Lea vuollegat oassi kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmot geat raporterejit buori dahje hui buori dearvvašvuoda ja bátnedearvvašvuoda go majoritehtaalmmáiolbmot, muhto ii leat makkárge erohus bátnedoaktára ektui. Mii guoská psyhkalaš givssiide, eallinkvalitehtii ja sosiála doarjagii ii leat makkárge erohus gaskal kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuid ja majoritehtaalmmáiolbmuid, spiehkastahkan lea jearaldat leatgo olbmo sosiála gaskavuodát doarjjan ja addetgo dat juoga, kvena/norggasuopmelaš almmáiolbmuin lea vuollegat lohku das.

ALMMÁIOLBMOT GEAIN II LEAT SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ DUOGÁŠ

Lea alit oassi almmáiolbmuin geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš geat almmuhit ahte juhket alkohola 2 geardde vahkus dahje eanet buohtastahtton sámi almmáiolbmuiguin. Dán raporttas eai leat eará jearaldagat analyserejuvvon mas dán joavkkus leat heajut bohtosat go eará almmáiolbmuin. Muhto baicce buohtastahtton nissoniiguin geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš, lea sis vuollegat oahppu, vásihan eanet vahágahttot, lea heajut bátnedearvvašvuodta, geavahit eanet snuvssa ja alkohola, ja gaskamearálaš vuollegat logut sosiála doarjaga ja eallinkvalitehta dáfus. Ja vaikke vel lea nu, de raporterejit buoret psyhkalaš dearvvašvuoda ja sis leat mearkkašahtti unnánat oadđinváttisvuodát go nissoniin.

SÁMI NISSONAT

Sámi nissoniin lea vuollegat submelogut eanaš mihtidemiin dearvvašvuodas, eallindilis ja eallinkvalitehtas buohtastahtton majoritehtanissoniiguin. Sii raporterejit veahá vuollegat oahppodási. Dát lea vuostálasvuodta dasa mii ovdal lea čájehuvvon SAMINOR-iskkadeamis ovdal (7), das lei sámi nissoniin seamma alla dahje veahá alit oahppu go sin eai-sámi oappáin. Dát dutkkus lei dattege defineren sámi joavkku veahá eará lánkai ja geográfalaš guovlu ii ge lean ideanttalaš. Sámi nissonat raporterejit eanet ekonomalaš váttisvuodaid, unnit loguid loaktima ja oadjebasvuoda dáfus iežaset lagasbirrasis, ja sis leat vuollegat logut sosiála doarjaga dáfus ja muhttin eallinkvalitehtamihtidemiin. Buohtastahtton nissoniiguin geaiguin ii leat sámi iige

kvena/norggasuopmelaš duogáš lea unnit oassi sámi nissoniin mat raporterejit buori dearvvašvuoda ja buori bátnedearvvašvuoda ja stuorát oassi geat eai leat leamaš bátnedoaktára luhtte manjimus 2 jagi. Psyhkalaš givssiid lohku lea veahá alit go majoritehtanissoniin. Oassi geat borgguhít ja snuvssejit beaivválaččat lea veahá alit, muhto leat unnánat geat juhket alkohola 2 geardde vahkus dahje dávjjit. Buohtastahtton sámi almmáiolbmuiguin, lea sámi nissoniin buoret dilli dahje seamma buorre dilli. Spiehkastahkan lea psyhkalaš dearvvašvuodta, nissonat raporterejit das eanet váttisvuodaid go almmáiolbmot, juoga mii maid lea čilgejuvvon eará dutkosiin sihke našuvnnalaččat ja riikkaidgaskasaččat (7, 9, 10).

SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ NISSONAT

Sámi/kvena/norggasuopmelaš nissoniin lea alla oahppodási mii lea mearkkašahtti alit go almmáiolbmuin seamma joavkkus. Oppalaččat ii leat stuorra erohus sis ja nissoniin geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš, muhto raporterejit eanet ekonomalaš váttisvuodaid. Lea veahá vuollegat oassi geat dovdet iežaset oadjebasat lagasbirrasis sámi/kvena/norggasuopmelaš nissoniid gaskkas. Joavkkus lea maiddá vuollegat oassi mii raportere buori dahje hui buori dearvvašvuoda ja bátnedearvvašvuoda ja veahá alit oassi geat borgguhít beaivválaččat. Eará variábeliin ii leat signifikánta erohus gaskal sámi/kvena/norggasuopmelaš nissoniid ja majoritehtanissoniid.

KVENA/NORGGASUOPMELAŠ NISSONAT

Lea unna erohus gaskal kvena/norggasuopmelaš nissoniid ja nissoniid geain ii leat sámi dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš. Kvena/norggasuopmelaš nissonat raporterejit vuollegat oahppodási, ja eanet ekonomalaš váttisvuodaid, lea vuollegat oassi mii raportere buori dahje hui buori dearvvašvuoda ja bátnedearvvašvuoda ja sakka stuorát oassi geat borgguhít beaivválaččat, vaikke vel dát oassi ii leat stuorátgo 15 %. Kvena/norggasuopmelaš nissoniin leat vuollegat logut jearaldagaide leago das oaivil man dahká eallimis ja leatgo sosiála gaskavuodát doarjjan ja buktet go dat juoga. Eará variábeliin ii leat erohus gaskal kvena/norggasuopmelaš nissoniid ja majoritehtanissoniid.

NISSONAT GEAIN II LEAT SÁMI/KVENA/NORGGASUOPMELAŠ DUOGÁŠ

Nissonat geain ii leat sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš raporterejit buori dearvvašvuoda ja buori eallindili. Sis lea alla oahppodási ja vuollegis oassi geat raporterejit ekonomalaš váttisvuodaid. Buohtastahtton nissoniiguin geain lea sámi ja/dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš, birgejit sii buoret dahje seamma bures buot variábeliin, earret oassi mii juhká alkohola 2 geardde vahkus dahje dávjjit, das sis lea alit lohku go eará nissoniin. Majoritehtanissonat raporterejit eanet psyhkalaš givssiid ja ekonomalaš váttisvuodaid go majoritehtaalmmáiolbmot ja sii dovdet iežaset veahá unnánat oadjebasat lagasbirrasis. Eallit majoritehtan lea iešalddis dearvvašvuoda ja eallindili fáktor mii suodjala, ja muhttin gávdnosat mat čájehit mángga hástalusá minoritehtajoavkkuin fertejit danne analyserejuvvot dárkilat odđa dutkanproševttain.

REPRESENTATIIVAVUOHTA JA BONJUVUOĐAT

Iskkadeami vástidanproseanta lei 43,5 %, dat mearkkaša ahte ferte dulkot smávva erohusaid várrugasvuodain. Ledje sakka unnit almmáiolbmot ja olbmot nuorat ahkejoavkkuin geat serve iskkadeapmái. Danne lei alit gaskamearálašahki nissoniidda go almmáiolbmuide. Dán ferte atnit muittus go buohtastahtá sohkabeliid.

Sii guđet bovdejuvvojedje gessojuvvo áibbas sahtedohko 25 % rávisolbmuid gaskkas álbmogis, das ii lean makkárge sihkkarastin ahte iešguđetge guovllut dahje álbmotjoavkkut ledje doarvái bures ovddastuvvon. Oažžun dihte buriid, dohkálaš bohtosiid, lea bággu ahte lea dihtolágan sturrodát dain joavkkuin maid buohtastahtá. Dat gáibida ahte leat doarvái olbmot geat leat bovdejuvvon juohke joavkkus ja ahte leat doarvái olbmot geat välljejit searvat.

Sápmelaččat/kvenat/norggasuopmelaččat leat unnitlogus eanaš gielddain, earret Sis-Finnmárkkus gos sápmelaččat leat eanetlogus. Dát sáhtá leat dagahan ahte leat unnán sápmelaččat/kvenat/norggasuopmelaččat ovddastuvvon, juoga mii sáhtá mielddisbuktit stuorra eahpesihkkarvuoda analysain mat leat dahkkon sihke sámi ja kvena/norggasuopmelaš álbmogis.

Go jo eat dovdda bovdejuvvon olbmuid etnalaš duogáža, de eat sáhte dadjat leago erohus searvama dáfus dain iešguđetlágan etnalaš joavkkuin. Dattege lei vuollegat vástidanproseanta Finnemárkkus go Romssa fylkkas, juoga mii sáhtá indikeret ahte sii geain lea sámi ja kvena/norggasuopmelaš duogáš leat unnánat searvan. Finnemárkkus leat stuorámus ássanguovllut gos kvenat/norggasuopmelaččat orrot, lea maiddá Finnemárkkus gos sámi majoritehtagielddat leat.

Danin go jearaldagat liigemodulas dušše jerrojuvvojedje sis geat álggaheamis vástidedje ahte sis lei sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš, de eat sáhte buohtastahtit dáid vástádusaid álbmogiin muđui. Danne eat sáhte vástidit leatgo sápmelaččat/kvenat/norggasuopmelaččat earáláganat go álbmot muđui mii guoská gullelašvuhtii orrunbáikkiide, searvevuodadovdui eará olbmuide, internáhtaskuvlavásáhusaide dahje man muđui leat vásihan vealahuvvot.

Bohtosat dán raporttas leat čájehuvvon almma ahte leat justerejuvvon man ge láhkai eará variábeliidda. Danne eat sáhte dadjat maidige mat leat sivvan vejolaš erohusaide joavkkuid gaskkas. Sivvan erohusaide sáhtá leat ahte joavkkuin leat dihto iešvuodát iešguđetge dásiin. Ovdamearkka dihte sáhttet sivat etnalaš erohusaide leat iešguđetlágan orrunminstarat dahje iešguđetlágan ahkečoahkkádusat.

JEARALDATSKOVVI JA MIHTIDANINSTRUMEANTA

Mánnga mihtidaninstrumeantta mat leat geavahuvvon kártet dearvvašvuoda ja eallindiliid leat bures kvalitehtadárkkistuvvon ovdal, muhto ii oktage dáin leat validerejuvvon sámi dahje kvena/norggasuopmelaš álbmogiid dáfus. Sáhttet leat kultuvrralaš erohusat guottuid ja vásáhusaid dáfus mat gusket dearvvašvuhtii mat dagahit ahte iešguđetge joavkkut vástidit iešguđet láhkai dákkár jearaldagaide. Oassi dain jearaldagain mat leat liigemodulas sápmelaččaide/kvenaide/norggasuopmelaččaide leat ovdal geavahuvvon SAMINOR-iskkadeamis, ja/dahje jearahallaniskadeamis Gilis gávvgii (Fra bygd til by).

Dát liigeisikkadeapmi addá eiseválddiide divrras dieđuid álbmotčoahkkádusa birra davvin máhtuid vuodul, juoga mii berre leat vuodđun go almmolaš suorggit hábmejit iešguđetlágan bálvalusfálaldagaid. Badjelaš njealjádasoassi Romssa ja Finnmárkku

Álbmotdearvvašvuodaiskkadeami oppalaš oasseváldilogus 21761 vástidedje sámeigiella ja/dahje kvenagiella/norggasuomagiella unnimus ovttá dain 11 jearaldagain iežaset, váhnemiid ja áhkuid/ádjáid ruovttugiella birra, váhnemiid ja iežaset etnalaš duogáža, dahje iežaset etnalašvuoda hárrái. Maiddái jearaldagat liigemodulas vástiduvvojedje, badjel 90 % oasseváldiin vástidedje eanaš jearaldagaid. Dát lea buorre vuodđu vuolggasadjin viidásat dutkamii fáttáin kultuvra, gullelašvuhta, giella ja dearvvašvuhta mánggačearddalaš álbmogis. Liigeraporta ráhkada maiddái hypotesa ođđa dutkanprošeavttaide, mas dieđut sihke

Álbmotdearvvašvuodaiskkadeamis ja SAMINOR-iskkkadeamis sáhttet leat vuodđun analysaide. Dieđut Álbmotdearvvašvuodaiskkadeamis leat maiddái dehálaš máhtut ođđa SAMINOR-iskkkadeapmái man ráhkkaneapmi lea jođus. Plánejuvvo čadahit SAMINOR 3 sihke Finnmárkku ja Romssa fylkkas, Nordlánddas ja Trøndelágas.

REFERÁNSSAT

1. Skogen JC, Vedaa Ø, Nilsen TS, Nes RB, Aarø LE. Folkehelseundersøkelsen i Troms og Finnmark: Fremgangsmåte og utvalgte resultater. Raporta. Bergen: Álbmotdearvvašvuodáinstituhitta; 2019.
2. Broderstad A, Sørliie K. Bo- og flyttetrender i norsk-samiske kommuner gjennom 40 år i relasjon til sysselsetting. Samiske tall forteller 5, kommentert samisk statistikk 2012. Samiske tall forteller. 1/2012. Guovdageaidnu, Norga: Sámi Allaskuvla; 2012. 44-71.
3. Hansen KL, Melhus M, Lund E. Ethnicity, self-reported health, discrimination and socio-economic status: a study of Sami and non-Sami Norwegian populations. *Int J Circumpol Heal*. 2010;69(2):111-28.
4. Hansen KL, Sørliie T. Ethnic discrimination and psychological distress: a study of Sami and non-Sami populations in Norway. *Transcult Psychiatry*. 2012;49(1):26-50.
5. Lund E, Melhus M, Hansen KL, Nystad T, Broderstad AR, Selmer R, et al. Population based study of health and living conditions in areas with both Sami and Norwegian populations--the SAMINOR study. *Int J Circumpolar Health*. 2007;66(2):113-28.
6. Siri SRA, Braaten T, Jacobsen BK, Melhus M, Eliassen B-M. Distribution of risk factors for cardiovascular disease and the estimated 10-year risk of acute myocardial infarction or cerebral stroke in Sami and non-Sami populations: The SAMINOR 2 Clinical Survey. *Scand J Public Healt*. 2018:1403494818773534.
7. Eriksen AM, Hansen KL, Javo C, Schei B. Emotional, physical and sexual violence among Sami and non-Sami populations in Norway: The SAMINOR 2 questionnaire study. *Scand J Public Health*. 2015;43(6):588-96.
8. Nystad T, Utsi E, Selmer R, Brox J, Melhus M, Lund E. Distribution of apoB/apoA-1 ratio and blood lipids in Sami, Kven and Norwegian populations: the SAMINOR study. *Int J Circumpolar Health*. 2008;67(1):67-81.
9. Stene LE, Dyb G, Jacobsen GW, Schei B. Psychotropic drug use among women exposed to intimate partner violence: A population-based study. *Scand J Public Health*. 2010;38(5 Suppl):88-95.
10. Sørbo MF, Grimstad H, Bjørngaard JH, Schei B, Lukasse M. Prevalence of sexual, physical and emotional abuse in the Norwegian mother and child cohort study. *Bmc Public Health*. 2013;13:186.

MIELDDUS: JEARALDATSKOVV

Romssa fylkkasuohkana ja Finnmarkku fylkkagiella dearvvašvuodaguorahallan 2019

Side 1

Don leat válljen gažaldagaid vástidit sámegillii. Jos háliidat dárogillii vástidit, de fertet máhccat ruovttoluotta iežat e-postii dahje geavahit sms liŋkka. Deaddil boalu "Neste side" vai beasat miehtanduodaštusa dohkkehit ja gažaldatskovi deavdit. Guorahallan lea dearvvašvuoda, loaktima ja eará diliid birra, ja guorahallamis lea stuora mearkkašupmi álbmotdearvvašvuhtii. Jos háliidat eanet lohkat dearvvašvuodaguorahallama birra, de gávdnojit dieđut fylkkasuohkaniid ruovttusiidduin.

Gažaldatskovi ádjánat sullii 15 minuhta deavdit.

Side 2

MIEHTAN

Mii dáhpáhuvvá du dieđuiguin?

Miehtan gusto fylkkadearvvašvuodaikkadeapmái Romssas ja Finnmarkkus 2019:s.

Iskkadeami váldoulbmil lea háhkat bohtosiid maid du fylkka- ja ássangiella sáhtá geavahit álbmotdearvvašvuodabarggus.

Iskkadeapmi mielddisbuktá ahte don deavddát jearahallanskovi dearvvašvuoda, dearvvašvuodameanuid, loaktima ja eallinkvalitehta birra.

Čohkkejuvvon dieđut geavahuvojit maidáá dutkamis mii sáhtá addit eanet dieđuid álbmoga dearvvašvuoda ja fáktoriid birra mat váikkuhit dearvvašvuoda. Dán oktavuodas sáhtá leat áigejuovdil viežžat dieđuid eará registariin vel lassin, ovdamearkka dihte dieđuid oahpu, sisaboađu ja oadjoaddosiid birra mat leat registariin maid Statistihkalaš guovddášdoaimmahat hálddaša, dahje dieđuid buozalmasvuodaide ja divššu birra mediisinnalaš registariin nu mo Borasdávaregistar, Norgga pasieantaregistar, Váibmo- ja varrasuotnaregistar. Liigedieđuid viežžan lea maidáá dárbašlaš oázžun dihte nu buori analysaid go vejolaš ja čadáhut kvalitehtadárkkisteami.

Dieđut fylkkadearvvašvuodaikkadeamis Romssas ja Finnmarkkus sáhttet maidáá leat oassin fylkkadearvvašvuodaikkadeamis mii gokčá olles riikka. Sáhtá maidáá šaddat áigejuovdil dássadaddat Romssa ja Finnmarkku fylkkadearvvašvuodaikkadeami dieđuid eará dearvasvuodaikkademiiguin, ovdamearkka dihte Norgga eadni ja mánná-iskkademiin.

Dieđuid maid attát jearahallanskovis vurkejuvojit ja gieđahallot gustojeaddji personsuodjalusnjooggadusaid mielde. Buot dieđut gieđahallojit nama ja riegdannummira dahje eará dieđuid haga mat njuolga muitalit gean birra lea sáhka. Riegdannummir vurkejuvvo sirrejuvvon daid eará dieđuin mat leat du birra. Buot dutkan čuovvu dearvvašvuodadutkanlága njuolggadusaid ja lea Álbmotdearvvašvuodainstituhtta dahje eará dutkanásahusat maid regiovnnalaš dutkan-ehálaš lávdegottit leat dohkkehan mat čadáhut dutkama.

Bohtosat almmuhuvvojit dušše joavkodásis, eai goassige ovttaskasolbmodásis.

Diehtochohken lea vuodduuvvon lánkaásahussii mii gusto oppalaš geahčastahkii álbmotdearvvašvuodas §7. Vai sáhtá heivehit dieđuid statistihkaide ja dutkamii vurkejuvojit dieđut mearritkeahces áigái manjá go leat čohkkejuvvon. Ulbmil lea čuovvut dearvvašvuoda ja eallindili ovdáneami áiggi badjel ja earret earát guorahallat sivaid buozalmasvuodaide.

Jus álggahuvojit čuovvolanikkadeamit, sáhtá duinna fas váldot oktavuota.

Go diehtočohkken lea loahpahuovvon, oažžu fylkkagielda/ássangielda namahis diehtofiillaid vai sáhttet dahkat analysaid dain. Buot dovdomearkkat mat čájehit identitehta ja dieđut mat sáhttet geavahuovvot gávnnaht oasseváldiid identitehta, sihkkovuvvojit eret buot diehtofiillain ovdal sáddejuvvojit.

Don it oačču individuálalaš ruovttoluottadieđuid fylkkadearvvašvuodaiskkadeami bohtosiin.

Dus lea riekti oaidnit guhte dieđut leat vurkejuvvon du birra, ja masa dieđut leat geavahuovvon.

Lea eaktodáhtolaš searvat, ja sáhtát geassit ruovttoluotta miehtama vaikke goas ja bivdit ahte dieđut du birra sihkkovuvvojit. Dán sáhtát dahkat dan bokte ahte sáddet bivdaga e-poastan čujuhussii: fylkeshelseundersokelser@fhi.no

Álbmotdearvvašvuodainstituhtas lea iskkadeami meannudanovddasvástáduš. Instituhta personsuodjalusáittardeaddji lea Erlend Bakken.

Gávnnaht dieđuid du rivttiid birra Álbmotdearvvašvuodainstituhta neahttasiiddus: www.fhi.no/studier/fhus/

Dáppe gávnnaht maid oktavuodadieđuid meannudanovddasvástideaddjái, dutkanovddasvástideaddjái ja álbmotdearvvašvuodainstituhta personsuodjalusáittardeaddjái.

Iskkadeami bohtosat almmuhuvvojit fylkkagieldda neahttasiidduide. Dutkan mii lea dahkkon iskkadeami vuodul almmuhuvvo Álbmotdearvvašvuodainstituhta neahttasiidduide: www.fhi.no/studier/fhus/

Jus háliidat sáddet váidaga mo du dieđut leat gieđahallon, sáhtát sáddet váidaga Diehtobearráigehččui.

Mun mieđan/dohkkehan ahte dieđut maid lean addán, sáhttet geavahuovvot nu mo dás bajábealde čilgejuvvo. *

Jo

Sideskift

Side 3

1. oassi: LAGASBIRAS, GIELDA/SUOHKAN

1. Man muddui loavttát iežat lagasbirrasis?

Buori muddui

Muhtin muddui

Unnán

In obanassiige

2. Man muddui dovddat oadjebassan iežat lagasbirrasis?

Buori muddui

Muhtin muddui

Unnán

In obanassiige

Sideskift

Side 4

Beasatlašvuohhta báikkálaš fasilitehtaide ja servodatfálaldagaide

Smiehta iežat lagasbirrasa ja gieldda/suohkana birra:

3.1. Vásihatgo ahte lea álki beassat kultuvra- ja valáštallanfálaldagaide (kino, girjerádju, vuojadanhálla, valáštallanvisti jna)?

Beasatlašvuohhta lea:

Hui buorre

Buorre

Ii buorre iige heittot

Heittot

Hui heittot

In dieđe

3.2. Vásihatgo ahte lea álki beassat buvddaide, borranbáikkiide ja eará servodatfálaldagaide?

Beasatlašvuohta lea:

Hui buorre
Buorre
Ii buorre iige heittot
Heittot
Hui heittot
In dieđe

3.3. Vásihatgo ahte lea álki beassat almmolaš fievrrideapmái?

Beasatlašvuohta lea:

Hui buorre
Buorre
Ii buorre iige heittot
Heittot
Hui heittot
In dieđe

3.4. Vásihatgo ahte lea álki dutnje beassat luonddu- ja olgodaddanguovlluide?

Beasatlašvuohta lea:

Hui buorre
Buorre
Ii buorre iige heittot
Heittot
Hui heittot
In dieđe

3.5. Vásihatgo ahte lea álki beassat párkkaide ja eará ruoná birraiidda?

Beasatlašvuohta lea:

Hui buorre
Buorre
Ii buorre iige heittot
Heittot
Hui heittot
In dieđe

3.6. Vásihatgo ahte leat huksejuvvon ollu vázzin- ja sihkelastinbálgát du lagasbirrasis?

Hui bures
Bures
Ii buorre iige heittot
Heittot
Hui heittot
In dieđe

Sideskift

Searvan aktivitehtaide**4. Man dávjá searvvat organiserejuvvon doaimmaide/eaktodáhtolaš doaimmaide nu mo omd. valáštallansearvvis, politihkalaš searvvis, oskkolaš searvegottis, koaras dahje sullasaš?**

Beaivválaččat

Vahkkosaččat

1-3 gearde mánnui

Hárvvit

In goassige

5. Man dávjá leat eará doaimmain, nu mo ovdamearkka dihte searvvis, čoahkkimiin, deaivvadat ustibiiguin, finat lášmmohallamin ustibiiguin/bargoustibiiguin dahje eará?

Beaivválaččat

Vahkkosaččat

1-3 gearde mánnui

Hárvvit

In goassige

 Sideskift**2. oassi: DEARVVAŠVUOHTA****6. Mo árvvoštalat iežat dearvvašvuoda oppalaččat? Dajašit go ahte lea...**

Hui buorre

Buorre

Ii buorre iige heittot

Heittot

Hui heittot

7. Mo árvvoštalat iežat bátnedearvvašvuoda? Dajašit go ahte lea...

Hui buorre

Buorre

Ii buorre iige heittot

Heittot

Hui heittot

8. Oppalaččat, go smiehtat mo dus lea dáid ággiid, leatgo eanaš duhtavaš iežat diliin vai leat go eanaš duhtameahttun?

Hui duhtavaš

Oalle duhtavaš

Sihke /- ja

Oalle duhtameahttun

Hui duhtameahttun

 Sideskift

Allodat ja deaddu

9. Man allat leat don skuovaid haga?

Čále galle sentte:

10. Man lossat leat don biktasiid ja skuovaid haga?

Čále galle kg:

Jus leat áhpeheapme, čále man ollu deddet ovdal šaddet áhpeheapmin

Sideskift

Side 8

Psyhkalaš giksašuvvat

11.1. Man muddui leat giksašuvvan jierásmuvvamiin dahje siskkáldas ráfehivuodain maŋimuš vahkku?

In leat giksašuvvan

Veahá giksašuvvan

Oalle sakka giksašuvvan

Hui giksašuvvan

11.2. Man muddui leat giksašuvvan baluin dahje vuorrádusain maŋimuš vahkku?

In leat giksašuvvan

Veahá giksašuvvan

Oalle sakka giksašuvvan

Hui giksašuvvan

11.3. Man muddui leat giksašuvvan eahpedoaivvuin boahhteáigái maŋimuš vahkku?

In leat giksašuvvan

Veahá giksašuvvan

Oalle sakka giksašuvvan

Hui giksašuvvan

11.4. Man muddui leat giksašuvvan skurtnjagemiin dahje lossamielain maŋimuš vahkku?

In leat giksašuvvan

Veahá giksašuvvan

Oalle sakka giksašuvvan

Hui giksašuvvan

11.5. Man muddui leat giksašuvvan vuorjašuvvamiin dahje ráfehivuodain maŋimuš vahkku?

In leat giksašuvvan

Veahá giksašuvvan

Oalle sakka giksašuvvan

Hui giksašuvvan

11.6. Man muddui leat giksašuvvan oadđinváttisvuodaiguin maŋimuš vahkku?

- In leat giksašuvvan
- Veahá giksašuvvan
- Oalle sakka giksašuvvan
- Hui giksašuvvan

 Sideskift

Side 9

Guhkitáigásaš dearvvašvuodaváttisvuodát ja doaimahehttejumit

12. Leatgo dus guhkitáigásaš buozalmasvuodát dahje dearvvašvuodaváttisvuodát? Mii smiehttat maiddá buozalmasvuodaid dahje váttisvuodaid mat gullet áigodagaide, dahje mat bohtet ja mannet.

Eaktun lea ahte dat lea(t) bistán, dahje vurdojuvvo ahte bistá/bistet unnimusat guhitta mánu

- Jo
- Eai

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «12. Leatgo dus guhkitáigásaš buozalmasvuodát dahje dearvvašvuodaváttisvuodát? Mii smiehttat maiddá buozalmasvuodaid dahje váttisvuodaid mat gullet áigodagaide, dahje mat bohtet ja mannet.»: Jo

12a. Váikkuhitgo dát dearvvašvuodaváttisvuodát du árgabeaivái?

- Buori muddui
- Muhtin muddui
- Unnán
- Eai obanassiige

13. Leatgo dus doaimahehttejumit dahje leatgo dus givssit roasmuhuvvama geažil? Mii smiehttat maiddá givssiid birra mat bohtet ja mannet.

- Jo
- Eai

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «13. Leatgo dus doaimahehttejumit dahje leatgo dus givssit roasmuhuvvama geažil? Mii smiehttat maiddá givssiid birra mat bohtet ja mannet.»: Jo

13a. Váikkuhitgo dát doaimahehttejumit du árgabeaivái?

- Buori muddui
- Muhtin muddui
- Unnán
- Eai obanassiige

 Sideskift

Side 10

3. oassi: SOSIÁLA DOARJJA, OKTONASVUOHTA

Sosiála doarjja

14.1. Man gallis leat dutnje nu lagasolmmožin ahte sii leat dutnje doarjjan jus dus leat stuorra persovnnalaš váttisvuodát? Rehkenaste maiddá iežat lagamus bearraša.

- Ii oktage
- 1-2
- 3-5
- 6 dahje eanet

14.2. Man stuorra beroštumi čájehit earát du doaimmaide? Dajašit go ahte čájehit...

Ollu beroštumi

Veahá beroštumi

Eai čájjet ollu eaige unnán beroštumi

Unnán beroštumi

Eai čájjet beroštumi

14.3. Oažžut praktihkalaš veahki ránnjain jus dárbbášat dan, leago dat... ..

Hui álki

Álki

Ii álki iige váttis

Váttis

Hui váttis

Sideskift

Side 11

Oktonasvuotta

15.1. Man dávjá dovddat ahte váillahtat olbmo geainna sáhtát leat fárrolagaid?

In goassige

Hárve

Muhtomin

Dávjá

Hui dávjá

15.2. Man dávjá dovddat ahte leat olggobealde?

In goassige

Hárve

Muhtomin

Dávjá

Hui dávjá

15.3. Man dávjá dovddat ahte leat isolerejuvvon earáin?

In goassige

Hárve

Muhtomin

Dávjá

Hui dávjá

Sideskift

Side 12

4. oassi: DEARVVAŠVUODALAŠ LÁHTTEN

Rumašlaš aktivitehtat

16. Sullii man galle diimmu čohkkát jaska dábálaš árgabeaivvi?

Rehkenastte sihke áiggi barggus, skuvllas ja astoáiggis.

Čále olles diimmu:

17. Man dávjá lášmmohalat dahje finat lihkadeamen dábálaččat astoáiggis? (Gaskamearalaččat)

Lášmmohallamiin oaivvildat omd. finat váccašeamen, čuoigat, vuojadat dahje hárjehalat/valáštalat.

In goassige

Hárvvit go oktii vahkus

Oktii vahkus

2-3 geardde vahkkui

4-5 geardde vahkkui

Sullii juohke beaivvi

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «17. Man dávjá lášmmohalat dahje finat lihkadeamen dábálaččat astoáiggis? (Gaskamearalaččat)»: Sullii juohke beaivvi, 4-5 geardde vahkkui, Hárvvit go oktii vahkus, 2-3 geardde vahkkui, Oktii vahkus

17a. Man garrasit hárjehalat dahje lášmmohalat? (Gaskamearalaččat)

Válddán gulul, in šiedđaluva inge bivastuva

Dan mađe garrasit ahte šiedđaluvan ja bivastuvan

Nu garrasit go lea vejolaš

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «17. Man dávjá lášmmohalat dahje finat lihkadeamen dábálaččat astoáiggis? (Gaskamearalaččat)»: Sullii juohke beaivvi, 4-5 geardde vahkkui, Hárvvit go oktii vahkus, 2-3 geardde vahkkui, Oktii vahkus

17b. Man guhká lášmmohalat dábálaččat? (Gaskamearalaččat)

Unnitgo 15 minuhta

15 minuhta - 29 minuhta

30 minuhta - 1 diimmu

Guhkit go 1 diimmu

Sideskift

Side 13

Borrandábit

18.1. Dábálaččat, man dávjá jugat bruvsa dahje eará juhkamuša mas lea sohkar?

Hárve/in goassige

1-3 geardde mánnui

1 vahkkus

2-3 geardde vahkkui

4-6 geardde vahkkui

Beaivválaččat

18.2. Dábálaččat, man dávjá borat šattuid ja murjiid (ale rehkenastte máihlli dahje šaddojuhkamuša)?

Hárve/in goassige

1-3 geardde mánnui

1 vahkkus

2-3 geardde vahkkui

4-6 geardde vahkkui

Beaivválaččat

18.3. Dábálaččat, man dávjá borat ruotnasiid (maiddái saláhta)? Ale rehkenaste buđehiid.

Hárve/in goassige

1-3 geardde mánnui

1 vahkkus

2-3 geardde vahkkui

4-6 geardde vahkkui

Beaivválaččat

18.4. Dábálaččat, man dávjá borat guoli (láibbi ala, beaiveborramuššan dahje málisin)?

Hárve/in goassige

1-3 geardde mánnui

1 vahkkus

2-3 geardde vahkkui

4-6 geardde vahkkui

Beaivválaččat

Sideskift

Side 14

Duhpát

19. Man dávjá borgguhat?

Beaivválaččat

Muhtomin

In dál, muhto ovdal beaivválaččat

In dál, muhto ovdal muhtomin

In leat goassige borgguhan

20. Man dávjá geavahat snuvssa?

Beaivválaččat

Muhtomin

In dál, muhto ovdal beaivválaččat

In dál, muhto ovdal muhtomin

In leat goassige snuvssen

Sideskift

Side 15

Alkohola

De bohtet jearaldagat alkohola birra. Dás mii smiehttat buot juhkamušaid birra main lea alkohola, nu mo vuolla, viidna, buolliviidni, alkobruvsa jna.

21. Leatgo goassige juhkan alkohola?

Jo

In

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «21. Leatgo goassige juhkan alkohola?»: Jo

21a. Maŋimuš 12 mánu, man gallii leat juhkan alkohola?

In goassige

Mánnosaččat dahje hárvvit

2-4 geardde mánnui

2-3 geardde vahkkui

4 geardde vahkkui dahje dávjjit

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «21a. Maŋimuš 12 mánu, man gallii leat juhkan alkohola?»: 4 geardde vahkkui dahje dávjjit, 2-3 geardde vahkkui, 2-4 geardde mánnui, Mánnosaččat dahje hárvvit

21b. Man galle alkoholaovttadaga váldát "dábálaš" beaivvi go jugat alkohola?

Okta alkoholaovttadat vástida ovttá unna vuollabohtala, ovttá glása viinna dahje ovttá drámma:

1-2

3-4

5-6

7-9

10 dahje eanet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «21a. Maŋimuš 12 mánu, man gallii leat juhkan alkohola?»: 4 geardde vahkkui dahje dávjjit, 2-3 geardde vahkkui, 2-4 geardde mánnui, Mánnosaččat dahje hárvvit

21c. Man dávjá jugat guhtta alkoholaovttadaga dahje eanet go leat ovttá dilálašvuodas?

Okta alkoholaovttadat vástida ovttá unna vuolabohtala, ovttá glása viinna dahje ovttá drámma:

In goassige

Hárvvit go mánnosaččat

Mánnosaččat

Vahkkosaččat

Beaivválaččat dahje measta beaivválaččat

Sideskift

Side 16

5. oassi: HÁVVUDEAMIT JA FYSALÁŠ BIRAS

Hávvudeamit

Čuovvovaš jearaldat guoská hávvudemiide dán áigodagas, ii jus lea divššus ovddeš hávvudemiiguin.

'Váldán oktavuoda doaktáriin' sisttisoallá sihke fástadoaktára, doavtterfávttá ja spesialistadearvvašvuodabálvalusa.

22. Leatgo maŋimuš 12 mánu ožžon ovttá dahje máŋga hávvudeami mat dagahedje ahte váldet oktavuoda doaktáriin dahje bátnedoaktáriin?

Jo, oktii

Jo, máŋgii

In

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «22. Leatgo maŋimuš 12 mánu ožžon ovttá dahje máŋga hávvudeami mat dagahedje ahte váldet oktavuoda doaktáriin dahje bátnedoaktáriin?»: Jo, máŋgii, Jo, oktii

22a. Mii lei sивva hávvudeapmái? (Jus lea eanet go okta hávvudeapmi, smiehta vearrámusa birra)

Lihkohisvuohhta

Veahkaválddálášvuohhta/falleheapmi

Eará sивva

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «22. Leatgo maŋimuš 12 mánu ožžon ovtta dahje máŋga hávvudeami mat dagahedje ahte váldet oktavuoda doaktáriin dahje bátnedoaktáriin?»: Jo, máŋgii, Jo, oktii

22b. Gos ledjet go hávvuduvvojit?

Geainnu, gáhta, vázzingeainnu, vázzinravdda/sihkkelastingeainnu alde - johtolatlihkohisvuohta (fievrui lei jođus – maiddá jus leat gahččan sihkkelis)

Geainnu, gáhta, vázzingeainnu, vázzinravdda/sihkkelastingeainnu alde - ii johtolatlihkohisvuohta

Olgobáikkis, siste dahje olggobealde (báras, pubbas, restaurántas)

Viesus, siste

Ássanviessoguovllus olgun

Buvttadan-, divohatguovllus (fabrikkas, rusttetbirrasis, murrenguovllus, eanandoalus)

Ásahasas, buohcciviesus, buhcciid-, boarrásiidruovttus

Valáštallan- dahje lášmmohallanbáikkis

Luonddus - meahcis, ábis, meara alde, jávrris

Hávváduvvon eará báikkis

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «22. Leatgo maŋimuš 12 mánu ožžon ovtta dahje máŋga hávvudeami mat dagahedje ahte váldet oktavuoda doaktáriin dahje bátnedoaktáriin?»: Jo, máŋgii, Jo, oktii

22c. Maid ledjet bargamin go hávvuduvvojit?

Dienas barggus

Oahpahusas

Lášmmohallamin, valáštallamin, hárjehallamin

Meahcásteamen, bivddus, guolásteamen

Viessobargguid, gilvvagárdedoaimmaid dahkamin

Stoahkamin, astoáiggedoaimmain

Eará aktivitehtas

 Sideskift

Side 17

Riedja

23. Jus smiehtat **12 maŋimuš mánu**, man sakka leat giksašuvvan johtolatriejain go leat ruovttus?

In leat giksašuvvan

Veahá giksašuvvan

In giksašuvvan ollu inge unnán

Sakka giksašuvvan

Hui sakka giksašuvvan

24. Jus smiehtat **12 maŋimuš mánu**, man sakka leat giksašuvvan eará riejas go leat ruovttus?

In leat giksašuvvan

Veahá giksašuvvan

In giksašuvvan ollu in ge unnán

Sakka giksašuvvan

Hui sakka giksašuvvan

 Sideskift

Side 18

Dál bohtet jearaldagat mat leat eallinárvvu birra. Soaitá vásihat ahte mii dál jearrat juoga maid ovdal jo leat jearran. Lea goitge dehálaš ahte válddát áiggi vástidit dáid jearaldagaid maddái.

25. Oppalaččat, man duhtavaš leat eallimiinnat dáid áiggiid?

Vástit loguiguin 0-10, 0 mearkkaša ahte it leat duhtavaš obanassiige ja 10 mearkkaša ahte leat hui duhtavaš.

0 - In duhtavaš obanassiige

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

10 - Hui duhtavaš

26. Oppalaččat, man sakka vásihat ahte dan man dagat eallimisttát lea ulbmillaš?

Vástit loguiguin 0-10, 0 mearkkaša ahte ii leat ulbmillaš obanassiige ja 10 mearkkaša ahte lea hui ulbmillaš.

0 - Ii ulbmillaš obanassiige

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

10 - Hui ulbmillaš

27. Smiehta makkár dovddut dus leamaš mañimuš 7 beavvi. Man muddui ledjet ... ?

Vástit loguiguin 0-10, 0 mearkkaša ahte it dovdan dovddu obanassiige ja 10 mearkkaša ahte dovdet dovddu hui garrasit.

27.1.

0 - In ilus obanassiige

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

10 - Hui ilus

27.2.

0 - In vuorjašuvvon obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Hui vuorjašuvvon

27.3.

0 - In skurtnjas dahje váivvis obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Hui skurtnjas dahje váivvis

27.4.

0 - In erdon obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Hui erdon

27.5.

0 - In oktonas obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Hui oktonas

27.6.

0 - In ánggir obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Hui ánggir

27.7.

0 - In jaskat ja ráfálaš obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Hui jaskat ja ráfálaš

27.8.

0 - In vuorrádusas obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Hui vuorrádusas

 Sideskift

Side 19

28. Man ovttaoaivilis leat čuoččuhusain dás vuolábealde?

Vástit loguiguin 0-10, 0 mearkkaša ahte leat áibbas eará oaivilis ja 10 mearkkaša ahte leat áibbas ovttaoaivilis.

28.1. Mu sosiála gaskavuodat leat doarjjan ja addet munnje juoga:

0 - Áibbas eará oaivilis

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Áibbas ovttaoaivilis

28.2. Mun aktiivvalaččat dagahan earáide lihku ja eallinárvvu

0 - Áibbas eará oaivilis

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Áibbas ovttaoaivilis

 Sideskift

Side 20

Man dávjá leat giksašuvvan čuovvovaš váttisvuodáiguin manjimuš 14 beavvi?

29. Unnán beroštupmi dahje illu dahkat áššiid

In obanassiige

Muhtin beivviid

Badjel beali beivviin

Measta juohke beavvi dahje juohke beavvi

30. Dovdan ahte leat skurtnjas, ahte lea lossamiella dahje devdon eahpedoaivvuin

In obanassiige

Muhtin beivviid

Badjel beali beivviin

Measta juohke beaivvi dahje juohke beaivvi

Sideskift

Side 21

Sosiála oktavuohhta ja luohttevašvuohhta

31. Man dájvá leat fárrolagaid buriid ustibiiguin?

Ale rehkenastte olbmuid geat leat du bearrašis.

Sullii beaivválaččat

Sullii juohke vahkku, muhto in beaivválaččat

Sullii juohke mánu, muhto in vahkkošlaččat

Moddii jagis

Hárvvit go juohke jagi

Mus eai leat buorit ustibat

Sideskift

Side 22

32. Dajašitgo ahte eatnašiidda sáhtá luohttit, dahje ahte ii sáhte goassige leat doarvái várrugas go lea earáiguin dahkamuš?

Vástit loguiguin 0-10, 0 mearkkaša ahte ii sáhte leat menddo várrugas obanassiige ja 10 mearkkaša ahte eatnašiidda sáhtá luohttit.

0 - Ii sáhte leat doarvái várrugas

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Eatnašiidda sáhtá luohttit

33. Man muddui dovddat ahte don gulat dan báikái gos orut?

Vástit loguiguin 0-10, 0 mearkkaša ahte it dovdda gullevašvuoda obanassiige ja 10 mearkkaša ahte dus lea nana gullevašvuodadovdu.

0 - In dovdda gullevašvuoda obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Dovddan nana gullevažvuođa

34. Oppalaččat, man oadjebas leat go leat olgun váccašeamen lagasbirrasis?

Vástit loguiguin 0-10, 0 mearkkaša ahte it leat oadjebas obanassiige ja 10 mearkkaša ahte leat hui oadjebas.

0 - In oadjebas obanassiige

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Hui oadjebas

Sideskift

Side 23

7. oassi: DEMOGRÁFALAŠ DIEĐUT

35. Mii lea alimus oahpu man leat čađahan?

Vuodđoskuvla/"framhaldskole"/álbmotallaskuvla gitta 10 jagi

Fágaoahppu/reálaskuvla/joatkkaskuvla/logahat unnimusat 3 jagi

Allaskuvla/universitehta unnit go 4 jagi

Allaskuvla/universitehta 4 jagi dahje eanet

36. Jus ovtta olbmo dálostallan: Smiehta iežat ollislaš sisaboađu. Jus orut ovttas earáiguin, smiehta ollislaš sisaboađu buohkain dállodealus. Man álki dahje váttis lea dutnje/didjiide birget beaivválaččat dáinna sisaboađuin?

Hui váttis

Váttis

Oalle váttis

Oalle álki

Álki

Hui álki

In dieđe

37. Makkár bargo- dahje eallindili lea dus?

Bija ovtta dahje mánga ruossa

Ollesáiggi barggus (32 diimmu dahje eanet vahkkus)

Oasseáiggi barggus (unnitgo 32 diimmu vahkkus)

Iešheanalis ealáhusdoalli

Buohccindiedihuvvon

Bargguheapme

Oaččun bargonávccahisvuodáoaaju/bargočielggadanruđa

- Oaččun sosiáladoarjaga
- Ahke- dahje ovdaláigepensionista
- Skuvlaoahppi dahje studeanta
- Bálvalusgeatnegasvuodas, siviilabargi
- Ruovttubargus

38. Leatgo náitalan/ovttasássi, okto vai leago dus irgi/moarsi?

- Náitalan/registrerejuvvon guoibmi
- Ovttasássi
- Lea irgi/moarsi (geainna it oru ovttas)
- Okto

 Sideskift

Side 24

Bátne dearvvašvuolta

39. Goas mángemuš ledjet bátnedoaktára/bátne divššára luhtte?

- 0-2 jagi áigi
- 3-5 jagi áigi
- Eanet go 5 jagi áigi

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «39. Goas mángemuš ledjet bátnedoaktára/bátne divššára luhtte?»: Eanet go 5 jagi áigi

39a. Manne lea eanet go 5 jagi áigi go fitnet bátnedoaktára/bátne divššára luhtte?

Bija ovttá dahje mánga ruossa

- Ekonomalaš sivat geažil
- Ballu/árgivohta
- Mátkkoštanváltisvuodát/ Guhki mátkkoštit
- Eará sivat

 Sideskift

Side 25

Romssa ja Finnmárkku liigemodulii earaldagat

Norggas ássat olbmot geain lea iešguđetlágan etnalaš duogáš. Dat mearkkaša ahte hállet iešguđetlágan gielaide ja sis leat iešguđetlágan kultuvrrat. Ovdamearkkat etnalaš duogážiin, dahje etnalaš joavkkuin leat dáža, sámi ja kvena/norggasuopmelaš. Álbmotjoavkkut mat árbevirolaččat leat orron ovttas davvin. Ulbmil dáinna osiin iskkadeamis lea nannet máhttu min fylkka ássiid kultuvrra ja gielladuogáža birra olbmui geain lea sáme ja dahje kvena/norggasuopmelaš duogáš.

1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?

- Jo
- li

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

Guhte ruovttugiella lea/lei dus, du váhnemiin ja áhkuin ja ádjáin?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo
Bija ovttá dahje mánga ruossa

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

2.1 Áddjá (eatni áhčči)

Dáru

Sámi

Kvena/norggasuomagiella

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

2.2 Áhkku (eatni eadni)

Dáru

Sámi

Kvena/ norggasuomagiella

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

2.3 Áddjá (áhči áhčči)

Dáru

Sámi

Kvena/ norggasuomagiella

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

2.4 Áhkku (áhči eadni)

Norsk

Sámi

Kvena/ norggasuomagiella

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

2.5 Áhčči

Dáru

Sámi

Kvena/ norggasuomagiella

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

2.6 Eadni

Dáru

Sámi

Kvena/ norggasuomagiella

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin

sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

2.7 Mu

Dáru

Sámi

Kvena/ norggasuomagiella

Eará

Sideskift

Side 26

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

3. Lei go unnimusat ovtta du máttarváhnemiin sámegiella ruovttugiellan?

Jo

li

In dieđe

Sideskift

Side 27

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

Mii lea du, du áhči ja eatni etnalaš duogáš?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo
Bija ovtta dahje mángga ruossa

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

4.1 Mu etnalaš duogáš lea

Dáža

Sámi

Kvena/norggasuopmelaš

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

4.2 Mu áhči etnalaš duogáš lea

Dáža

Sámi

Kvena/norggasuopmelaš

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

4.3 Mu eatni etnalaš duogáš lea

Dáža

Sámi

Kvena/norggasuopmelaš

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

4.4 Jus lea, ovttasássi/isida/eamida etnalaš duogáš

Dáža

Sámi

Kvena/norggasuopmelaš

Eará

Sideskift

Side 28

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

5. Manin anát iežat?

Bija ovtta dahje mánga ruossa

Dážan

Sápmelažžan

Kvenan/norggasuopmelaččan

Eará

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

6. Jus dus lea ovttasássi/isit/eamit, guđe giela hálat suinna?

Bija ovtta dahje mánga ruossa

Dárogjela

Sámegjela

Kvena-/norggasuomagjela

Eará giela

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

7. Jus dus leat mánát, guđe giela hálat singuin?

Bija ovtta dahje mánga ruossa

Dárogjela

Sámegjela

Kvena-/norggasuomagjela

Eará giela

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

8. Guđemuš giela hálla du ovttasássi/isit/eamit mánáiguin?

Bija ovtta dahje mánga ruossa

Dárogjela

Sámegjela

Kvena-/norggasuomagjela

Eará giela

Sideskift

Side 29

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

Mo árvoštalat iežat máhttu áddet, hállat, lohkat dahje čállit sámegillii dahje kvenagillii/norggasuomagillii?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

9.1 Mun ádden sámegiela

Hui bures

Oalle bures

Jus ražastan

Moadde sáni

In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

9.2 Mun ádden kvena-/norggasuomagiela

Hui bures

Oalle bures

Jus ražastan

Moadde sáni

In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

9.3 Mun hálan sámegiela

Hui bures

Oalle bures

Jus ražastan

Moadde sáni

In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

9.4 Mun hálan kvena-/norggasuomagiela

Hui bures

Oalle bures

Jus ražastan

Moadde sáni

In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

9.5 Mun logan sámegiela

Hui bures

Oalle bures

Jus ražastan

Moadde sáni

In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

9.6 Mun logan kvena-/norggasuomagiela

Hui bures

Oalle bures

Jus ražastan

Moadde sáni

In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

9.7 Mun čálán sámegiela

Hui bures

Oalle bures

Jus ražastan

Moadde sáni

In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

9.8 Mun čálán kvena-/norggasuomagiela

Hui bures

Oalle bures

Jus ražastan

Moadde sáni

In obanassiige

Sideskift

Side 30

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

10. Bija ruossa dan čuoččuhussii man ieš oaivvildat lea eanemus riehta:

Logi jagi geahčen geavahuvvo sámegiella/kvenagiella/norggasuomagiella eanet go dál

Logi jagi geahčen geavahuvvo sámegiella/kvenagiella/norggasuomagiella sullii seamma ollu go dál

Logi jagi geahčen geavahuvvo sámegiella/kvenagiella/norggasuomagiella unnit go dál

Sideskift

Side 31

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

Man nana gullelašvuoda dovdad, vástit loguiguin 1-5?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

11.1 Gildii gos bajásšaddet?

1 li leat gullelašvuoha

2

3

4

5 Hui nana gullelašvuoha

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttaráhnmemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

11.2 Gilážii/Ránnjáguvlui/Čoahkkebáikái gos leat bajásšaddan?

1 li leat gullevašvuoha

2

3

4

5 Hui nana gullevašvuoha

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttaráhnmemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

11.3 Gildii gos dál ásat?

1 li leat gullevašvuoha

2

3

4

5 Hui nana gullevašvuoha

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttaráhnmemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

11.4 Vejolaččat eará gielddaide gos leat ássan?

1 li leat gullevašvuoha

2

3

4

5 Hui nana gullevašvuoha

Sideskift

Side 32

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttaráhnmemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

Olbmot vásihit searvevuoda iešguđet dásis iešguđet olmmošjoavkkuiguin. Man nana searvevuoda dovddat, vástit loguiguin 1-5:

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttaráhnmemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

12.1 Olbmuiguin dan báikkis gos bajásšaddet?

1 In dovdda searvevuoda

2

3

4

5 Dovddan hui nana searvevuoda

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttaráhnmemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

12.2 Olbmuiguin dan báikkis gos dál ásat?

1 In dovdda searvevuoda

2

3

4

5 Dovddan hui nana searvevuoda

 Sideskift

Side 33

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

13. Dajašitgo ahte báiki gos bajásšaddet lea sámi báikegoddi?

- Buori muddui
- Muhttin muddui
- Veahá muddui
- In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

14. Dajašitgo ahte báiki gos bajásšaddet lea kvena/norggasuopmelaš báikegoddi?

- Buori muddui
- Muhttin muddui
- Veahá muddui
- In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

15. Dajašitgo ahte báiki gos dál ásat lea sámi báikegoddi?

- Buori muddui
- Muhttin muddui
- Veahá muddui
- In obanassiige

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

16. Dajašitgo ahte báiki gos dál ásat lea kvena/norggasuopmelaš báikegoddi?

- Buori muddui
- Muhttin muddui
- Veahá muddui
- In obanassiige

 Sideskift

Side 34

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

17. Ássetgo internáhtas (stáhtainternáhtas, gieldda internáhtas, priváhta internáhtas) go ledjet vuodđoskuvllas?

- Jo
- In

 Sideskift

Side 35

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

Man muddui leat seamma oavillis dahje eará oavillis čuovvovaš čuoččuhusaiguin?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

Bajásšattadettiin:

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

18.1 Dihten unnán iežan sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáža birra

Áibbas ovttaoavvilis

Beallemuddui ovttaoavvilis

Beallemuddui eará oavvilis

Áibbas eará oavvilis

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

18.2 Mearkkašii mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš unnán munnje

Áibbas ovttaoavvilis

Beallemuddui ovttaoavvilis

Beallemuddui eará oavvilis

Áibbas eará oavvilis

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

18.3 Lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga man birra dábálaččat in jurddašallan

Áibbas ovttaoavvilis

Beallemuddui ovttaoavvilis

Beallemuddui eará oavvilis

Áibbas eará oavvilis

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

18.4 Lei sámevuohhta lunddolaš oassi eallimis

Áibbas ovttaoavvilis

Beallemuddui ovttaoavvilis

Beallemuddui eará oavvilis

Áibbas eará oavvilis

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

18.5 Lei mu sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš juoga mainna ledjen rámis

Áibbas ovttaoavvilis

Beallemuddui ovttaoavvilis

Beallemuddui eará oavvilis

Áibbas eará oavvilis

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

18.6 Hállen eanet sáme-/kvena-/norggasuomagiella go dagan odne

Áibbas ovttaoavvilis

Beallemuddui ovttaoavillis

Beallemuddui eará oaivillis

Áibbas eará oaivillis

 Sideskift

Side 36

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Lea/Lei go dus, du váhnemiin, áhkuin ja ádjáin dahje máttarváhnemiin sámi/kvena/norggasuopmelaš duogáš?»: Jo

19. Leatgo vásihan vealahuvvot?

Bija ovtta dahje mánga ruossa

Jo, manjimuš guokte jagi

Jo, ovdal

In

In dieđe

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «19. Leatgo vásihan vealahuvvot?»: Jo, manjimuš guokte jagi, Jo, ovdal

20. Manne jáhkát ahte vealahuvvojit? Lei go sivvan vealaheapmái:

Bija ovtta dahje mánga ruossa

Doaibmahehttejupmi

Seksuálalaš sodju

Oahppanválttisvuohta

Sohkabealli

Religiovdna dahje osku

Nationalitehta

Etnalaš duogáš

Geográfalaš gullelašvuohta

Ahki

Buozalmasvuohta

Eará sivat

In dieđe

 Sideskift

Side 37

Leat go dus makkárga kommentárat?

Se nylige endringer i Nettskjema (v618_7rc1)

Vilkår

Personvern og vilkår for bruk
Nettskjema bruker [informasjonskapsler](#)

Kontaktinformasjon

Kontaktpunkter Nettskjema

Ansvarlig for denne tjenesten

Webseksjonen – USIT

Fylkeshelseundersøkelsen i Troms fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune 2019

Side 1

Du har valgt å svare på bokmål. Ønsker du samisk, gå tilbake til e-posten eller lenken i sms.

Klikk på knappen "Neste side" for å komme til samtykkeerklæring og spørreskjema.

Dette er en undersøkelse om helse, trivsel og andre forhold som har betydning for folkehelsen. Dersom du vil lese mer om undersøkelsen, finner du informasjon på fylkeskommunenes nettsider.

Undersøkelsen vil ta ca. 15 minutter.

 Sideskift

Side 2

SAMTYKKE

Hva skjer med opplysningene dine?

Samtykket gjelder fylkeshelseundersøkelsen i Troms og Finnmark 2019.

Undersøkelsens hovedformål er å skaffe resultater som fylkes- og bostedskommunen din kan bruke i folkehelsearbeidet.

Undersøkelsen innebærer at du fyller ut et spørreskjema om helse, helseatferd, trivsel og livskvalitet.

De innsamlede opplysningene vil også bli brukt til forskning som kan gi mer kunnskap om befolkningens helse og faktorer som påvirker helsen. I denne sammenheng kan det være aktuelt å hente inn opplysninger fra andre registre i tillegg, for eksempel opplysninger om utdanning, inntekt og trygdeytelser fra registre som er forvaltet av Statistisk sentralbyrå, eller opplysninger om sykdom og behandling fra medisinske registre som Kreftregisteret, Norsk pasientregister, Hjerte- og karregisteret. Innhenting av tilleggsopplysninger er også nødvendig for å få best mulige analyser og utføre kvalitetskontroll.

Opplysninger fra fylkeshelseundersøkelsen i Troms og Finnmark vil også kunne inngå i en samlet fylkeshelseundersøkelse for hele landet. Det kan også bli aktuelt å sammenstille opplysninger fra fylkeshelseundersøkelsen i Troms og Finnmark med andre helseundersøkelser, som for eksempel Den norske mor og barn-undersøkelsen.

Opplysningene som du gir i spørreskjemaet blir oppbevart og behandlet etter gjeldende regler om personvern. Alle opplysningene vil bli behandlet uten navn og fødselsnummer eller andre direkte gjenkjenner opplysninger. Fødselsnummeret oppbevares adskilt fra andre opplysninger om deg. All forskning vil følge reglene i helseforskningsloven og bli utført av Folkehelseinstituttet eller andre forskningsinstitusjoner som er godkjent av regionale forskningsetiske komiteer.

Resultater vil kun bli publisert på grupper og aldri på individnivå.

Datainnsamlingen er hjemlet i forskrift om oversikt over folkehelsen § 7. For å tilrettelegge for statistikk og forskning vil opplysningene bli oppbevart på ubestemt tid etter avsluttet innsamling. Formålet er å følge utviklingen i helse og levekår over tid og blant annet undersøke årsaker til sykdom.

Ved eventuelle oppfølgingsstudier vil du kunne bli kontaktet på nytt.

Etter at datainnsamlingen er ferdig, vil fylkeskommunen/bostedskommunen få oversendt anonyme datafiler for videre analyser. Alle

personidentifiserende kjennetegn og opplysninger som kan brukes til å identifisere deltakerne blir fjernet fra datafilene før oversendelse.

Du vil ikke få individuell tilbakemelding om resultater fra fylkehelseundersøkelsen.

Du har rett til innsyn i hvilke opplysninger som er lagret om deg, og hva opplysningene er blitt brukt til.

Det er frivillig å delta, og du kan trekke samtykket ditt når som helst og be om at opplysningene blir slettet. Dette kan du gjøre ved å sende en henvendelse på e-post til fylkehelseundersokelser@fhi.no

Folkehelseinstituttet har behandlingsansvaret for undersøkelsen. Personvernombud ved instituttet er Erlend Bakken.

Informasjon om rettighetene dine finnes på Folkehelseinstituttets nettside: www.fhi.no/studier/fhus/ Her finner du også kontaktinformasjon til behandlingsansvarlig, forskningsansvarlig og folkehelseinstituttets personvernombud.

Resultater fra undersøkelsen vil bli publisert på fylkeskommunens nettsider. Forskning basert på undersøkelsen vil bli publisert på Folkehelseinstituttets nettsider www.fhi.no/studier/fhus/

Dersom du ønsker å klage på behandlingen av opplysningene dine, kan du sende klage til Datatilsynet.

Jeg samtykker/godkjenner at opplysningene jeg har gitt, kan brukes i samsvar med ovennevnte. *

Ja

 Sideskift

Side 3

Del 1. NÆRMILJØET, KOMMUNEN

1. I hvilken grad trives du i nærmiljøet ditt?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

2. I hvilken grad føler du deg trygg i nærmiljøet ditt?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

 Sideskift

Side 4

Tilgang på fasiliteter og servicetilbud lokalt

Tenk på ditt nærmiljø og din kommune.

3.1. Opplever du at kultur- og idrettstilbud (kino, bibliotek, svømmehall, idrettshall etc.) er lett tilgjengelige?

Tilgjengeligheten er:

Svært god

God

Verken god eller dårlig

Dårlig

Svært dårlig

Vet ikke

3.2. Opplever du at butikker, spisesteder og andre servicetilbud er lett tilgjengelige?

Tilgjengeligheten er:

Svært god

God

Verken god eller dårlig

Dårlig

Svært dårlig

Vet ikke

3.3. Opplever du at offentlig transport er lett tilgjengelig?

Tilgjengeligheten er:

Svært god

God

Verken god eller dårlig

Dårlig

Svært dårlig

Vet ikke

3.4. Opplever du at det er enkelt for deg å komme deg til natur- og friluftsområder?

Tilgjengeligheten er:

Svært god

God

Verken god eller dårlig

Dårlig

Svært dårlig

Vet ikke

3.5. Opplever du at parker og andre grøntarealer er lett tilgjengelige?

Tilgjengeligheten er:

Svært god

God

Verken god eller dårlig

Dårlig

Svært dårlig

Vet ikke

3.6. Opplever du at gang- og sykkelveier er godt utbygd i ditt nærområde?

Svært godt

Godt

Verken godt eller dårlig

Dårlig

Svært dårlig

Vet ikke

Sideskift

Deltagelse i aktiviteter

4. Hvor ofte deltar du i organisert aktivitet/frivillig arbeid som f.eks. idrettslag, politiske lag, trossamfunn, kor

eller lignende?

- Daglig
- Ukentlig
- 1-3 ganger per måned
- Sjeldnere
- Aldri

5. Hvor ofte deltar du i annen aktivitet, som for eksempel klubb, møter, treffe venner, tringturer med venner/kolleger eller andre?

- Daglig
- Ukentlig
- 1-3 ganger per måned
- Sjeldnere
- Aldri

 Sideskift

Side 6

Del 2. HELSE

6. Hvordan vurderer du alt i alt din egen helse? Vil du si at den er...

- Svært god
- God
- Verken god eller dårlig
- Dårlig
- Svært dårlig

7. Hvordan vurderer du tannhelsen din? Vil du si at den er...

- Svært god
- God
- Verken god eller dårlig
- Dårlig
- Svært dårlig

8. Alt i alt, når du tenker på hvordan du har det for tida, er du stort sett fornøyd med tilværelsen eller er du stort sett misfornøyd?

- Svært fornøyd
- Ganske fornøyd
- Både /- og
- Nokså misfornøyd
- Svært misfornøyd

 Sideskift

Side 7

Kroppshøyde og vekt

9. Hvor høy er du uten sko?

Oppgi i cm:

10. Hvor mye veier du uten klær og sko?

Oppgi i hele kg:

Hvis gravid, vekt før graviditet

 Sideskift

Side 8

Psykiske plager

11.1. I hvilken grad har du vært plaget av nervøsitet eller indre uro den siste uken?

- Ikke plaget
- Litt plaget
- Ganske mye plaget
- Veldig mye plaget

11.2. I hvilken grad har du vært plaget av redsel eller engstelse den siste uken?

- Ikke plaget
- Litt plaget
- Ganske mye plaget
- Veldig mye plaget

11.3. I hvilken grad har du vært plaget av en følelse av håpløshet med tanke på fremtiden den siste uken?

- Ikke plaget
- Litt plaget
- Ganske mye plaget
- Veldig mye plaget

11.4. I hvilken grad har du vært plaget av nedtrykthet eller tungsindighet den siste uken?

- Ikke plaget
- Litt plaget
- Ganske mye plaget
- Veldig mye plaget

11.5. I hvilken grad har du vært plaget av bekymring eller uro den siste uken?

- Ikke plaget
- Litt plaget
- Ganske mye plaget
- Veldig mye plaget

11.6. I hvilken grad har du vært plaget av søvnproblemer den siste uken?

- Ikke plaget
- Litt plaget

Ganske mye plaget

Veldig mye plaget

 Sideskift

Side 9

Langvarige helseproblemer og funksjonsnedsettelse

12. Har du noen langvarige sykdommer eller helseproblemer? Vi tenker også på sykdommer eller problemer som er sesongbetonte, eller som kommer og går.

Betingelsen er at den/de har vart, eller forventes å vare i minst seks måneder

Ja

Nei

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «12. Har du noen langvarige sykdommer eller helseproblemer? Vi tenker også på sykdommer eller problemer som er sesongbetonte, eller som kommer og går.»: Ja

12a. Hvordan påvirker disse helseproblemene din hverdag?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

13. Har du noen funksjonsnedsettelse eller har du plager som følge av skade? Vi tenker også på plager som kommer og går.

Ja

Nei

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «13. Har du noen funksjonsnedsettelse eller har du plager som følge av skade? Vi tenker også på plager som kommer og går.»: Ja

13a. Hvordan påvirker disse funksjonsnedsettelsene din hverdag?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

 Sideskift

Side 10

Del 3. SOSIAL STØTTE, ENSOMHET

Sosial støtte

14.1. Hvor mange personer står deg så nær at du kan regne med dem hvis du har store personlige problemer? Regn også med nærmeste familie.

Ingen

1-2

3-5

6 eller flere

14.2. Hvor stor interesse viser andre for det du gjør? Vil du si at de viser...

Stor interesse

Noe interesse

Verken stor eller liten interesse

Liten interesse

Ingen interesse

14.3. Det å få praktisk hjelp fra naboer om du skulle trenge det, er det...

Svært lett

Lett

Verken lett eller vanskelig

Vanskelig

Svært vanskelig

 Sideskift

Side 11

Ensomhet

15.1. Hvor ofte føler du at du savner noen å være sammen med?

Aldri

Sjelden

Av og til

Ofte

Svært ofte

15.2. Hvor ofte føler du deg utenfor?

Aldri

Sjelden

Av og til

Ofte

Svært ofte

15.3. Hvor ofte føler du deg isolert fra andre?

Aldri

Sjelden

Av og til

Ofte

Svært ofte

 Sideskift

Side 12

Del 4. HELSERELATERT ATFERD

Fysisk aktivitet

16. Omtrent hvor mange timer sitter du i ro på en vanlig hverdag?

Regn med tiden både på jobb, i skole og på fritiden.

Oppgi i hele timer

17. Hvor ofte trener eller mosjonerer du vanligvis på fritiden? (Ta et gjennomsnitt)

Med mosjon mener vi at du f.eks. går tur, går på ski, svømmer eller driver trening/idrett.

- Aldri
- Sjeldnere enn en gang i uken
- En gang i uken
- 2-3 ganger i uken
- 4-5 ganger i uken
- Omtrent hver dag

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «17. Hvor ofte trener eller mosjonerer du vanligvis på fritiden? (Ta et gjennomsnitt)»: Omtrent hver dag, 4-5 ganger i uken, 2-3 ganger i uken, En gang i uken, Sjeldnere enn en gang i uken

17a. Hvor hardt trener eller mosjonerer du? (Ta et gjennomsnitt)

- Tar det rolig uten å bli andpusten eller svett
- Tar det så hardt at jeg blir andpusten og svett
- Tar meg nesten helt ut

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «17. Hvor ofte trener eller mosjonerer du vanligvis på fritiden? (Ta et gjennomsnitt)»: Omtrent hver dag, 4-5 ganger i uken, 2-3 ganger i uken, En gang i uken, Sjeldnere enn en gang i uken

17b. Hvor lenge holder du på hver gang? (Ta et gjennomsnitt)

- Mindre enn 15 minutter
- 15 minutter-29 minutter
- 30 minutter-1 time
- Mer enn 1 time

☰ Sideskift

Side 13

Kosthold

18.1. Hvor ofte drikker du vanligvis sukkerholdig brus eller leskedrikk?

- Sjelden/aldri
- 1-3 ganger per måned
- 1 gang per uke
- 2-3 ganger per uke
- 4-6 ganger per uke
- Daglig

18.2. Hvor ofte spiser du vanligvis frukt og bær (regn ikke med juice eller fruktsaft)?

- Sjelden/aldri
- 1-3 ganger per måned
- 1 gang per uke
- 2-3 ganger per uke
- 4-6 ganger per uke
- Daglig

18.3. Hvor ofte spiser du vanligvis grønnsaker (inkludert salat)? Regn ikke med poteter.

- Sjelden/aldri

1-3 ganger per måned

1 gang per uke

2-3 ganger per uke

4-6 ganger per uke

Daglig

18.4. Hvor ofte spiser du vanligvis fisk (som pålegg, til lunsj eller middag)?

Sjelden/aldri

1-3 ganger per måned

1 gang per uke

2-3 ganger per uke

4-6 ganger per uke

Daglig

 Sideskift

Side 14

Tobakk

19. Hvor ofte røyker du?

Daglig

Av og til

Ikke nå, men tidligere daglig

Ikke nå, men tidligere av og til

Har aldri røykt

20. Hvor ofte bruker du snus?

Daglig

Av og til

Ikke nå, men tidligere daglig

Ikke nå, men tidligere av og til

Har aldri brukt snus

 Sideskift

Side 15

Alkohol

Så går vi over til spørsmål om alkohol. Vi tenker her på alle alkoholholdige drikker, som øl, vin, brennevin, rusbrus med videre.

21. Har du noen gang drukket alkohol?

Ja

Nei

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «21. Har du noen gang drukket alkohol?»: Ja

21a. I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket alkohol?

Aldri

Månedlig eller sjeldnere

2-4 ganger i måneden

2-3 ganger i uken

4 ganger i uken eller mer

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «21a. I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket alkohol?»: 4 ganger i uken eller mer, 2-3 ganger i uken, 2-4 ganger i måneden, Månedlig eller sjeldnere

21b. Hvor mange alkoholenheter tar du på en "typisk" dag når du drikker alkohol?

Én enhet alkohol tilsvarer én liten flaske øl, ett glass vin eller én drink:

1-2

3-4

5-6

7-9

10 eller flere

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «21a. I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket alkohol?»: 4 ganger i uken eller mer, 2-3 ganger i uken, 2-4 ganger i måneden, Månedlig eller sjeldnere

21c. Hvor ofte drikker du seks alkoholenheter eller mer ved én og samme anledning?

Én enhet alkohol tilsvarer én liten flaske øl, ett glass vin eller én drink:

Aldri

Sjeldnere enn månedlig

Månedlig

Ukentlig

Daglig eller nesten daglig

Sideskift

Side 16

Del 5. SKADER OG FYSISK MILJØ

Skader

Det følgende spørsmålet gjelder nye skader i perioden, ikke behandling av gamle skader.

'Oppsøkt lege' inkluderer både fastlege, legevakt og kontakt med spesialisthelsetjenesten.

22. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært utsatt for en eller flere skader som førte til at du oppsøkte lege eller tannlege?

Ja, en

Ja, flere

Nei

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «22. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært utsatt for en eller flere skader som førte til at du oppsøkte lege eller tannlege?»: Ja, en, Ja, flere

22a. Hva var årsaken til skaden? (Hvis mer enn én skade, tenk på den alvorligste)

Ulykke

Vold/overfall

Annen årsak

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «22. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært utsatt for en eller flere skader som førte til at du oppsøkte lege eller tannlege?»: Ja, en, Ja, flere

22b. Hvor skjedde skaden?

Vei, gate, fortau, gang/sykkelvei - trafikkulykke (kjøretøy i bevegelse - også sykkelvelt)

Vei, gate, fortau, gang/sykkelvei - ikke trafikkulykke

- Inne i eller utenfor skjenkested (bar, pub, restaurant)
- Bolig, innendørs
- Boligområde ute
- Produksjons-, verkstedsområde (fabrikk, anlegg, skogshogst, på gard)
- Institusjon, sykehus, syke-, aldershjem
- Sports- eller idrettsområde
- Fri natur - utmark, hav, sjø, vann
- Annet skadested

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «22. Har du i løpet av de siste 12 måneder vært utsatt for en eller flere skader som førte til at du oppsøkte lege eller tannlege?»: Ja, en, Ja, flere

22c. Hva holdt du på med da skaden skjedde?

- Inntektsgivende arbeid
- Utdanning
- Idrett, sport, trening
- Friluftsliv, jakt, fiske
- Husarbeid, hagearbeid
- Lek, hobby
- Annen aktivitet

Sideskift

Side 17

Støy

23. Hvis du tenker på de siste 12 månedene, hvor plaget er du av støy fra veitrafikk når du er hjemme?

- Ikke plaget
- Litt plaget
- Middels plaget
- Mye plaget
- Svært mye plaget

24. Hvis du tenker på de siste 12 månedene, hvor plaget er du av støy fra andre kilder når du er hjemme?

- Ikke plaget
- Litt plaget
- Middels plaget
- Mye plaget
- Svært mye plaget

Sideskift

Side 18

Del 6. LIVSKVALITET

Nå kommer en rekke spørsmål som handler om livskvalitet. Du vil kanskje oppleve at noe av det vi spør om her allerede er spurt om tidligere. Det er likevel viktig at du tar deg tid til å svare også på disse spørsmålene.

25. Alt i alt, hvor fornøyd er du med livet ditt for tiden?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr ikke fornøyd i det hele tatt og 10 betyr svært fornøyd.

0 - Ikke fornøyd i det hele tatt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10 - **Svært fornøyd**

26. Alt i alt, i hvilken grad opplever du at det du gjør i livet er meningsfylt?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr ikke meningsfylt i det hele tatt og 10 betyr svært meningsfylt.

0 - Ikke meningsfylt i det hele tatt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10 - **Svært meningsfylt**

27. Tenk på hvordan du har følt deg de siste 7 dagene. I hvilken grad var du ... ?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr at du ikke opplevde følelsen i det hele tatt og 10 betyr at du opplevde følelsen i svært stor grad.

27.1.

0 - Ikke glad i det hele tatt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10 - **Svært glad**

27.2.

0 - Ikke bekymret i det hele tatt

- 1
- 2

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært bekymret**

27.3.

0 - **Ikke nedfor eller trist i det hele tatt**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært nedfor eller trist**

27.4.

0 - **Ikke irritert i det hele tatt**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært irritert**

27.5.

0 - **Ikke ensom i det hele tatt**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært ensom**

27.6.

0 - **Ikke engasjert i det hele tatt**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært engasjert**

27.7.

0 - **Ikke rolig og avslappet i det hele tatt**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært rolig og avslappet**

27.8.

0 - **Ikke engstelig i det hele tatt**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - **Svært engstelig**

28. Hvor enig er du i påstandene nedenfor?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr helt uenig og 10 betyr helt enig.

28.1. Mine sosiale relasjoner er støttende og givende:

0 - Helt uenig

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Helt enig

28.2. Jeg bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet

0 - Helt uenig

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Helt enig

Sideskift

Side 20

Hvor ofte har du vært plaget av de følgende problemene i løpet av de siste 14 dagene?

29. Lite interesse for eller glede over å gjøre ting

Ikke i det hele tatt

Noen dager

Mer enn halvparten av dagene

Nesten hver dag eller hver dag

30. Følt deg nedfor, deprimert eller fylt av håpløshet

Ikke i det hele tatt

Noen dager

Mer enn halvparten av dagene

Nesten hver dag eller hver dag

Sideskift

Sosialt fellesskap og tillit

31. Hvor ofte er du sammen med gode venner?

Regn ikke med medlemmer av din egen familie.

Omtrent daglig

Omtrent hver uke, men ikke daglig

Omtrent hver måned, men ikke ukentlig

Noen ganger i året

Sjeldnere enn hvert år

Har ingen gode venner

Sideskift

Side 22

32. Vil du stort sett si at folk flest er til å stole på, eller at en ikke kan være for forsiktig når en har med andre å gjøre?

Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr at en ikke kan være for forsiktig, mens 10 betyr at folk flest er til å stole på.

0 - Kan ikke være for forsiktig

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Folk flest er til å stole på

33. I hvilken grad føler du at du hører til på stedet der du bor?

Svar på en skala fra 0 til 10, der 0 vil si at du ikke føler tilhørighet overhodet, og 10 at du føler en sterk grad av tilhørighet.

0 - Føler ikke tilhørighet overhodet

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10 - Føler sterk grad av tilhørighet

34. Alt i alt, hvor trygg føler du deg når du er ute og går i nærmiljøet?

Svar på en skala fra 0 til 10, der 0 vil si at du ikke er trygg i det hele tatt og 10 at du er svært trygg.

0 - Ikke trygg i det hele tatt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10 - **Svært trygg**

 Sideskift

Side 23

Del 7. DEMOGRAFISKE OPPLYSNINGER

35. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- Grunnskole/framhaldsskole/folkehøyskole inntil 10 år
- Fagutdanning/realskole/videregående/gymnas minimum 3 år
- Høyskole/universitet mindre enn 4 år
- Høyskole/universitet 4 år eller mer

36. Hvis enpersonshusholdning: Tenk på din samlede inntekt. Dersom du bor sammen med andre, tenk på den samlede inntekten til alle i husholdningen. Hvor lett eller vanskelig er det for deg/dere å få pengene til å strekke til i det daglige, med denne inntekten?

- Svært vanskelig
- Vanskelig
- Forholdsvis vanskelig
- Forholdsvis lett
- Lett
- Svært lett
- Vet ikke

37. Hvilken arbeids- eller livssituasjon er du i?

Sett ett eller flere kryss

- Yrkesaktiv heltid (32 timer eller mer per uke)
- Yrkesaktiv deltid (mindre enn 32 timer per uke)
- Selvstendig næringsdrivende
- Sykmeldt
- Arbeidsledig
- Uføretrygdet/mottar arbeidsavklaringspenger
- Mottar sosialstønad
- Alders- eller førtidspensjonist
- Skoleelev eller student
- Vernepliktig, sivilarbeider
- Hjemmearbeidende

38. Er du gift/samboer, enslig eller har du kjæreste?

Gift/registrert partner

Samboende

Har kjæreste (som du ikke bor sammen med)

Enslig

Sideskift

Side 24

Tannhelse**39. Når var du sist hos tannlege/tannpleier?**

0-2 år siden

3-5 år siden

Mer enn 5 år siden

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «39. Når var du sist hos tannlege/tannpleier?»: Mer enn 5 år siden

39a. Hvorfor er det mer enn 5 år siden du var hos tannlege/tannpleier?*Sett ett eller flere kryss*

Økonomiske årsaker

Redsel/frykt

Problem med transport/reisevei

Andre årsaker

Sideskift

Side 25

TILLEGGSPØRSMÅL FOR TROMS OG FINNMARK

I Norge bor det folk med ulik etnisk bakgrunn. Det vil si at de snakker ulike språk og har forskjellige kulturer. Eksempler på etnisk bakgrunn, eller etniske grupper er norsk, samisk og kvensk/norskfinsk, befolkningsgrupper som tradisjonelt har bodd sammen i nord. Formålet med denne delen av undersøkelsen er å gi økt kunnskap om kultur og språkbakgrunn hos personer med samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn.

1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?

Ja

Nei

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

Hvilket hjemmespråk har/hadde du, dine foreldre og besteforeldre?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

Sett ett eller flere kryss

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

2.1 Morfar

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

2.2 Mormor

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

2.3 Farfar

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

2.4 Farmor

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

2.5 Far

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

2.6 Mor

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

2.7 Jeg selv

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

 Sideskift

Side 26

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

3. Hadde minst en av dine oldeforeldre samisk som hjemmespråk?

Ja

Nei

Vet ikke

 Sideskift

Side 27

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

Hva er din, din fars og din mors etniske bakgrunn?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

Sett ett eller flere kryss

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

4.1 Min etniske bakgrunn er

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

4.2 Min fars etniske bakgrunn er

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

4.3 Min mors etniske bakgrunn er

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

4.4 Eventuell samboers/ektefelles etniske bakgrunn

Norsk

Samisk

Kvensk/norskfinsk

Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

5. Hva regner du deg selv som?

Sett ett eller flere kryss

- Norsk
- Samisk
- Kvensk/norskfinsk
- Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

6. Dersom du har en samboer/ektefelle, hvilket språk snakker du med ham/henne?

Sett ett eller flere kryss

- Norsk
- Samisk
- Kvensk/norskfinsk
- Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

7. Dersom du har barn, hvilket språk snakker du med dem?

Sett ett eller flere kryss

- Norsk
- Samisk
- Kvensk/norskfinsk
- Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

8. Hvilket språk snakker din samboer/ektefelle med barna?

Sett ett eller flere kryss

- Norsk
- Samisk
- Kvensk/norskfinsk
- Annet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

Hvordan vil du vurdere dine ferdigheter til å forstå, snakke, lese eller skrive samisk og eller kvensk/norskfinsk?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

9.1 Jeg forstår samisk

- Svært bra
- Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

9.2 Jeg forstår kvensk/norskfinsk

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

9.3 Jeg snakker samisk

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

9.4 Jeg snakker kvensk/norskfinsk

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

9.5 Jeg leser samisk

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

9.6 Jeg leser kvensk/norskfinsk

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

9.7 Jeg skriver samisk

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

9.8 Jeg skriver kvensk/norskfinsk

Svært bra

Nokså bra

Med anstrengelse

Noen få ord

Ikke i det hele tatt

Sideskift

Side 30

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

10. Sett kryss ved den påstanden som du selv tror er mest riktig:

Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli mer brukt enn i dag

Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli omtrent like mye brukt som i dag

Om ti år vil samisk/kvensk/norskfinsk språk bli mindre brukt enn i dag

Sideskift

Side 31

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

Hvor sterk tilhørighet føler du til på en skala fra 1-5?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

11.1 Din oppvekstkommune?**1 Ingen tilhørighet**

2

3

4

5 Meget sterk tilhørighet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

11.2 Grenden/nabolaget/bygda der du vokste opp?**1 Ingen tilhørighet**

2

3

4

5 Meget sterk tilhørighet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

11.3 Kommunen hvor du bor i dag?**1 Ingen tilhørighet**

2

3

4

5 Meget sterk tilhørighet

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

11.4 Eventuelt andre kommuner hvor du har bodd?**1 Ingen tilhørighet**

2

3

4

5 Meget sterk tilhørighet

Sideskift

Side 32

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

Folk opplever ulik grad av fellesskap med forskjellige grupper av mennesker. Hvor sterkt fellesskap, på en skala fra 1-5, føler du med:

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

12.1 Folk på stedet du vokste opp?**1 Intet fellesskap**

2

3

4

5 Meget sterkt fellesskap

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

12.2 Folk på stedet der du bor i dag?**1 Intet fellesskap**

2

3

4

5 Meget sterkt fellesskap

Sideskift

Side 33

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

13. Vil du betegne stedet der du vokste opp som et samisk lokalsamfunn?

- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

14. Vil du betegne stedet der du vokste opp som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn?

- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

15. Vil du betegne stedet der du bor nå som et samisk lokalsamfunn?

- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- Ikke i det hele tatt

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

16. Vil du betegne stedet der du bor nå som et kvensk/norskfinsk lokalsamfunn?

- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- Ikke i det hele tatt

Sideskift

Side 34

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

17. Bodde du på internat (statsinternat, kommunalt internat, privat internat) da du gikk på grunnskolen?

- Ja
- Nei

Sideskift

Side 35

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

I min oppvekst

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

18.1 Visste jeg lite om min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn

- Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

18.2 Betydde min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn lite for meg

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

18.3 Var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn ikke noe jeg vanligvis tenkte over

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

18.4 Var det samiske/kvenske/norskfinske en naturlig del av livet

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

18.5 Var min samiske/kvenske/norskfinske bakgrunn noe jeg var stolt over

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

18.6 Snakket jeg mer samisk/kvensk/norskfinsk enn det jeg gjør i dag

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Sideskift

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «1. Har du, eller en av dine foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre samisk og eller kvensk/norskfinsk bakgrunn?»: Ja

19. Har du opplevd å bli diskriminert?

Sett ett eller flere kryss

Ja, de to siste årene

Ja, før

Nei

Vet ikke

Dette elementet vises dersom et av følgende alternativer er valgt på spørsmål «19. Har du opplevd å bli diskriminert?»: Ja, de to siste årene, Ja, før

20. Hvorfor tror du at du ble diskriminert? Skyldes diskrimineringen:

Sett ett eller flere kryss

Funksjonshemming

Seksuell legning

Lærevansker

Kjønn

Religion eller tro

Nasjonalitet

Etnisk bakgrunn

Geografisk tilhørighet

Alder

Sykdom

Andre årsaker

Vet ikke

Sideskift

Side 37

Har du noen kommentarer?

Se nylige endringer i Nettskjema (v618_7rc1)

Vilkår
Personvern og vilkår for bruk
Nettskjema bruker [informasjonskapsler](#)

Kontaktinformasjon
[Kontaktpunkter Nettskjema](#)

Ansvarlig for denne tjenesten
Webseksjonen – USIT

